

PRISITAIKYMO IŠLAIDŲ ŪKIO SUBJEKTAMS VERTINIMO PINIGINE IŠRAIŠKA METODIKOS TAIKYMO GAIRĖS

Paslaugos teiktos įgyvendinant projektą „Teisinio reguliavimo tinkamumo patikros“ 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ Nr. 10.1.4-ESFA-V-921 priemonės „Geresnio reglamentavimo diegimas ir verslo priežiūros sistemos tobulinimas“ lėšomis.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

2018 m. vasario 6 d.
Vilnius

Gairių rengėjai:

Advokatų kontora TGS Baltic ir UAB „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“

Projekto vadovas – Edmundas Piesarskas

Projekto koordinatore, teisės ekspertė – dr. Danguolė Bublienė (ekspertė iki 2017-11-06)

Teisės srities ekspertė – Daiva Dumčiuvienė

Ekonomikos srities ekspertas – Darius Dulskis

Chemijos srities ekspertas – dr. Giedrius Mažūnaitis

Gairės parengtos pagal tarp Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos ir advokatų kontoros TGS Baltic bei UAB „EKONOMINĖS KONSULTACIJOS IR TYRIMAI“, veikiančių 2016 m. rugpjūčio 4 d. jungtinės sutarties pagrindu, 2017 m. kovo 8 d. sudarytą Teisinio reguliavimo tinkamumo patikros Chemijos srityje atlikimo ir reguliavimo naštos ūkio subjektams vertinimo ir mažinimo bei kitų susijusių paslaugų viešojo pirkimo sutartį Nr. 8-42.

Turinys

I. Gairių tikslas ir taikymo sritis	4
II. Pagrindiniai principai	4
III. Pristatymo išlaidų vertinimo gairės.....	4
IV. Pristatymo išlaidų vertinimo etapai ir žingsniai	5
Pristatymo išlaidų skaičiavimas pagal išlaidų kategorijas	12
V. Galimos Pristatymo išlaidų vertinimo problemos ir rekomenduojami sprendimai.....	19
VI. Praktiniai konkrečių teisės aktų įpareigojimų sukeltamų Pristatymo išlaidų skaičiavimo pavyzdžiai 22	
Paveikslas 1. Pagrindiniai Pristatymo išlaidų vertinimo žingsniai	5
Paveikslas 2. Įpareigojimo identifikavimas	7
Lentelė 1. Įpareigojimo kilmės nustatymas.	8
Lentelė 2. Pristatymo išlaidų kategorijos.....	12
Lentelė 3. Pirmo pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai.....	25
Lentelė 4. Antro pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai	32
Lentelė 5. Trečio pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai	40
Lentelė 6. Ketvirtą pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai	47
Lentelė 7. Penkto pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai.....	52
Lentelė 8. Šešto pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai.....	59
Lentelė 9. Septinto pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai.....	64
Lentelė 10. Aštunto pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai.....	71
Lentelė 11. Devinto pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai.....	78
Lentelė 12. Dešimto pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai.....	86

I. Gairių tikslas ir taikymo sritis

Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams (toliau – Prisitaikymo išlaidos) vertinimo pinigine išraiška metodikos (toliau – Metodika) taikymo gairių (toliau – gairės) tikslas – pateikti rekomendacijas vertintojams, atliekantiems Prisitaikymo išlaidų vertinimą pinigine išraiška pagal Metodiką.

Gairės yra taikomos, atliekant galiojančiu teisės aktu ir (arba) teisės akto projektu nustatytų įpareigojimų Prisitaikymo išlaidų vertinimą pinigine išraiška. Gairės, kaip ir Metodika, gali būti naudojamos atliekant ne tik Prisitaikymo išlaidų vertinimą pinigine išraiška, bet ir atliekant administracinės naštos vertinimą arba atliekant bendrą administracinės naštos ir Prisitaikymo išlaidų vertinimą.

Šios gairės yra skirtos teisės aktų projektų rengėjams, atliekantiems Prisitaikymo išlaidų ir/arba administracinės naštos vertinimą, taip pat ekspertams, atliekantiems galiojančio teisinio reguliavimo vertinimą pinigine išraiška.

Gairių ir Metodikos taikymas teisės aktų projektų rengėjams leis geriau suprasti kiekvieno nustatomo įpareigojimo ar jo įgyvendinimo būdo sukeltą naštą pinigine išraiška, įvertinti, ar nustatomas įpareigojimas yra būtinas numatytam teisinio reguliavimo tikslui pasiekti, ar nustatomo įpareigojimo įgyvendinimo būdo sukeltos Prisitaikymo išlaidos ūkio subjektui yra protingos, pagrįstos ir proporcingos.

Atlikus Prisitaikymo išlaidų vertinimą pinigine išraiška būtų galima nustatyti reguliavimo naštos sukeltamų išlaidų ūkio subjektams mažinimo tikslus, o taip pat peržiūrėti nacionalinius teisės aktus, siūlant šią naštą mažinančius teisės aktų pakeitimo projektus, įvertinti įgyvendinančiųjų, kontroliuojančių ir priežiūrą vykdančių institucijų funkcijas bei veiklos efektyvumą.

II. Pagrindiniai principai

Gairėse naudojamos sąvokos atitinka Metodikoje nustatytas sąvokas.

Gairių taikymas remiasi pagrindiniais principais:

- 1) kiekybinis – skaičiuojama pinigine išraiška, remiamasi faktiniais duomenimis, statistine informacija, ir, kur taikoma, ekspertiniu vertinimu;
- 2) aktualumas – teisės akte nustatytas įpareigojimas sukelia Prisitaikymo išlaidas ir/ arba administracinę naštą;
- 3) privalomumas – vertinami tik privalomi įpareigojimai, netaikoma rekomendacijoms, gairėms, instrukcijoms;
- 4) nedubliavimas - Prisitaikymo išlaidos skaičiuojamos tik vieną kartą nepriklausomai keliuose ir kokio lygmens (ES ar nacionaliniame) nustatytas įpareigojimas;
- 5) objektas – skaičiuojamos tik ūkio subjektų patiriamos Prisitaikymo išlaidos;
- 6) verslas kaip įprasta (angl. BAU) – atskiriama nuo kitų įprastos verslo veiklos išlaidų;
- 7) metodinis pagrindas – standartinis kaštų modelis;
- 8) nepriklausomybė nuo technologijų – tam pačiam įpareigojimui įgyvendinti gali būti naudojamos skirtingos technologijos ir įgyvendinimo būdai.

III. Prisitaikymo išlaidų vertinimo gairės

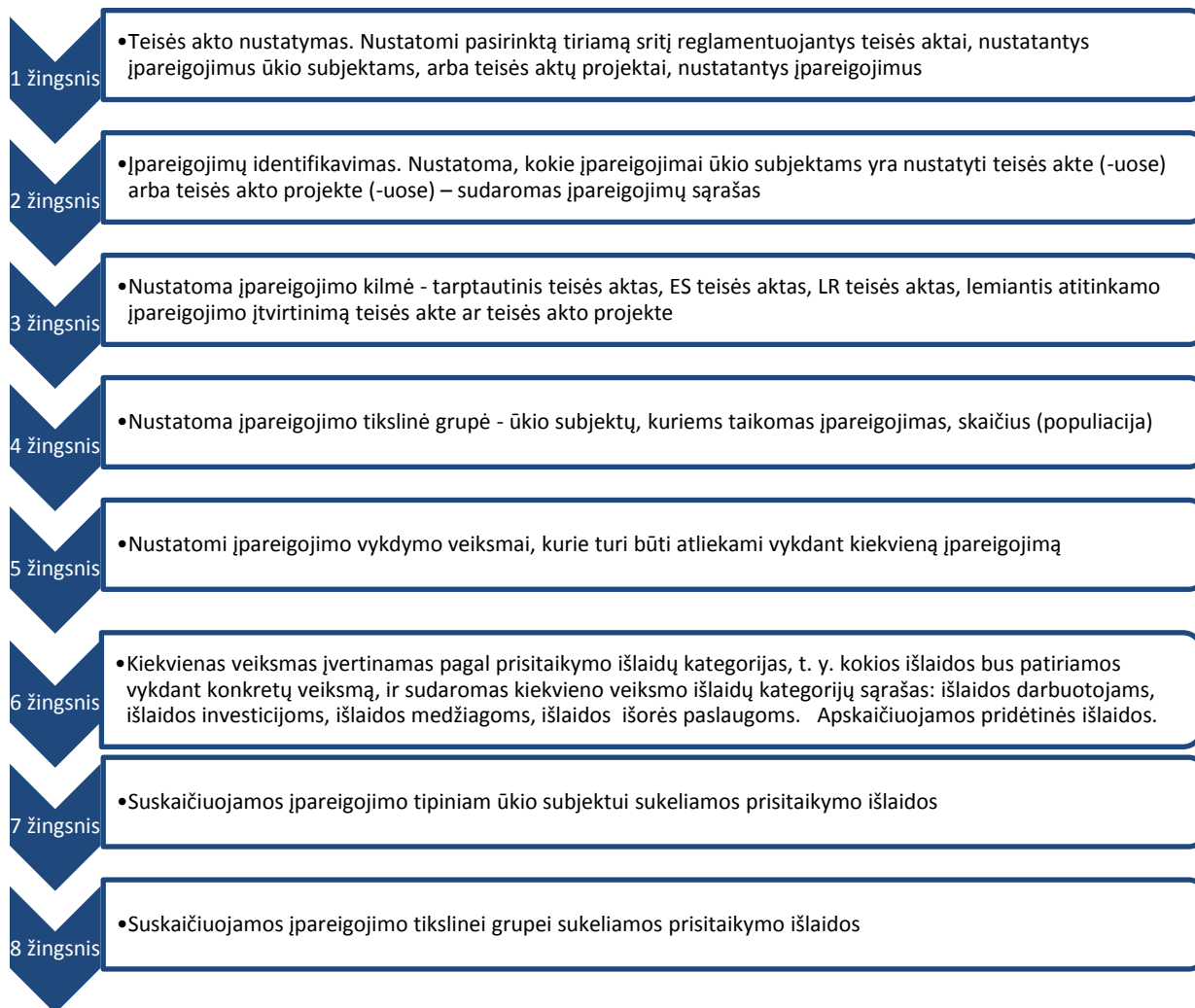
Prisitaikymo išlaidų vertinimo gairės papildo Metodiką ir skirtos jos taikymo paaiškinimui bei apima šiuos aspektus:

- 1) Prisitaikymo išlaidų vertinimo žingsnius – koku nuoseklumu ir kaip turėtų būti atliekamas kiekvienas žingsnis;
- 2) duomenų šaltinių – kokie duomenys reikalingi kiekviename vertinimo žingsnyje ir iš kokių duomenų šaltinių surenkami;
- 3) Prisitaikymo išlaidų skaičiavimo rekomendacijas, pavyzdžius ir paaiškinimus.

IV. Prisitaikymo išlaidų vertinimo etapai ir žingsniai

Pagrindiniai Prisitaikymo išlaidų vertinimo žingsniai yra pateikiami žemiau (Paveikslas 1).

Paveikslas 1. Pagrindiniai Prisitaikymo išlaidų vertinimo žingsniai.

Šaltinis: sudaryta autorių, 2017 m.

Toliau pateikiamas detalus kiekvieno žingsnio aprašymas.

1 žingsnis „Teisės akto nustatymas“

1 žingsnis

- Teisės akto nustatymas. Nustatomi pasirinktą tiriamą sritį reglamentuojantys teisės aktai, nustatantys įpareigojimus ūkio subjektams, arba teisės aktų projektai, nustatantys įpareigojimus

Nustatomi pasirinktą tiriamą sritį reglamentuojantys teisės aktai, nustatantys įpareigojimus ūkio subjektams, arba teisės aktų projektai, nustatantys įpareigojimus. Gali būti vertinami:

- visi tam tikro sektoriaus teisės aktai, sukeltys prisitaikymo išlaidas,
  - atskiri teisės aktai,
  - vienas teisės aktas ar vieno teisės akto tam tikras (-i) įpareigojimas (-ai).

Teisės akto arba teisės akto projekto pavadinimas įrašomas Metodikos 1 priedo 1 eilutėje (papildomai 1 priedo 2 eilutėje įrašomas teisės akto projekto, kuriuo numatoma keisti galiojantį teisės aktą, arba naujo teisės akto projekto pavadinimas) arba 2 priedo 1 eilutėje.

Kintamieji:

- Teisės aktai
- Teisės aktų projektai

Laukiamas rezultatas:

- Analizuojamų teisės aktų sąrašas
- Teisės aktų tarpusavio ryšių struktūra

Teisės akto straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas įrašomi Metodikos 1 arba 2 priedo 2 stulpelio 1.1., 1.2. ir t.t. eilutėse. Papildomai teisės akto projekto, kuriuo numatoma keisti galiojantį teisės aktą, arba naujo teisės akto projekto straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas įrašomi atitinkamai Metodikos 1 priedo 2 stulpelio 2.1., 2.2., ir t.t. eilutėse.

2 žingsnis „Įpareigojimų identifikavimas“

2 žingsnis

- Įpareigojimų identifikavimas. Nustatoma, kokie įpareigojimai ūkio subjektams yra nustatyti teisės akte (-uose) arba teisės akto projekte (-uose) – sudaromas įpareigojimų sąrašas

Vertinant Prisitaikymo išlaidas pasirinktuose teisės aktuose identifikuojami visi įpareigojimai ūkio subjektams. Įpareigojimai skirstomi į dvi grupes:

- informaciniai įpareigojimai, sukeltys administracinę naštą ūkio subjektui
- įpareigojimai, sukeltys Prisitaikymo išlaidas ūkio subjektams.

Vertinami tik tie įpareigojimai, kurie ūkio subjektams sukelia Prisitaikymo išlaidas ir/arba administracinės naštos išlaidas, jei jos vertinamos pagal Metodiką, t.y. norėdami įgyvendinti įpareigojimą ūkio subjektai patirs papildomas išlaidas, kurių nepatirtų, jei nebūtų taikomas įpareigojimas. Jei įpareigojimas ūkio subjektui nesukelia Prisitaikymo išlaidų (arba ir administracinės naštos išlaidų, jei vertinama kartu), toks įpareigojimas toliau nevertinamas ir į ataskaitą neįtraukiamas.

Metodika leidžia skaičiuoti abiejų tipų įpareigojimų sukiamas reguliavimo naštos išlaidas, tai taikytina tais atvejais, kai įpareigojimo įgyvendinimui reikia atlikti ir informacinio įpareigojimo vykdymo veiksmus, ir veiksmus, kuriems atlikti patiriamos prisitaikymo išlaidos, pvz., registruoti cheminę medžiagą – tokiu atveju reikės ne tik pateikti užpildytą registracijos formą (kas atitiktų informacinio įpareigojimo vykdymo veiksmą),

Kintamieji:

- Įpareigojimai, suformuluoti analizuojamuose teisės aktuose

Laukiamas rezultatas:

- Ūkio subjektams taikomų įpareigojimų sąrašas

bet atlikti bandymus ir tyrimus, turėti laboratoriją, tinkamai saugoti, taikyti apsaugos priemones ir t.t., kas būtų Prisitaikymo išlaidas sukeltantys veiksmai.

Įpareigojimų, kurių vykdymui patiriamos ir administracinės naštos, ir Prisitaikymo išlaidos, pavyzdžiai:

- 1) Registruoti (-s), pateikiant papildomus dokumentus, technines bylas, bandymų, testavimo, sertifikavimo dokumentus ir pan.;
- 2) Pateikti sertifikata, akreditacijos pažymėjimą, techninės apžiūros ar kitą kompetentingos institucijos atlikto patikrinimo ar atitikties dokumentą;
- 3) Saugoti dokumentus;
- 4) Parengti ir pateikti arba pritvirtinti etiketes, vartojimo/ naudojimo instrukcijas ir pan.

Pavyzdiniais informaciniais įpareigojimais, kuriems gali būti skaičiuojamos administracinės naštos išlaidos pagal Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 (toliau – AN metodika) laikoma:

- 1) Ataskaitų teikimas;
- 2) Informacijos ir dokumentų suteikimas kontroliuojančioms institucijoms;
- 3) Apskaitos duomenų pildymas ir saugojimas;
- 4) Instrukcijos, etiketės turinio parengimas;
- 5) Užsiregistravimas informacinėse sistemose ir registruose bei duomenų pateikimas į šiuos registrus ar informacines sistemas.

Rekomendacija:

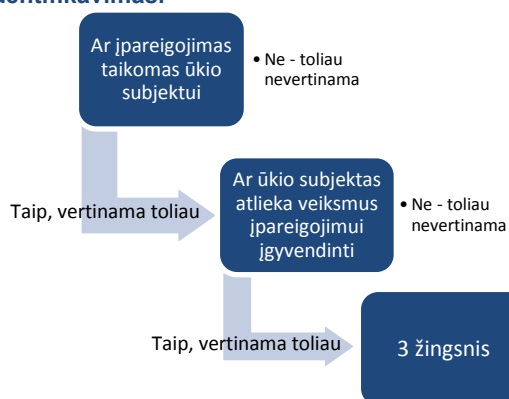
Jei nenustatytas reikalavimas taikyti AN metodiką informaciniams įpareigojimams, rekomenduojama taikyti Metodiką visų įpareigojimų reguliavimo naštos išlaidoms įvertinti.

Pirmiausia vertėtų įvertinti, ar įpareigojimas sukelia Prisitaikymo išlaidas (ir administracinės naštos išlaidas, jei vertinama kartu) (Paveikslas 2):

- 1) ar įpareigojimas taikomas ūkio subjektui;
- 2) ar jam įgyvendinti ūkio subjektas turės atlikti papildomus veiksmus, kurių neatlieka arba reikės atlikti didesne apimtimi, dažnius ir pan., ir dėlto patirs papildomų išlaidų.

Jei teisės akto ar teisės akto projekto straipsnyje nustatomas tik bendro pobūdžio reikalavimas, laikoma, kad ūkio subjektas pats pasirenka įgyvendinimo būdus. Jei teisės akto ar teisės akto projekto straipsnyje nustatomas ne tik pats reikalavimas, bet ir jo įgyvendinimo būdas, laikoma, kad visi ūkio subjektai įgyvendina nustatytu būdu.

Paveikslas 2. Įpareigojimo identifikavimas.

Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 43 straipsnio 4 ir 5 punktuose, nustatoma, koku būdu ir kokia forma reikia pranešti Valstybinei darbo inspekcijai apie įvykį darbe, dėl kurio darbuotojas patyrė žalą sveikatai, bet jo sveikatai nėra sunkiai pakenkta, nelaimingą atsitikimą pakeliui į darbą ar iš darbo. Pranešimo teikimo ir jų registravimo tvarka nustatoma atitinkamai Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatuose, Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatuose.

Pažymėtina, kad teisės akte ar teisės akto projekte nustatytas reikalavimas ūkio subjektui sumokėti mokestį, rinkliavą, įmoką, baudą, delspinigius ar atlygį už viešąją paslaugą valstybės ar savivaldybės institucijoms ar jų įgaliotiems asmenims, sumokėti narystės mokesčius, tokia teisės akto nuostata nelaikoma įpareigojimu, sukeliančiu Prisitaikymo išlaidas.

Kai konkretus įpareigojimas nustatomas keliuose to paties teisės akto straipsniuose arba keliuose teisės aktuose, ypač kai vieno teisės akto ar teisės akto projekto straipsnyje duodama nuoroda į kito teisės akto arba teisės akto projekto straipsnį arba į to paties teisės akto ar teisės akto projekto kitą (-us) straipsnį (-ius). Tuomet į Metodikos 1 ar 2 priedo 2 stulpelį įrašomi visi tiriamą įpareigojimą nustatančių teisės aktų ar teisės aktų projektų straipsniai, o Metodikos 1 ar 2 priedo 1, 2 ir toliau atitinkamose eilutėse įrašomi tiriamą įpareigojimą nustatančių teisės aktų ar teisės aktų projektų pavadinimai.

Kai viename teisės akto ar teisės akto projekto straipsnyje ar punkte nustatomi keli įpareigojimai, kiekvienas įpareigojimas įrašomas atskirai Metodikos 1 ar 2 priedų 2 stulpelio 1.1, 1.2 ir toliau atitinkamai eilutėse bei nurodant teisės akto ar teisės akto projekto straipsnius ir punktus.

Tokia tvarka užtikrina, kad Prisitaikymo išlaidos nebūtų skaičiuojamos kelis kartus (dubliavimo vengimas).

3 žingsnis „Įpareigojimo kilmės nustatymas“

- Įpareigojimo kilmė. Nustatoma pagal tai, kokios kilmės – tarptautinės teisės, Europos Sąjungos (toliau – ES) ar Lietuvos Respublikos (toliau – LR) teisės aktas, lemia atitinkamo įpareigojimo įtvirtinimą teisės akte ar teisės akto projekte.

Lentelė 1. Įpareigojimo kilmės nustatymas.

ES	LR
Jei įpareigojimas nustatytas tarptautiniame ar ES teisės akte ar teisės akto projekte, laikoma, kad įpareigojimo kilmė tarptautinė/ ES.	Kai įpareigojimas nustatytas LR teisės akte ar teisės akto projekte, laikoma, kad įpareigojimo kilmė nacionalinė.
Kai įpareigojimas nustatytas direktyvoje, kuri perkeliama į nacionalinę teisę be esminių pakeitimų ar papildomų nuostatų, laikoma, kad įpareigojimo kilmė ES.	Jei įpareigojimas LR teisės akte ar teisės akto projekte atsiranda dėl pareigos valstybei narei nustatyti įgyvendinimo būdus, vykdyti priežiūrą ar kontrolę ir ši funkcija deleguojama valstybei narei, tai tokie įpareigojimai laikomi nacionalinės kilmės.

Tipinis tarptautinės/ ES kilmės įpareigojimo pavyzdys yra įpareigojimas reglamente, kuris taikomas visoms ES valstybėms narėms tiesiogiai.

Identifikavus įpareigojimo kilmę, užpildomos Metodikos 1 arba 2 priedo lentelės 4 stulpelio atitinkamai 1.1., 1.2 ir t.t. ir 2.1., 2.2 ir t.t. eilutės.

4 žingsnis „Tikslinės grupės nustatymas“

4 žingsnis

- Tikslinė grupė. Nustatoma pagal tai, kokiam ūkio subjektų ratui taikomas tiriamas įpareigojimas.

Jei įpareigojimas yra bendro pobūdžio, neišskiriamos konkrečios ūkio subjektų grupės arba nenustatyti požymiai, pagal kuriuos ūkio subjektus būtų galima priskirti vienai ar kitai ūkio subjektų grupei, arba teoriškai įpareigojimas galėtų būti taikomas visiems ūkio subjektams, laikoma, kad tikslinė grupė yra visi Lietuvoje veikiantys ūkio subjektai, pvz., reikalavimai vesti buhalterinę apskaitą, turėti atsiskaitomąją sąskaitą banke, laikytis darbo saugos taisyklių taikomi visiems ūkio subjektams.

Kai taikomi reikalavimai, susiję su tam tikruose sektoriuose veikiančiais ūkio subjektais, gali būti laikoma, kad įpareigojimo tikslinė grupė yra tam tikro sektoriaus ūkio subjektai, pvz., statybos, transporto, mažmeninės prekybos, energijos gamybos ir pan. sektoriuose veikiantys ūkio subjektai. Šių ūkio subjektų skaičius nustatomas pagal statistikoje taikomą Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (EVRK)

Kai taikomi specifiniai reikalavimai ar reikalavimai turėti licenciją, leidimą, būti akredituotiems, tikslinė grupė nustatoma pagal išduotų leidimų, licencijų skaičių, akredituotų, sertifikuotų įmonių skaičių ir pan. šiuos leidimus, sertifikatus ir pan. išduodančios institucijos ar jos įgalioto asmens viešai prieinamoje duomenų bazėje (internetinis puslapis, registrai, informacinės sistemos ir pan.).

Kai taikomi reikalavimai, susiję su konkrečios veiklos vykdymu (įpareigojimų formulavime dažniausiai naudojami žodžiai - jei, kai, vykdantys, planuojantys, ketinantys, turi, privalo ir t.t.), tuomet tikslinės grupės dydis susiejamas su to reikalavimo taikymo aprėptimi - įvertinama, ar reikalavimas taikytinas beveik visiems ūkio subjektams su nedidelėmis išimtimis, ar tam tikram sektoriuje veikiančioms, ar siaurai specifinei ūkio subjektų grupei. Šiuo atveju gali būti pasitelkiami ekspertai tikslinės grupės dydžiui nustatyti.

Duomenys apie tikslinių grupių dydžius, apie ūkio subjektų patiriamas ar galimas patirti Prisitaikymo išlaidas ir/ar administracinę naštą renkami iš visų prieinamų duomenų bazių ir informacijos šaltinių:

- 1) iš Lietuvos statistikos departamento, Eurostat, ministerijų, Lietuvos banko ar kitų valstybės ar savivaldybių institucijų viešai prieinamų skelbiamų duomenų jų interneto svetainėse;
- 2) iš prieinamų viešųjų registru, duomenų bazių ar informacinių sistemų;
- 3) iš verslo asociacijų, kitų verslo organizacijų, mokslo ir studijų įstaigų skelbiamų duomenų;
- 4) iš jau atliktų vertinimų, tyrimų, apžvalgų, studijų;
- 5) pagal atskiras užklausas duomenų valdytojams;
- 6) atliekant ūkio subjektų apklausas, interviu;
- 7) atliekant interviu su verslo asociacijų atstovais, ekspertais, mokslininkais;
- 8) ekspertų panelio metu;
- 9) kitais prieinamais ir tinkamais būdais.

Visais atvejais, pirmenybė teikiama viešai prieinamiems duomenims, pvz., informacija apie Lietuvoje veikiančių ūkio subjektų skaičių, tame tarpe apie tam tikruose sektoriuose, vietovėse, apie licenciją ar leidimą gavusių ūkio subjektų skaičių, vidutinį darbo užmokestį pagal tam tikrus sektorius, profesijas ar pareigybes, paslaugų kainas (pvz., transportavimo), ūkio subjektus, esančius specifinėse informacinėse sistemose ar registruose ir t.t.

Papildomai gali būti analizuojami jau atlikti tyrimai, studijos, apžvalgos, vertinimai, suteikiantys papildomos ar trūkstamos informacijos.

Jei buvo atliktas kito, panašaus ar analogiško įpareigojimo, pvz., kito sektoriaus, Prisitaikymo išlaidų vertinimas, galima pasinaudoti to vertinimo metu surinktais duomenimis ar prielaidomis.

Kitais atvejais gali būti taikomi ištekliams ir laikui imlūs duomenų surinkimo būdai, tokie kaip apklausos, interviu, ekspertų paneliai. Metodikos 4 priede yra pridėta pavyzdinė apklausos anketa.

Kai atliekama ūkio subjektų apklausa ar interviu, atrenkama tiek ir tokių ūkio subjektų, kurie reprezentuoti:

- 1) įpareigojimo tikslinę grupę;
- 2) kitus pasirinktus požymius, jei taikoma.

Jei įpareigojimas realiai taikomas tik keliems ūkio subjektams (dėl Lietuvos ekonomikos specifikos tiesiog nėra daugiau tokių ūkio subjektų arba yra tik vienintelis ūkio subjektas, o įpareigojimas ES kilmės), tai siekiama, kad būtų apklausti bent du tokie ūkio subjektai arba vienintelis, kuriam taikomas įpareigojimas.

Nustačius įpareigojimo tikslinę grupę, jos dydis įrašomas Metodikos 1 priedo lentelės 5 stulpelio atitinkamai 1.1, 1.2, 2.1, 2.2 ir t.t. eilutėse.

5 žingsnis „Veiksmų identifikavimas“

5 žingsnis

• Identifikavus įpareigojimą, nustatomi įpareigojimo vykdymo veiksmai, kurie turi būti atliekami vykdant kiekvieną įpareigojimą.

Kaip pateikta aukščiau esančiame pavyzdyje pranešant Valstybinei darbo inspekcijai teks atlikti eilę veiksmų. Kaip atlikti veiksmus dažnai bus numatyta pačiame teisės akte arba tiriamą teisės aktą įgyvendinančiame ar detalizuojančiame teisės akte, taisyklėse, šiuo atveju tvarka ir pranešimų formos nustatomos Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatuose, Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatuose.

Kai teisės aktai ar teisės aktų projektai nenustato, kaip konkrečiai reikia atlikti veiksmus, ūkio subjektas gali pats pasirinkti įgyvendinimo būdus, pvz., reikalavimas atlikti cheminių medžiagų bandymus su stuburiniais gyvūnais gali būti realizuojamas keliais skirtingais būdais – įsirengti bandymų laboratoriją, ją akredituoti ir nustatyti atitiktį Geros laboratorinės praktikos principams bei Gyvūnų gerovės principams, įsigyti bandomąją medžiagą (gyvus gyvūnus), įdarbinti tyrėjus, įsigyti bandymams ar gyvūnų laikymui bei atliekų tvarkymui reikalingą įrangą ir t.t., arba įsigyti tokios laboratorijos tyrimo paslaugas, arba įsigyti bandymų rezultatus. Tokiais atvejais išrašomi visi galimi vykdymo veiksmai (įgyvendinimo būdai), kuriuos taiko ar ketina taikyti ūkio subjektai. Pasirinktų veiksmų sąrašas vėliau gali būti patikrinamas interviu, apklausos, ekspertų panelio ar kitais būdais – kiek kuris būdas yra plačiai taikomas, kokia labiausiai paplitusi praktika ir pan.

Siekiant sumažinti vertinimo pagal skirtingų įgyvendinimo būdų įvairovę gali būti pasirenkamas mažiausias (-esnes) išlaidas sukeliantis ar paprasčiausiai įgyvendinamas įpareigojimo vykdymo būdas, kurio išlaidos toliau vertinamos.

Jei įpareigojimas nustatytas kaip pareiga teikti informaciją ar registruoti, tai nebūtinai reikš vien tik informacinį įpareigojimą, nes tokio įpareigojimo įgyvendinimui gali tekti ne tik surinkti duomenis iš esamų informacijos šaltinių, bet ir atlikti tyrimus, bandymus, akredituotis, sertifikuotis, atlikti atitikties vertinimą ir pan. Šiuos papildomus veiksmus galima nustatyti pagal tai, kokių pridėdamų dokumentų reikalaujama.

Kintamieji:

- Įpareigojimai

Laukiamas rezultatas:

- Veiksmų, kuriuos turi atlikti ūkio subjektai įgyvendinant įpareigojimus, sąrašas

Kiekvienam įpareigojimui sudaromas atskiras veiksmų sąrašas. Pavyzdinis veiksmų sąrašas pateiktas Metodikos III skyriaus 7.5 papunktyje.

Jei įgyvendinant įpareigojimus, nustatytus skirtinguose teisės aktuose, ūkio subjektas atlieka tą patį veiksmą, kuriuo įvykdo iš abiejų ar kelių teisės aktų kylančius įpareigojimus, tuomet toks veiksmas įtraukiamas į įpareigojimui vykdyti reikalingų vykdymo veiksmų sąrašą tik pagal vieną iš teisės aktų (pagal tą įpareigojimą, kuris aktualiesnis ar taikomas nepriklausomai nuo ūkio subjekto veiklos specifikos arba įpareigojimą priskirti žemesnės juridinės galios teisės aktu (teisės akto projektui) arba taikomas pro rata principas, kai to paties veiksmo dalis (tiksliau tam veiksmui atlikti reikalingos išlaidos) priskiriama konkrečiam įpareigojimui. Pvz., pagal Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimų 21 p. (LRV 2003 m. balandžio 24 d. nutarimas Nr. 501), kai dirbama su kenksmingomis cheminėmis medžiagomis, nešvaros ar drėgmės sąlygomis, kasdieniniams ir darbo drabužiams turi būti įrengtos atskiros rakinamos spintelės. Pagal Darboviečių įrengimo bendrųjų nuostatų 17.2 papunktį (LR socialinės apsaugos ir darbo ministro ir LR sveikatos apsaugos ministro 1998 m. gegužės 5 d. įsakymas Nr. 85/233), kai dirbama su pavojingomis medžiagomis, nešvarumais ar drėgmėje, kasdieniniams ir darbo drabužiams turi būti įrengtos atskiros spintelės. Tad reikalavimas dubliuojamas ir įpareigojimai pagal skirtingus teisės aktus yra tokie patys.

Šiuo konkrečiu atveju įpareigojimas turėtų būti priskirtas Darboviečių įrengimo bendrųjų nuostatų teisės aktui, nes tai bendresnio pobūdžio įpareigojimas, taikomas visiems ūkio subjektams, o specialus įpareigojimas Buities, sanitarinių ir higienos patalpų įrengimo reikalavimuose tik atkartoja bendresnio pobūdžio reikalavimą, t.y. nesukelia papildomų išlaidų (tai vienas iš pagrindinių įpareigojimų, sukeliančių Prisitaikymo išlaidas, požymių).

6 žingsnis „Prisitaikymo išlaidų kategorijų identifikavimas ir įvertinimas“

6 žingsnis

- **Prisitaikymo išlaidų kategorijų identifikavimas ir įvertinimas.** Kiekvienas veiksmas atliekamas patiriant tam tikras išlaidas, kurios yra priskiriamos tam tikrai išlaidų kategorijai.

Pirmiausiai nustatoma, kokių kategorijų išlaidas patirs tipinis ūkio subjektas atlikdamas kiekvieną tiriamo įpareigojimo veiksmą, ir tik tuomet pereinama prie tiriamų išlaidų skaičiavimo. Pavyzdžiui, vertinant įpareigojimą „Pareiga užtikrinti darbo drabužių atskyrimą statybvietėse“, identifikuojami įpareigojimo vykdymo veiksmai ir nustatoma, kokių kategorijų išlaidas patirs ūkio subjektas vykdydamas konkretų veiksmą:

- 1) Veiksmas 1 - aprūpinti darbo drabužiais; patirtos išlaidos – darbo drabužių įsigijimas; išlaidų kategorija - išlaidos investicijoms;
- 2) Veiksmas 2 - įrengti vietas statybvietėje, kur būtų laikomi darbo drabužiai atskirai nuo asmeninių drabužių; patirtos išlaidos – persirengimo kabinų ar vietų įrengimas, spintelių darbo drabužiams atskirai laikyti įsigijimas ir įrengimas; išlaidų kategorija - išlaidos investicijoms;
- 3) Veiksmas 3 - instruktuoti darbuotojus apie atskirą darbo drabužių laikymą; patirtos išlaidos – išlaidos instruktoriaus ir instruktuojamų darbuotojų darbo užmokesčiui su visais darbdavio mokesčiais per instruktavimo laiką, išlaidų kategorija - išlaidos darbuotojams (instruktuojamiems darbuotojams ir instruktuojančiam darbuotojui);
- 4) Veiksmas 4 - kontroliuoti, ar darbo drabužiai laikomi atskirai; patirtos išlaidos – darbo drabužių laikymo reguliarią kontrolę vykdančio darbuotojo darbo užmokestis su visais darbdavio mokesčiais per kontrolei tenkančią laiko trukmę valandomis; išlaidų kategorija - išlaidos darbuotojams;

Analizuojamu atveju ūkio subjektas taip pat patirtų ir pridėtines išlaidas, susijusias su atskirų vietų statybvietėje, darbuotojų drabužių apskaita ir dokumentavimu, bendrąsias administracines ir komunalines išlaidas.

Veiksmo vykdymas ūkio subjektui sukelia išlaidas, kurios priskiriamos prie tam tikrų išlaidų kategorijų, pvz., jei veiksmų sąrašė buvo nustatyta, kad reikia įsigyti akreditavimo paslaugas, tai šiuo atveju bus patiriamos 3 rūšių išlaidos:

- 1) Išlaidos darbuotojams, kurie rengia ir teikia informaciją ir dokumentus, reikalingus akreditacijai;
- 2) Išlaidos iš išorės įsigyjamos paslaugoms;
- 3) Pridėtinės išlaidos.

V. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas pagal išlaidų kategorijas

Nustačius kiekvieno tiriamo įpareigojimo kiekvieno veiksmo išlaidų kategorijas Prisitaikymo išlaidos skaičiuojamos pagal kiekvieno įpareigojimo kiekvieno veiksmo tik patiriamų išlaidų kategorijas. Galimos Prisitaikymo išlaidų kategorijos pateikiamos žemiau (Lentelė 2).

Lentelė 2. Prisitaikymo išlaidų kategorijos

Nr.	Išlaidų kategorijos pavadinimas	Aprašymas
1.	Išlaidos darbuotojams (D)	<ul style="list-style-type: none"> • apima išlaidas tik tiems darbuotojams, kurie yra tiesiogiai įtraukti į įpareigojimo vykdymą ir tik tokia apimtimi, kiek reikia įpareigojimui vykdyti; • ūkio subjekto administracijos funkcijas atliekančių darbuotojų darbo išlaidos ir įpareigojimus vykdančių darbuotojų išlaidos darbo vietai įtraukiamos į pridėtines išlaidas; • išlaidas darbuotojams sudaro: <ul style="list-style-type: none"> ○ darbuotojo darbo užmokestis ir privalomi darbuotojo ir darbdavio mokami mokesčiai (gyventojų pajamų, socialinio draudimo, privalomojo sveikatos draudimo, darbdavio įmoka į Garantinį fondą) (DU)); ○ mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (A); ○ darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidos (L); ○ išlaidos mokymo priemonėms (PR).
2.	Išlaidos investicijoms (I)	<ul style="list-style-type: none"> • apima tik išlaidas į įpareigojimo vykdymui reikalingus pastatus, statinius, žemę, įrangą, įrenginius ir tik tokia apimtimi, kiek reikia įpareigojimui vykdyti. • apima materialaus ir/arba nematerialaus turto įsigijimą, nuomą, statybą, rekonstrukciją, kurios metu padidinama turto vertė ar bet kurį kitą esamo materialaus ar nematerialaus turto vertės padidinimą; • išlaidas investicijoms sudaro: <ul style="list-style-type: none"> ○ materialios ir/ arba nematerialios investicijų (V) suma; ○ materialių ir/ arba nematerialių investicijų sukurto turto palaikymo išlaidos (P),
3.	Išlaidos medžiagoms (M)	<ul style="list-style-type: none"> • apima įpareigojimui vykdyti naudojamų medžiagų ir (arba) medžiagų, kurios pradedamos naudoti vietoj anksčiau naudotų medžiagų dėl įpareigojimo vykdymo, išlaidas.
4.	Išlaidos išorės paslaugoms (E)	<ul style="list-style-type: none"> • sudaro išlaidas iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams), kai šių veiksmų negali (neturi teisės) atlikti pats ūkio subjektas arba tikslinga įsigyti paslaugas iš išorės.
5.	Pridėtinės išlaidos (O)	<ul style="list-style-type: none"> • pridėtinės išlaidos apskaičiuojamos kaip 20 proc. norma nuo išlaidų darbuotojams, išlaidų investicijoms, išlaidų medžiagoms ir išlaidų iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) sumos.

Kiekvieno veiksmo patiriamos Prisitaikymo išlaidos pagal kategorijas susumuojamos ir į atitinkamą Prisitaikymo išlaidų vertinimo ataskaitą įrašomos tik galutinės sumos pagal atitinkamą išlaidų kategoriją.

Kiekvienam įpareigojimui tenkančios Prisitaikymo išlaidos yra visų tą įpareigojimą įgyvendinančių veiksmų Prisitaikymo išlaidų suma.

Išlaidų pagal kategorijas skaičiavimui Metodikoje pateikiamos **pagalbinės** lentelės (Metodikos 3 priedas). Siekiant palengvinti skaičiavimus ir sumažinti galimų klaidų tikimybę ataskaitų formos ir pagalbinės lentelės taip pat yra pateikiamos Excel skaičiuoklėje, pridedamoje prie gairių.

Išlaidų darbuotojams (D) apskaičiavimas

Išlaidas darbuotojams (D) sudaro: darbo užmokesčio išlaidos (DU) su visais privalomais darbdavio ir darbuotojo mokesčiais, mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (A) ir darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidos (L) ir išlaidos mokymo priemonėms (PR).

Pagrindiniai etapai, reikalingi darbo užmokesčio išlaidoms (DU) apskaičiuoti ir užpildyti Metodikos 3 priedo 1 lentelę:

- 1) Nustatoma, kokie įmonės darbuotojai (pvz., vyriausieji finansininkai (buhalteriai), teisininkai, vadovai, projektų vadovai, vadybininkai, administratoriai, technologai, specialistai ir kiti) paprastai atlieka konkrečius įpareigojimo vykdymo veiksmus. Užpildomas Metodikos 3 priedo 1 lentelės 2 stulpelis „Darbuotojas“.
- 2) Nustatomas įmonėje veiksmą atliekančių darbuotojų skaičius – kiek darbuotojų tiesiogiai yra įtraukta į veiksmo atlikimą – pvz., kolektyvinių apsaugos priemonių įgyvendinimo veiksmą įmonėje atlieka du darbuotojai. Užpildomas Metodikos 3 priedo 1 lentelės 3 stulpelis „Darbuotojų skaičius, vnt.“.
- 3) Nustatomas įmonėje veiksmą atliekančių darbuotojų darbo užmokestis su visais privalomais darbdavio ir darbuotojo mokesčiais ir apskaičiuojamas jo valandinis įkainis. Jei tokie duomenys neprieinami, imamas arba to sektoriaus vidutinis valandinis darbo užmokestis, arba Lietuvos vidutinis valandinis darbo užmokestis, arba rinkoje įprastas valandinis darbo užmokestis tam tikrų pareigybių darbuotojams, pvz., darbininkui, inžinieriui, vadybininkui ir t.t. Užpildomas Metodikos 3 priedo 1 lentelės 4 stulpelis „Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.“.
- 4) Nustatomas vidutinis laikas, per kurį įmonės darbuotojai atlieka įpareigojimo vykdymo veiksmą. Užpildomas Metodikos 3 priedo 1 lentelės 5 stulpelis „Veiksmai vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.“.
- 5) Nustatomas veiksmo atlikimo dažnis per vienerius kalendorinius metus. Jeigu įpareigojimas yra vienkartinio pobūdžio, dažnis yra „1“. Jeigu įpareigojimo vykdymo veiksmas turi būti vykdomas rečiau nei kartą per vienerius kalendorinius metus, veiksmo atlikimo dažnis vieneriems metams apskaičiuojamas dydį „1“ padalijant iš metų, kas kelerius metus turi būti vykdomas įpareigojimas, skaičiaus (pavyzdžiui, jei gesintuvo patikra turi būti atlikta kas dveji metai, įpareigojimo vykdymo veiksmo atlikimo dažnis per vienus kalendorinius metus bus 0,5). Užpildomas Metodikos 3 priedo 1 lentelės 6 stulpelis „Veiksmo atlikimo dažnis per metus“. Išskirtiniais atvejais, kai sudėtinga atskirti ar įvertinti, kiek darbuotojų atlieka veiksmą arba kiek laiko darbuotojams skiria konkretaus įpareigojimo veiksmui vykdyti, rekomenduojama taikyti *pro rata* principą: priskirti, kokią dalį metinio darbo laiko valandomis darbuotojas arba darbuotojai bendrai skiria įpareigojimo veiksmui vykdyti, tuomet veiksmui atlikti laikas apskaičiuojamas valandomis, darbuotojų skaičius - 1, o pasikartojimo dažnis yra laikomas 1.
- 6) Suminės darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU) apskaičiuojamos sudauginant darbuotojų darbo užmokesčio (DU) dedamąsias. Užpildomas Metodikos 3 priedo 1 lentelės 7 stulpelis „Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur“.

Kintamieji:

- Darbo užmokestis
- Darbuotojų skaičius
- Veiksmų trukmė
- Dažnis

Laukiamas rezultatas:

- Išlaidos darbuotojams

Pagrindiniai etapai, reikalingi mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidoms (A) apskaičiuoti (rekomenduojama pildyti Metodikos 3 priedo pagalbinę 2 lentelę Excel skaičiuoklėje):

- 1) Nustatomi įmonės darbuotojai (pavyzdžiui, vyriausieji finansininkai (buhalteriai), teisininkai, vadovai, projektų vadovai, vadybininkai, administratoriai, technologai, specialistai ir kiti), kurie bus

apmokyti. Šis diferencijavimas reikalingas tik tuomet, jei veiksmo atlikime dalyvauja darbuotojai, kurių darbo užmokestis ženkliai skiriasi. Jei nėra galimybės arba sudėtinga, brangu ir ilgai trunka įvertinti darbuotojų pareigybes ir kitais atvejais tiesiog įrašoma apmokomų darbuotojų grupė A.. Užpildomas Metodikos 3 priedo 2 lentelės 2 stulpelis „Apmokomų darbuotojų grupė“.

- 2) Nustatomas mokymuose dalyvaujančių darbuotojų skaičius - mokymuose dalyvaujančių darbuotojų skaičius gali būti susijęs su naujai priimamais/ perkeliama į kitas pareigas darbuotojais, su darbuotojais, kuriems suteikiama ar patvirtinama kita kvalifikacinė klasė/ kategorija/ suteikiama speciali licencija/ leidimas dirbti ar vykdyti tam tikrą veiklą/pažymėjimas/ sertifikatas/ atestatas. Atsižvelgiama į tai, ar įpareigojimas nustato reikalavimą atlikti visų darbuotojų kasmetinį apmokymą, ar periodinį, pvz., kas dvejus metus, ar nenustato periodiškumo (tuomet daroma prielaida, kad apmokomas kas n-tas įmonės darbuotojas, o įmonės darbuotojų skaičius nustatomas arba iš apklausų, arba imamas statistiškai vidutinis ūkio subjektuose dirbančiųjų skaičius), kai reikia apmokyti tik naujai priimtus ar perkeltus į naujas pareigas darbuotojus. Užpildomas Metodikos 3 priedo 2 lentelės 3 stulpelis „Darbuotojų grupėje skaičius, vnt.“.
- 3) Nustatoma mokymuose dalyvaujančių darbuotojų valandinis darbo įkainis. Jei mokymuose dalyvaujantys darbuotojai gauna panašų darbo užmokestį, šie darbuotojai gali būti grupuojami ir išlaidos mokymams gali būti skaičiuojamos iš karto visai darbuotojų grupei. Jei neturima duomenų apie taikomą valandinį įkainį, imamas statistiškai vidutinis ūkio ar tiriamo sektoriaus (arba į įpareigojimo taikymo sritį potencialiai patenkančių sektorių ar subsektorių) vidutinis valandinis darbo užmokestis su visais privalomais mokesčiais (Lietuvos statistikos departamento oficialiosios statistikos portale skelbiamas valandinis darbo užmokestis bruto, todėl šią reikšmę dar reikia padauginti iš koeficiento 1,31 (prie darbuotojo darbo užmokesčio pridedami darbdavio už darbuotoją mokami mokesčiai Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Sodrai mokamų mokesčių – socialinio draudimo mokesčiai, privalomojo sveikatos draudimo ir darbdavio įmoka į Garantinį fondą – tarifų suma, t.y. 31 proc. nuo darbo užmokesčio bruto). Užpildomas Metodikos 3 priedo 2 lentelės 4 stulpelis „Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis darbuotojų grupėje, Eur/val.“.
- 4) Nustatoma mokymų trukmė valandomis. Užpildomas Metodikos 3 priedo 2 lentelės 5 stulpelis „Mokymų trukmė, val.“.
- 5) Nustatomas mokymų vykdymo dažnis per vienerius kalendorinius metus. Jeigu mokymai yra vienkartinio pobūdžio, dažnis yra „1“. Jeigu mokymai turi būti vykdomi rečiau nei kartą per vienerius kalendorinius metus, dažnis vieneriems metams apskaičiuojamas dydį „1“ padalijant iš metų, kas kelerius metus turi būti vykdomi mokymai, skaičiaus (pavyzdžiui, jei mokymai privalomi ne kasmet, o kas 2 metus, tai privalomų mokymų trukmė padauginama iš 0,5). Užpildomas Metodikos 3 priedo 2 lentelės 6 stulpelis „Mokymų vykdymo dažnis per metus“.
- 6) Suminės darbuotojų dalyvaujančių mokymuose darbo užmokesčio išlaidos (A) apskaičiuojamos sudauginant mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidų (A) dedamąsias. Užpildomas Metodikos 3 priedo 2 lentelės 7 stulpelis „Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų išlaidų (A), Eur“.

Pagrindiniai etapai, reikalingi darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidoms (L) apskaičiuoti ir užpildyti Metodikos 3 priedo 3 lentelę:

- 1) Nustatomi įmonės darbuotojai, kurie ves mokymus. Užpildomas Metodikos 3 priedo 3 lentelės 2 stulpelis „Mokymus vedantis darbuotojas“. Jei mokymus veda daugiau nei vienas darbuotojas ir mokymus vedančių darbuotojų darbo užmokestis ženkliai skiriasi, tokie darbuotojai įrašomi atskirose eilutėse, o jei jų darbo užmokestis skiriasi nežymiai, įrašomi mokymus vedantys darbuotojai nedetalizuojant. Jei mokymus veda ne ūkio subjekto darbuotojas, o perkamos paslaugos iš išorės, ši lentelė nepildoma, o skaičiuojamos išlaidos išorės paslaugoms.
- 2) Nustatomas mokymus vedančių įmonės darbuotojų skaičius. Užpildomas Metodikos 3 priedo 3 lentelės 3 stulpelis „Darbuotojų skaičius, vnt.“.
- 3) Nustatoma mokymus vedančių darbuotojų valandinis darbo įkainis. Užpildomas Metodikos 3 priedo 3 lentelės 4 stulpelis „Mokymus vedančio darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.“. Kaip

darbuotojų darbo užmokesčio nustatyme galima naudoti statistiškai vidutinį darbo įkainį valandomis.

- 4) Nustatoma mokymų trukmė valandomis. Užpildomas Metodikos 3 priedo 3 lentelės 5 stulpelis „Mokymų trukmė, val.“.
- 5) Nustatomas mokymų vykdymo dažnis per vienerius kalendorinius metus. Jeigu mokymai yra vienkartinio pobūdžio, dažnis yra „1“. Jeigu mokymai turi būti vykdomi rečiau nei kartą per vienerius kalendorinius metus, dažnis vieneriems metams apskaičiuojamas dydį „1“ padalijant iš metų, kas kelerius metus turi būti vykdomi mokymai, skaičiaus (pavyzdžiui, jei mokymai privalomi ne kasmet, o kas 2 metus, tai privalomų mokymų trukmė padauginama iš 0,5). Užpildomas Metodikos 3 priedo 2 lentelės 6 stulpelis „Mokymų vykdymo dažnis per metus“.
- 6) Suminės darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidos (L) apskaičiuojamos sudauginant darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidos (L) dedamąsias. Užpildomas Metodikos 3 priedo 3 lentelės 7 stulpelis „Darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidos (L), Eur“.

Apskaičiavus išlaidų darbuotojams (D) dedamąsias, užpildoma *Išlaidų darbuotojams (D) apskaičiavimo suvestinė*, Metodikos 3 priedo 4 lentelė. Išlaidos mokymo priemonėms (PR) apskaičiuojamos kaip 5 proc. nuo mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A) išlaidų.

Rekomendacijos:

Kai sudėtinga tiksliai įvertinti, kiek laiko skiriama konkrečiam vykdymo veiksmui atlikti, tuomet įvertinama (ekspertiniu vertinimu arba remiantis apklausų, ankstesnių tyrimų ar vertinimų duomenimis), kokią apytikriai dalį procentais laiko per mėnesį ar per metus skiriama tiriamam vykdymo veiksmui atlikti ir skaičiuojama padauginus mėnesio ar metinį darbo laiką iš šio procento.

Duomenys apie atitinkamais kalendoriniais metais dirbtų (dirbamų) valandų skaičių skelbiami LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos [interneto puslapyje](#), taip pat [buhalterines paslaugas](#) siūlančių įmonių interneto puslapiuose. Pvz., vadovaujantis LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. A1-629 pvz., 2018 m. esant penkių darbo dienų savaitei numatomos 166,8 darbo valandos per mėnesį arba 2002 darbo valandos per metus (12 mėnesių). Todėl jei įvertinta, kad veiksmo atlikimui skiriamas laikas sudaro maždaug 5 proc. nuo vieno mėnesio darbo laiko, o veiksmas atliekamas kartą per metus, tai skaičiuojama būtų taip: vidutiniškai 166,8 vieno mėnesio darbo valandų padauginta iš 5 proc. šio laiko, tenkančio veiksmo atlikimui, tuomet veiksmo atlikimui bus skirta 166,8 val. x 0,05 arba 8,34 val. Skaičiavimuose naudojami skaičiai apvalinami iki dviejų skaičių po kablelio (pateikiamo pavyzdžio atveju būtų 8,34 val.).

Jei įvertinta, kad veiksmo atlikimui skiriamas laikas lygus maždaug 5 proc. dirbto laiko per metus, tai vidutiniškai jis bus lygus per kalendorinius metus dirbamų valandų skaičiui pagal aukščiau minėtą LR socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymą, kuris lygus 2002 val., padauginant iš 5 proc.: 2002 val./metus x 0,05 arba 100 val. veiksmui atlikti.

Atkreipiame dėmesį, kad skirtingais kalendoriniais metais darbo valandų skaičius skiriasi dėl skirtingai išsidėsčiusių šventinių ir poilsio dienų, todėl skaičiuojant svarbu pasitikrinti, koks yra tiriamų metų dirbamų valandų skaičius per metus arba vidutiniškai per mėnesį.

Kai dėl privalomumo ar dėl ekonominio naudingumo perkamos darbuotojų mokymo paslaugos (pvz., mokymus gali vesti tik atestuoti, sertifikuoti ar atitinkamą pažymėjimą turintys asmenys ar įmonės, leidimui gauti yra privalomi kursai, kurie gali būti vykdomi tik nustatytoje įmonėse ar institucijose, ūkio subjektas neturi reikalingos kvalifikacijos ar kompetencijos mokymus galinčio vesti darbuotojo arba ekonomiškai tiksliau nusipirkti mokymo paslaugas, ypač didesnės darbuotojų grupės mokymams, ir pan.), šios išlaidos skaičiuojamos kaip iš išorės įsigijamos paslaugos.

Išlaidų investicijoms (I) apskaičiavimas

Išlaidas investicijoms (I) sudaro: materialios ir/ arba nematerialios investicijų (V) suma ir turto palaikymo išlaidos (P), kurios skaičiuojamos kaip 20 proc. nuo materialių ir/ arba nematerialių (V) investicijų sumos.

Pagrindiniai etapai, reikalingi išlaidas investicijoms (I) apskaičiuoti ir užpildyti Metodikos 3 priedo 5 lentelę:

Kintamieji:

- Investicijos
- Turto palaikymo išlaidos

Laukiamas rezultatas:

- Išlaidos investicijoms

- 1) Nustatoma materialinių ir/ arba nematerialinių investicijų (turto) įsigijimo pradinė vertė, įskaitant investicijoms priskiriamas projektavimo, instaliavimo, testavimo, pridavimo eksploatuoti, įtraukti į registrą, informacinių sistemų (IS) ir pan. išlaidas. Jei projektavimo, instaliavimo ir pan. išlaidos nepriskiriamos prie investicijų, tuomet jos skaičiuojamos ir įtraukiamos prie išlaidų išorės paslaugoms įsigyti. Turto vertė skaičiuojama įsigijimo verte eurais, nepriklausomai nuo to, kada tas turtas buvo įsigytas (sukurtas).
- 2) Jei turtas naudojamas ne tik tiriamam įpareigojimui vykdyti, tuomet nustatoma turto, naudojamo veiksmui atlikti, dalis proc.
- 3) Apskaičiuojamos materialios ir/ arba nematerialios investicijų (V) suma (turto įsigijimo vertė, Eur * turto naudojamo veiksmui atlikti dalis, proc.). Jei galima aiškiai atskirti turto, naudojamo įpareigojimo vykdymui, vertę, tai dalis procentais neskaičiuojama, o iš karto įrašoma to turto vertė. Užpildomas Metodikos 3 priedo 5 lentelės 3 stulpelis „Materialios ir/ arba nematerialios investicijos (V), Eur“.
- 4) Apskaičiuojamos palaikymo išlaidos (P) (Materialios ir/ arba nematerialios investicijos (V), Eur * 0,20 proc.). Užpildomas Metodikos 3 priedo 5 lentelės 4 stulpelis „Palaikymo išlaidos Eur/ metus (P)“.
- 5) Susumuojamos Materialios ir/ arba nematerialios investicijos (V) ir palaikymo/priežiūros išlaidos (P), ir taip gaunamos Išlaidos investicijoms (I), Eur. Užpildomas Metodikos 3 priedo 5 lentelės 5 stulpelis „Išlaidos investicijoms (I), Eur“.

Rekomendacijos:

Į išlaidas investicijoms įeina visi įrengimai, įranga, mašinos, programinė įranga (licencijos), pastatai ir statiniai, todėl gali būti keli investavimo objektai. Gamybos atveju sunku atskirti investicijų objektus, todėl rekomenduojama vertinti bendrą viso įrenginių, gamybinių pajėgumų, naudojamų veiksmui atlikti, verčių sumą.

Jei teisės akte yra nustatomas įpareigojimas, susijęs su turto palaikymo išlaidomis, pvz., drausti turtą tam tikro draudimo rūšimi, tai tokios išlaidos priskiriamos prie išlaidų išorės paslaugoms.

Svarbu! Skaičiuojant išlaidas investicijoms svarbu įvertinti, ar tas sukurtas materialus ar nematerialus turtas naudojamas tik įpareigojimo vykdymui, ar tik iš dalies įpareigojimo vykdymui. Jei turtas naudojamas įpareigojimo vykdymui tik iš dalies, išlaidos investicijoms skaičiuojamos kaip skaičiuojama procentinė dalis nuo visų išlaidų investicijoms, pvz., įpareigojimui įrengti kolektyvines apsaugos priemones bus įrengiama kondicionavimo ir vėdinimo sistema, neleidžianti susidaryti ribinėms pavojingų medžiagų koncentracijoms darbo aplinkoje. Tačiau tikėtina, kad tokia sistema bus įrengta ir dėl kito darbo saugos reikalavimo užtikrinti saugią ir darbuotojui palankią aplinką, todėl jei tai speciali vėdinimo įranga, skirta tik dėl pavojingų medžiagų koncentracijos ore prevencijos, tai skaičiuojama bus visa tokios įrangos vertė. Jei tokia įranga tarnaus ir kitam minėtam darbo saugos reikalavimui įgyvendinti, tai skaičiuojama tik atitinkamai dalimis, pvz., įrangos vertė su instaliavimu ir pridavimu eksploatacijai yra 1 mln. Eur, dėl pavojingų medžiagų naudojimo minėta įranga tarnauja 60 proc., likusi dalis – dėl bendro darbo saugos reikalavimo, tai skaičiuojant įpareigojimo išlaidas investicijoms pagal pirmąjį įpareigojimą bus įtraukiamos tik tokios išlaidos – 1 mln. Eur x 0,6 ir bus lygios 600 tūkst. Eur.

Išlaidų medžiagoms (M) apskaičiavimas

Išlaidas medžiagoms (M) sudaro įpareigojimui vykdyti naudojamų medžiagų ir/arba medžiagų, kurios pradedamos naudoti vietoj anksčiau naudotų medžiagų dėl įpareigojimo vykdymo.

Pagrindiniai etapai, reikalingi išlaidas medžiagoms (M) apskaičiuoti ir užpildyti Metodikos 3 priedo 6 lentelę:

- 1) Nustatomos įpareigojimui vykdyti reikalingos medžiagos/ medžiagų grupė pagal veiksmus. Užpildomas Metodikos 3 priedo 6 lentelės 2 stulpelis „Medžiaga/ medžiagų grupė“.
- 2) Nustatomi vidutiniškai per metus sunaudojami medžiagos kiekiai. Užpildomas Metodikos 3 priedo 6 lentelės 3 stulpelis „Medžiagos kiekis / metus (svorio ar tūrio matais arba vienetais) (Q)“.
- 3) Nustatoma medžiagos/ medžiagų grupės kaina už kiekio vienetą (K), (Eur už svorio ar tūrio matą arba vienetą), Eur/kiekio matą. Užpildomas Metodikos 3 priedo 6 lentelės 4 stulpelis „Medžiagos/ medžiagų grupės kaina už kiekio vienetą (K), (Eur už svorio ar tūrio matą arba vienetą), Eur/kiekio matą“.
- 4) Apskaičiuojamos išlaidos medžiagoms (M) (Medžiagos kiekis / metus (svorio ar tūrio matais arba vienetais) (Q) * Medžiagos/ medžiagų grupės kaina už kiekio vienetą (K), (Eur už svorio ar tūrio matą arba vienetą), Eur/kiekio matą). Užpildomas Metodikos 3 priedo 6 lentelės 5 stulpelis „Išlaidos medžiagoms (M), Eur“.

Rekomendacijos:

Kai neįmanoma ar sudėtinga nustatyti įpareigojimo (arba veiksmo) vykdymui reikalingo tikslaus sunaudojamo medžiagos kiekio, tuomet nustatomas atitinkamas procentas nuo visos medžiagos kiekio, kurį per metus sunaudoja ūkio subjektas.

Kai neįmanoma ar sudėtinga nustatyti įpareigojimo (arba veiksmo) vykdymui visų reikalingų medžiagų sąrašą ir tikslus kiekvienos sunaudojamos medžiagos kiekius, tuomet medžiagos grupuojamos ir skaičiavimams naudojamas bendras medžiagų grupės kiekis.

Kai neįmanoma ar sudėtinga nustatyti įpareigojimo (arba veiksmo) vykdymui visų reikalingų medžiagų sąrašą ir tikslus kiekvienos sunaudojamos medžiagos kiekius, tuomet prašoma pateikti duomenis apie išlaidas medžiagoms per metus, naudojamas veiksmo arba, jei neįmanoma nustatyti, - įpareigojimo vykdymui.

Išlaidų išorės paslaugoms (darbams) (E) apskaičiavimas

Išlaidas paslaugoms (darbams) (E) sudaro išlaidos iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams), kai šių veiksmų negali (neturi teisės) atlikti pats ūkio subjektas arba tikslinga įsigyti paslaugas iš išorės. Pavyzdinės iš išorės įsigyjamų paslaugų (darbų) išlaidos pateikiamos Metodikos III skyriaus 7.7 papunktyje.

Pagrindiniai etapai, reikalingi išlaidoms išorės paslaugoms (darbams) (E) apskaičiuoti:

- 1) Nustatomas iš išorės įsigyjamų paslaugų (darbų) sąrašas/ apibūdinimas. Užpildomas Metodikos 3 priedo 7 lentelės 2 stulpelis „Iš išorės įsigyjamos paslaugos (darbai)“.
- 2) Nustatoma iš išorės įsigyjamų paslaugų (darbų) kaina. Užpildomas Metodikos 3 priedo 7 lentelės 3 stulpelis „Paslaugų (darbų) kaina (E), Eur“.

Rekomendacijos:

Jei yra reguliarumas, pvz., 2 kartai per metus, paslaugų metinės išlaidos skaičiuojamos paslaugos išlaidas padauginus iš 2. Jei paslaugos yra nuolatinės, pvz., saugojimo, archyvavimo ir pan., iš karto skaičiuojamos metinės išlaidos.

Jei neįmanoma ar sudėtinga atskirti konkrečiam įpareigojimui vykdyti reikalingas paslaugų išlaidas, pvz., kokybės ar aplinkosaugos valdymo sistemų audito išlaidas, tokių išlaidų vertė nustatoma kaip dalis (procentais) nuo visos tokių paslaugų vertės analogiškai išlaidų investicijoms apskaičiavime.

Pridėtinių išlaidų apskaičiavimas

Pridėtinės išlaidos apskaičiuojamos kaip 20 proc. nuo išlaidų darbuotojams, išlaidų investicijoms, išlaidų medžiagoms ir išlaidų iš išorės įsigyjamosioms paslaugoms (darbams) sumos. Užpildomas Metodikos atitinkamai 1 ir 2 priedų 10 stulpelis.

7 žingsnis „Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas vienam tipiniam ūkio subjektui“

7 žingsnis

- Suskaičiuojamos įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeltos prisitaikymo išlaidos

Įpareigojimo Prisitaikymo išlaidos suskaičiuojamos pagal atskiras išlaidų kategorijas vienam tipiniam ūkio subjektui (žymima S raide Metodikos atitinkamai 1 ir 2 prieduose) ir įrašomos išlaidos pagal kategorijas suvestinėje lentelėje (Metodikos 1 ir 2 priedų 6-10 stulpeliuose). Šios išlaidos pagal kategorijas susumuojamos, o gauta suma rašoma Prisitaikymo išlaidų suvestinėje lentelėje (Metodikos 1 ir 2 priedų 11 stulpelyje).

8 žingsnis „Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas tikslinei grupei“

8 žingsnis

- Suskaičiuojamos įpareigojimo tikslinei grupei sukeltos prisitaikymo išlaidos

Įpareigojimo Prisitaikymo išlaidos vienam tipiniam ūkio subjektui (žymima S raide Metodikos 1 ir 2 prieduose) padauginamos iš tikslinės grupės ūkio subjektų skaičiaus (žymima T raide Metodikos 1 ir 2 prieduose). Užpildomas Metodikos 1 ir 2 priedų 12 stulpelis. Tikslinės grupės dydis nustatomas 4 žingsnyje.

Duomenys struktūruojami pagal kiekvieną įpareigojimą, pagal to įpareigojimo veiksmus ir pagal kiekvieno veiksmo Prisitaikymo išlaidų kategorijas.

Svarbu! - Kai atliekamas teisės akto projektu sukeltų Prisitaikymo išlaidų vertinimas, šių išlaidų dydis skaičiuojamas kaip skirtumas (pokytis) tarp teisės akto projektu sukeltų Prisitaikymo išlaidų ir galiojančiu teisės aktu sukeltų Prisitaikymo išlaidų. Šiuo atveju reikia skaičiuoti ir galiojančio teisės akto Prisitaikymo išlaidas, jeigu jos nėra apskaičiuotos, ir teisės akto projektu sukeltas Prisitaikymo išlaidas.

Jei pagal surinktus duomenis paaiškėja, kad ūkio subjektai neatlieka tam tikro veiksmo ar nepatiria tam tikrų kategorijų išlaidų, toliau tas veiksmas ir (ar) tam veiksmui priskirtos išlaidos nevertinamos.

Ataskaitos parengimas

Atlikus skaičiavimus parengiama arba Teisės akto projektu sukeltų Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita (Metodikos 1 priedas) arba Galiojančiu teisės aktu sukeltų prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita (Metodikos 2 priedas).

VI. Galimos Prisitaikymo išlaidų vertinimo problemos ir rekomenduojami sprendimai

Vertinant Prisitaikymo išlaidas gali būti susiduriama su tokiomis problemomis, todėl rekomenduojame galimus šių problemų sprendimus.

Nr.	Galima problema	Galimas problemos sprendimas
1.	Pamirštama išskaidyti įpareigojimą į veiksmus, nenumatomi visi galimi veiksmai	Surašius veiksmus, turi būti užduodamas klausimas, ar jau galima įgyvendinti įpareigojimą, o dar trūksta, ar numatyti visi galimi įgyvendinimo būdai.
2.	Sudėtinga numatyti visus galimus įpareigojimo galimus įgyvendinimo būdus ir atitinkamai veiksmus, kai ūkio subjektai pasirenka skirtingus įpareigojimo įgyvendinimo būdus, kokie įgyvendinimo būdai yra labiau paplitę	Surašyti pagrindinius galimus įgyvendinimo būdus ir jiems įgyvendinti skirtus galimus veiksmus. Jei neturima duomenų apie taikomą praktiką, tuomet vertinimui pasirenkamas paprasčiausias ar tikėtina, mažiausias išlaidas sukkeliantis įgyvendinimo būdas (remiamasi prielaida, kad pagal įprastą verslo praktiką ūkio subjektai veikia kuo efektyvesniu būdu ir kuo mažesniais kaštais). Jei turima pakankamai išteklių ir siekiama kuo didesnio tikslumo, tuomet vertinimo metu nustatoma, kurie būdai yra dažniausiai naudojami ūkio subjektų ir toliau duomenys renkami pagal tokius įgyvendinimo būdus.
3.	Sudėtinga struktūruoti ir standartizuoti, kai didelis duomenų apie Prisitaikymo išlaidas pagal išlaidų kategorijas išsibarstymas	Tokiais atvejais pirmiausia analizuoti, ar išsibarstymas atsirado dėlto, kad yra vienas ar keli ūkio subjektai dėl savo veiklos prigimties arba prigimties, patiria ženkliai kitokias išlaidas, ar šis duomenų išsibarstymas atsirado dėl duomenų iškraipymo (netiksliai, neteisinga informacija). Jei duomenų išsibarstymas atsirado dėl duomenų iškraipymo, tuomet viena didžiausia arba mažiausia bent 3 kartus nuo išlaidų vidurkio besiskirianti reikšmė eliminuojama ir perskaičiuojamas naujas vidurkis. Pirmenybė teikiama viešai prieinamiems statistiniams rodikliams, kurie atspindi vidutines reikšmes arba jas galima paskaičiuoti pagal oficialiu statistinius duomenis, taip eliminuojamas duomenų išsibarstymo poveikis.
4.	Pamirštama įvertinti pridėtines išlaidas	Pasitikrinti veiksmo išlaidų skaičiavimo pabaigoje. Siūloma naudoti Excel skaičiuokle.
5.	Disponuojama tik 1-2 ūkio subjektų pateiktais duomenimis – kiek jie patikimi	Jei gauti tik 1-2 ūkio subjektų duomenys, kai tikslinė grupė yra didelė, tuomet gali būti duomenys patikslinami, papildomai surenkami interviu, pokalbio su ūkio subjektais, apklausos būdu, susitikimuose su verslo asociacijomis ar organizacijomis, ekspertais. Jei nėra galimybės patikslinti duomenis, vertintojas pats sprendžia, ar juos toliau naudoti. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje prisitaikymo išlaidų vertinimai tik pradedami, siūloma naudoti bet kuriuos prieinamus duomenis. Jei 1-2 ūkio subjektai gauti iš siauros tikslinės grupės, jie gali būti naudojami.

Nr.	Galima problema	Galimas problemos sprendimas
6.	Linkstama pernelyg detalizuoti, nusismulkinti, pamirštama grupavimo rekomendacija	Jei veiksmui atlikti naudojama grupė investicijų objektų arba veiksmą atlieka daugiau nei vienas darbuotojas, siūloma grupuoti šias išlaidas. Siūloma iš karto skaičiuoti metines išlaidas ar metinę veiksmui atlikti reikalingą trukmę.
7.	Šališkumas – teisės aktų projektų rengėjai linkę nuvertinti ūkio subjektų patiriamas išlaidas	Vertinti kritiškai ir nuolat atsakant į klausimą, kiek tai užtruktų, kainuotų pačiam vertintojui, jei jam (jai) reikėtų įgyvendinti konkretų įpareigojimą ar atlikti jam įgyvendinti skirtus veiksmus.
8.	Sudėtinga nustatyti tikslinę grupę ir jos dydį	<p>Jei įpareigojimas yra bendro pobūdžio, neišskiriamos konkrečios ūkio subjektų grupės arba nenustatyti požymiai, pagal kuriuos ūkio subjektus būtų galima priskirti vienai ar kitai ūkio subjektų grupei, arba teoriškai įpareigojimas galėtų būti taikomas visiems ūkio subjektams, laikoma, kad tikslinė grupė yra visi Lietuvoje veikiantys ūkio subjektai, pvz., reikalavimai vesti buhalterinę apskaitą, turėti atsiskaitomąją sąskaitą banke, laikytis darbo saugos taisyklių taikomi visiems ūkio subjektams.</p> <p>Kai taikomi reikalavimai, susiję su tam tikruose sektoriuose veikiančiais ūkio subjektais, gali būti laikoma, kad įpareigojimo tikslinė grupė yra tam tikro sektoriaus ūkio subjektai, pvz., statybos, transporto, mažmeninės prekybos, energijos gamybos ir pan. sektoriuose veikiantys ūkio subjektai. Šių ūkio subjektų skaičius nustatomas pagal statistikoje taikomą Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (EVRK)</p> <p>Kai taikomi specifiniai reikalavimai ar reikalavimai turėti licenciją, leidimą, būti akredituotiems, tikslinė grupė nustatoma pagal išduotų leidimų, licencijų skaičių, akredituotų, sertifikuotų įmonių skaičių ir pan. šiuos leidimus, sertifikatus ir pan. išduodančios institucijos ar jos įgalioto asmens viešai prieinamoje duomenų bazėje (internetinis puslapis, registrai, informacinės sistemos ir pan.).</p> <p>Kai sudėtinga nustatyti tikslinės grupės dydį dėl nepakankamų požymių, pvz., importuotojai ir platintojai arba gamintojai ir platintojai gali būti tie patys ūkio subjektai, nėra pakankamai tikslios ir objektyvios duomenų bazės ar informacijos šaltinio, tuomet tikslinės grupės dydis gali būti nustatomas pagal netiesioginius požymius, pvz., kiek tokių ūkio subjektų pagal kitus to paties teisės akto reikalavimus turi teikti ataskaitas Lietuvos statistikos departamentui arba kitai institucijai ar jos įgaliotam asmeniui. Tuomet kreipiamasi į tokią instituciją dėl duomenų suteikimo. Kai įpareigojimas susijęs su reikalavimu ištaisyti pažeidimą ar pašalinti trūkumą, gali būti kreipiamasi į kontroliuojančią</p>

Nr.	Galima problema	Galimas problemos sprendimas
		<p>instituciją ar jos įgaliotą asmenį ir nustatyti tikslinės grupės skaičių pagal nustatytų pažeidimų skaičių pagal ūkio subjektus. Dažnai tokia informacija būna kontroliuojančiųjų institucijų metinėse veiklos ataskaitose, skelbiamose viešai.</p> <p>Kai taikomi reikalavimai, susiję su konkrečios veiklos vykdymu (įpareigojimų formulavime dažniausiai naudojami žodžiai “ jei, kai, vykdytys, planuojantys, ketinantys, turi, privalo ir t.t.), tuomet tikslinės grupės dydis susiejamas su to reikalavimo taikymo aprėptimi - įvertinama, ar reikalavimas taikytinas beveik visiems ūkio subjektams su nedidelėmis išimtimis, ar tam tikram sektoriuje veikiantiems, ar siaurai specifinei ūkio subjektų grupei. Šiuo atveju gali būti pasitelkiami ekspertai tikslinės grupės dydžiui nustatyti.</p> <p>Kaip renkami duomenys tikslinės grupės skaičiui (populiacijai) nustatyti, aprašyta 4 žingsnyje.</p>
9.	Sudėtinga įvertinti išlaidas medžiagoms	<p>Kai neįmanoma ar sudėtinga nustatyti įpareigojimo (arba veiksmo) vykdymui reikalingo tikslaus sunaudojamo medžiagos kiekio, tuomet nustatomas atitinkamas procentas nuo visos medžiagos kiekio, kurį per metus sunaudoja ūkio subjektas. Kai neįmanoma ar sudėtinga nustatyti įpareigojimo (arba veiksmo) vykdymui visų reikalingų medžiagų sąrašą ir tikslus kiekvienos sunaudojamos medžiagos kiekius, tuomet medžiagos grupuojamos ir skaičiavimams naudojamas bendras medžiagų grupės kiekis. Kai neįmanoma ar sudėtinga nustatyti įpareigojimo (arba veiksmo) vykdymui visų reikalingų medžiagų sąrašą ir tikslus kiekvienos sunaudojamos medžiagos kiekius, tuomet prašoma pateikti duomenis apie išlaidas medžiagoms per metus, naudojamas veiksmo arba, jei neįmanoma nustatyti, - įpareigojimo vykdymui.</p>
10.	Sudėtinga priskirti tinkamą dalį procentais (įpareigojimui, veiksmui)	<p>Siūloma įvertinti, kokiems dar įpareigojimams ar veiksams atliekamas veiksmas gali būti skirtas (apklausa arba ekspertinis vertinimas). Vertinti siūloma tiriamo įpareigojimo veiksmui atlikti minimaliai būtiną laiką valandomis lyginant su vidutiniu dirbtu (dirbamu) laiku per mėnesį atitinkamais kalendoriniais metais. Jei toks veiksmas atliekamas kartą per metus, dauginti iš 1. Toliau skaičiuoti kaip aprašyta 5 ir 6 žingsniuose.</p>

Prie Gairių pridedama Excel skaičiuoklė (tik elektroniniu formatu) pagal Metodikos 1-3 priedus.

VII. Praktiniai konkrečių teisės aktų įpareigojimų sukeltamų Prisitaikymo išlaidų skaičiavimo pavyzdžiai

1 pavyzdys.

Teisės akte nustatytas reikalavimas vaikų darbui „Vaikų iki šešiolikos metų darbas draudžiamas, išskyrus vaikų nuo 14 iki 16 metų fizines galimybes atitinkančius lengvus darbus“.

Šis reikalavimas nustatytas tokiaime teisės akte: LR Vyriausybės 2017 m. birželio 28 d. nutarimas Nr. 518 „Dėl asmenų iki aštuoniolikos metų įdarbinimo, darbo ir profesinio parengimo organizavimo tvarkos, vaikų įdarbinimo sąlygų aprašo patvirtinimo“, 13 punkte.

1 žingsnis. Į Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1 eilutę įrašomas teisės akto pavadinimas ir straipsnis, kuriame nustatytas reikalavimas (apribojimas).

2 žingsnis. Įvertinama, ar šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir ar norint jį įgyvendinti ūkio subjektas patirs išlaidas: nustatoma, kad šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir sukels išlaidas, nes reikės atlikti veiksmus, kurių nesant įpareigojimui nereikėtų atlikti. Įpareigojimas suformuluojamas kaip minėto teisės akto straipsnyje įtvirtinta nuostata dėl vaikų darbo ir įrašomas Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1. eilutėje.

3 žingsnis. Nustatoma įpareigojimo kilmė – nacionalinė, nes įpareigojimą ir jo įgyvendinimo tvarką nustato nacionalinis teisės aktas. Nacionalinė įpareigojimo kilmė įrašoma Metodikos 2 priedo 4 stulpelio 1.1. eilutėje.

4 žingsnis. Tikslinės grupės nustatymas.

Tikslinė grupė (T): pagal Marijampolės teritorinės darbo biržos 2017 m. duomenis (vasaros darbams įdarbinta 100 moksleivių, tikėtina, kad Lietuvoje jų buvo visose dešimtyse Lietuvos apskrityse 10apskričių x vidutiniškai įdarbinta moksleivių kiekvienoje apskrityje 100 asmenų, viso 1000). Kiekviename ūkio subjekte buvo įdarbinta vidutiniškai nuo 4-5 iki 20 moksleivių viename ūkio subjekte, viso dešimtyje Lietuvos apskričių tai sudarytų tikslinę grupę, kurios dydis yra tarp 50 ir 200 ūkio subjektų, tuomet suskaičiuojamas vidutinis ūkio subjektų, kurie įdarbino vasaros darbams moksleivius skaičius, t.y. $(50+200)/2$ arba vidutiniškai 125 ūkio subjektai. Šis skaičius įrašomas Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutėje.

5 žingsnis. Veiksmų nustatymas.

Nustatoma, kokius veiksmus reikės atlikti ūkio subjektui šiam įpareigojimui įgyvendinti:

1. Nustatyti, ar numatomas darbas atitinka lengvo darbo sąvoką - lengvi darbai, kurie dėl atitinkamų užduočių pobūdžio ir atlikimo sąlygų nekenkia vaikų saugai, sveikatai, vystymuisi, netrukdo lankyti mokyklos ir mokytis pagal privalomojo švietimo ir profesinio mokymo programas, gauti švietimo pagalbą, t.y. susipažinti su įpareigojimo esme ir įvertinti, ar reikės patirti išlaidas.
2. Nustatyti vaikui galinčią kilti profesinę riziką pagal Profesinės rizikos vertinimo bendruosius nuostatus, patvirtintus socialinės apsaugos ir darbo ministro ir sveikatos apsaugos ministro, ir nustatyti, ar būtų leidžiama vaikui dirbti pagal profesinės rizikos reikalavimus, t.y. susipažinti su įpareigojimo esme ir įvertinti, ar reikės patirti išlaidas.
3. Numatyti, suplanuoti ir įsigyti vaiko saugos ir sveikatos apsaugos priemonės, instrukuoti vaiką – įvertinti, kiek kainuos vaiko saugos ir sveikatos apsaugos priemonės ir kiek laiko kokiam darbuotojui reikės skirti instruktavimui.
4. Parengti darbo grafiką taip, kad nebūtų dirbama anksčiau nei 7 val. ryto ir ne vėliau kaip po 20 val., daromos darbo pertraukos – įvertinti darbo organizavimo ir darbo grafiko parengimo išlaidas.
5. Gauti vieno iš tėvų ar kito vaiko atstovo pagal įstatymą raštišką sutikimą dėl vaiko darbo, asmens sveikatos priežiūros įstaigos išduotą medicininę pažymą su išvada, kad vaikas tinkamas dirbti konkrečių darbų, mokslo metų laikotarpiu duotas mokyklos, kurioje vaikas mokosi, raštišką sutikimą dėl vaiko darbo – informavimo apie reikalingas pažymas, jų patikrinimo ir saugojimo išlaidos.
6. Prieš įdarbinant vaiką ir prieš pasikeičiant jo darbo sąlygoms, raštu informuoti vaiko tėvus ar kitą vaiko atstovą pagal įstatymą apie vaikui galinčią kilti profesinę riziką, jo saugos ir sveikatos apsaugos

priemonės – surinkti informaciją apie vaikui galinčią kilti profesinę riziką, jo saugos ir sveikatos apsaugos priemonės, apie jas išdėstyti rašte vaiko tėvams ar vaiko atstovams ir išsiųsti raštą.

Kiekvienas veiksmas įrašomas Metodikos 2 priedo 3 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.6. eilutėse.

6 žingsnis. Kiekvienas veiksmas įvertinamas pagal išlaidų kategorijas.

Įvertinti, ar įpareigojimas sukelia tik Prisitaikymo išlaidas, ar ir administracinę naštą (jei tiriama pagal Metodiką) pagal kiekvieną veiksmą, kuriuos turi atlikti ūkio subjektas įgyvendindamas tiriamą įpareigojimą: nustatyta, kad tarp veiksmų bus toks, kuris skirtas informacinio įpareigojimo vykdymui (šeštas veiksmas), todėl įpareigojimas sukels Prisitaikymo ir administracinės naštos išlaidas, todėl šios išlaidos gali būti vertinamos pagal Metodiką ir įtraukiamos į vertinimą, t.y. informacinio įpareigojimo išlaidos nevertinamos pagal AN metodiką, nebent taip reikalaujama įvertinti.

Pagal veiksmo esmę nustatoma, kokių kategorijų išlaidas patirs ūkio subjektas, todėl kiekvienam vykdymo veiksmui išskiriamos tokios išlaidų kategorijos:

Veiksmai 1.1.1.: išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Veiksmai 1.1.2.: išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Veiksmai 1.1.3.: išlaidos darbuotojams (D), išlaidos investicijoms (I) (apsaugos priemonės pagal darbo pobūdį – kadangi tai turi būti nesudėtingi darbai, tai ir apsaugos priemonės bus skirtos nesudėtingiems darbams), pridėtinės išlaidos (O).

Veiksmai 1.1.4.: išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Veiksmai 1.1.5.: išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Veiksmai 1.1.6.: išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Toliau skaičiuojamos išlaidos pagal kiekvieną veiksmą.

Išlaidų darbuotojams skaičiavimas.

Įvertinama kiekvieno veiksmo atlikimo trukmė valandomis, t.y. kiek reikėtų laiko tik tiriamam veiksmui atlikti, tuomet pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis imama vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė su visais mokesčiais Eur/val. (valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginama iš 1,31 koeficiento, nes prie darbuotojo darbo užmokesčio pridedami darbdavio už darbuotoją mokami mokesčiai Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Sodrai mokamų mokesčių – socialinio draudimo mokesčių, privalomojo sveikatos draudimo ir darbdavio įmoka į Garantinį fondą – tarifų suma, t.y. 31 proc. nuo darbo užmokesčio bruto), nustatoma, kad šiam veiksmui atlikti užteks vieno darbuotojo, o mokymai šiuose veiksmuose nenumatomi.

Toliau apskaičiuojamos darbdavio išlaidos darbo užmokesčiui vienam ūkio subjekto darbuotojui, kuris atliks šį veiksmą - valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginama iš 1,31 koeficiento ir padauginama iš vykdymo veiksmui atlikti skirto laiko valandomis. Gauta reikšmė šiame etape apvalinama iki dviejų skaičių po kablelio. Tokiu būdu apskaičiuojamos išlaidos darbuotojams pagal visus nustatytus veiksmus.

Kiekvieno veiksmo išlaidų darbuotojams reikšmės (D) įrašomos Metodikos 2 priedo 6 stulpelyje pagal atitinkamo veiksmo eilutę.

Skaičiuojant išlaidas darbuotojams siūloma pasinaudoti pagalbinėmis lentelėmis: duomenys iš Metodikos 3 priedo 1 lentelės įrašomi į Metodikos 2 priedo 6 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.6. eilutėse (Metodikos 3 priedo 2 ir 3 lentelės neaktualios, nes mokymai nebus vykdomi, o 4 lentelė šiuo atveju pakartotų 1 lentelėje gautas reikšmes).

Kai reikia įvertinti investicijas, remiamasi prielaida, kad vaiko darbui nekyla profesinių rizikų ir lengvas darbas nereikalauja ypatingų darbo priemonių (darbinės pirštinės, apsauginis apsiaustas nuo lietaus, kurių kaina gali būti sužinoma interneto svetainėse), todėl vidutinės išlaidos investicijoms sudarytų apie 20 Eur vienam įdarbintam vaikui. Apskaičiuojamos ir turto palaikymo išlaidos (P) kaip 20 proc. nuo investicijų (V) sumos.

Skaičiuojant 3 veiksmo išlaidas investicijoms siūloma pasinaudoti pagalbine lentele: Metodikos 3 priedo 5 lentelėje 1 stulpelio 1 eilutėje įrašomas (pakartojamas) tiriamo teisės akto pavadinimas, straipsnis ir

įpareigojimas, eilutėje žemiau iš karto po eilutės, kur įrašytas įpareigojimas, įrašomas 3 veiksmas, kurio išlaidas investicijoms vertiname. Kiti veiksmai, kuriems atlikti ūkio subjektas nepatiria išlaidų investicijoms, į šią lentelę nerašomi. Į Metodikos 3 priedo 5 lentelės 2 stulpelio eilutę, einančią žemiau veiksmo pavadinimo, įrašomas investicijų objektas „Apsauginės priemonės“, o šio objekto vertė vienam įdarbintam vaikui – 20 Eur investicijoms per metus ir 20 proc. palaikymo išlaidoms (skalbinimas, valymas, smulkus remontas ir pan.) arba 20 Eur vienam įdarbintam vaikui.

Viename ūkio subjekte vidutiniškai įdarbintų vaikų skaičius svyruoja nuo 4 iki 20, tai vidutinis įdarbintų vaikų skaičius bus $(4+20)/2$ arba 12, todėl objekto vertė bus vidutinis įdarbintų vaikų skaičius (12) padauginintas iš vienam įdarbintam vaikui skiriamų investicijų (20 Eur) arba $12 \cdot 20$, kas lygu 240 Eur. Ši reikšmė įrašoma Metodikos 3 priedo 5 lentelės 3 stulpelio toje pačioje eilutėje, kaip ir objekto pavadinimas.

Palaikymo išlaidos (P) skaičiuojamos kaip 20 proc. nuo išlaidų investicijoms arba 48 Eur/ metus, ši suma pridedama prie išlaidų investicijoms sumos, kas iš viso sudaro 288 Eur.

Gauta reikšmė pagal 3 veiksmą (I) įrašoma Metodikos 2 priedo 7 stulpelio 1.1.3. eilutėje.

Kadangi pridėtinės išlaidos skaičiuojamos kaip išlaidų darbuotojams, investicijoms, medžiagoms ir išorės paslaugoms sumos 20 proc. ir gautas dydis (O) įrašomas į Metodikos 2 priedo 10 stulpelio atitinkamo veiksmo eilutę.

Išlaidų skaičiavimui siūloma naudotis parengta ir prie Gairių pridedama skaičiuokle, kuri automatiškai skaičiuoja pridėtines išlaidas, tarpines ir galutines sumas.

7 žingsnis. Pristatymo išlaidų skaičiavimas vienam tipiniam ūkio subjektui

Suskaičiuojama konkrečiam veiksmui atlikti reikalingų išlaidų suma, kuri lygi $(D)+(I)+(M)+(E)+(O)$. Šiuo konkrečiu atveju skaičiuojamos Pristatymo išlaidos ir administracinės naštos išlaidos pagal kiekvieną veiksmą, t.y. šiuo atveju sudedamos išlaidos darbuotojams, išlaidos investicijoms ir pridėtinės išlaidos pagal kiekvieną veiksmą, o gautos reikšmės įrašomos atitinkamai Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.6. eilutėse pagal atitinkamą veiksmą.

8 žingsnis. Pristatymo išlaidų skaičiavimas tikslinei grupei

Susumuojamos įpareigojimo vykdymo kiekvieno veiksmo išlaidos, įrašomos Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.6. eilutėse, susumuojamos ir padauginamos iš tikslinės grupės dydžio (T), nurodyto Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutėje. Išlaidų skaičiavimas pateikiamas lentelėse žemiau (**Lentelė 3**):

Lentelė 3. Pirmo pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai

Metodikos 2 priedas. Galiojančiu teisės aktu sukeliamų prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita.

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagai (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	<i>LR Vyriausybės 2017 m. birželio 28 d. nutarimas Nr. 518 „Dėl asmenų iki aštuoniolikos metų įdarbinimo, darbo ir profesinio parengimo organizavimo tvarkos, vaikų įdarbinimo sąlygų aprašo patvirtinimo“</i>										
1.1.	<i>13 straipsnis ir įpareigojimas „Vaikų iki šešiolikos metų darbas draudžiamas, išskyrus vaikų nuo 14 iki 16 metų fizines galimybes atitinkančius lengvus darbus“</i>		Nacionalinė	125							
1.1.1	.	1. Nustatyti, ar numatomas darbas atitinka lengvo darbo sąvoką			3,24	0	0	0	0,65	3,89	
1.1.2	.	2. Nustatyti vaikui galinčią kilti profesinę riziką ir nustatyti, ar būtų leidžiama vaikui dirbti pagal profesinės rizikos reikalavimus			3,24	0	0	0	0,65	3,89	
1.1.3	.	3. Numatyti, suplanuoti ir įsigyti vaiko saugos ir sveikatos apsaugos priemonės, instrukuoti vaiką			6,47	288	0	0	58,89	353,36	
1.1.4	.	4. Parengti darbo grafiką taip, kad nebūtų dirbama anksčiau nei 7 val. ryto ir ne vėliau kaip po 20 val., daromos darbo pertraukos			1,62	0	0	0	0,32	1,94	
1.1.5	.	5. Gauti vieno iš tėvų ar kito vaiko atstovo pagal įstatymą raštišką sutikimą dėl vaiko			1,62	0	0	0	0,32	1,94	

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		darbo, asmens sveikatos priežiūros įstaigos išduotą medicininę pažymą									
1.1.6		6. Raštu informuoti vaiko tėvus ar kitą vaiko atstovą pagal įstatymą apie vaikui galinčią kilti profesinę riziką, jo saugos ir sveikatos apsaugos priemonės			3,24	0	0	0	0,65	3,89	
Viso prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą 1											46113,75
Viso prisitaikymo išlaidų pagal galiojančią teisės aktą, Eur											46113,75

Metodikos 3 priedo Lentelė 1. Darbuotojų darbo užmokesčio (DU) išlaidų apskaičiavimas.

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmai vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
13 straipsnis ir įpareigojimas „Vaikų iki šešiolikos metų darbas draudžiamas, išskyrus vaikų nuo 14 iki 16 metų fizines galimybes atitinkančius lengvus darbus“						
1. Nustatyti, ar numatomas darbas atitinka lengvo darbo sąvoką						
	Administracijos darbuotojas	1	6,47	0,5	1	3,24
Viso DU išlaidų veiksmui 1, Eur						3,24
2. Nustatyti vaikui galinčią kilti profesinę riziką ir nustatyti, ar būtų leidžiama vaikui dirbti pagal profesinės rizikos reikalavimus						
	Administracijos darbuotojas	1	6,47	0,5	1	3,24
Viso DU išlaidų veiksmui 2, Eur						3,24

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmui vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
3. Numatyti, suplanuoti ir įsigyti vaiko saugos ir sveikatos apsaugos priemonės, instruktuoti vaiką						
	Administracijos darbuotojas	1	6,47	1	1	6,47
Viso DU išlaidų veiksmui 3, Eur						6,47
4. Parengti darbo grafiką taip, kad nebūtų dirbama anksčiau nei 7 val. ryto ir ne vėliau kaip po 20 val., daromos darbo pertraukos						
	Administracijos darbuotojas	1	6,47	0,25	1	1,62
Viso DU išlaidų veiksmui 4, Eur						1,62
5. Gauti vieno iš tėvų ar kito vaiko atstovo pagal įstatymą raštišką sutikimą dėl vaiko darbo, asmens sveikatos priežiūros įstaigos išduotą medicininę pažymą						
	Administracijos darbuotojas	1	6,47	0,25	1	1,62
Viso DU išlaidų veiksmui 5, Eur						1,62
6. Raštu informuoti vaiko tėvus ar kitą vaiko atstovą pagal įstatymą apie vaikui galinčią kilti profesinę riziką, jo saugos ir sveikatos apsaugos priemonės						
	Administracijos darbuotojas	1	6,47	0,5	1	3,24
Viso DU išlaidų veiksmui 6, Eur						3,24
Viso DU išlaidų pagal įpareigojimą 1, Eur						19,43

Metodikos 3 priedo Lentelė 4. Išlaidų darbuotojams (D) apskaičiavimo suvestinė.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
13 straipsnis ir įpareigojimas „Vaikų iki šešiolikos metų darbas draudžiamas, išskyrus vaikų nuo 14 iki 16 metų fizines galimybes atitinkančius lengvus darbus“					

1. Nustatyti, ar numatomas darbas atitinka lengvo darbo sąvoką	3,24	0	0	0	3,24
2. Nustatyti vaikui galinčią kilti profesinę riziką ir nustatyti, ar būtų leidžiama vaikui dirbti pagal profesinės rizikos reikalavimus	3,24	0	0	0	3,24
3. Numatyti, suplanuoti ir įsigyti vaiko saugos ir sveikatos apsaugos priemonės, instrukuoti vaiką	6,47	0	0	0	6,47
4. Parengti darbo grafiką taip, kad nebūtų dirbama anksčiau nei 7 val. ryto ir ne vėliau kaip po 20 val., daromos darbo pertraukos	1,62	0	0	0	1,62
5. Gauti vieno iš tėvų ar kito vaiko atstovo pagal įstatymą raštišką sutikimą dėl vaiko darbo, asmens sveikatos priežiūros įstaigos išduotą medicininę pažymą	1,62	0	0	0	1,62
6. Raštu informuoti vaiko tėvus ar kitą vaiko atstovą pagal įstatymą apie vaikui galinčią kilti profesinę riziką, jo saugos ir sveikatos apsaugos priemonės	3,24	0	0	0	3,24
Išlaidos darbuotojams pagal įpareigojimą 1					19,43

Metodikos 3 priedo Lentelė 5. Išlaidų investicijoms (I) apskaičiavimas

Įpareigojimai	Objektas	Materialios ir/ arba nematerialios investicijos (V), Eur	Palaikymo išlaidos Eur/ metus (P) (0,2*(3))	Išlaidos investicijoms (I), Eur
1	2	3	4	5
<i>13 straipsnis ir įpareigojimas „Vaikų iki šešiolikos metų darbas draudžiamas, išskyrus vaikų nuo 14 iki 16 metų fizinės galimybes atitinkančius lengvus darbus“</i>				
1.1.3. Numatyti, suplanuoti ir įsigyti vaiko saugos ir sveikatos apsaugos priemonės, instrukuoti vaiką				
	Darbo ir apsaugos priemonės	240	48	288
Iš viso išlaidų investicijoms pagal veiksmą 1.1.3.				288

2 pavyzdys.

Teisės akte nustatytas reikalavimas „Pareiga užtikrinti, kad naudojant chemines medžiagas ir preparatus bei biologines medžiagas nebūtų viršijamos jų koncentracijos ribinės vertės (dydžiai)“.

Šis reikalavimas nustatytas tokiuose teisės aktuose: 1) 1991 m. gegužės 29 d. Komisijos direktyva 91/322/EEB dėl orientacinių ribinių verčių nustatymo įgyvendinant Tarybos direktyvą 80/1107/EEB dėl darbuotojų apsaugos nuo pavojingo cheminių, fizinių ir biologinių veiksnių poveikio darbe. 2) 2000 m. birželio 8 d. Komisijos direktyva 2000/39/EB, nustatanti pirmąjį orientacinių profesinio poveikio ribinių dydžių sąrašą, įgyvendinant Tarybos direktyvą 98/24/EB dėl darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos nuo rizikos, susijusios su cheminiais veiksniais darbe. 3) 2006 m. vasario 7 d. Komisijos direktyva 2006/15/EB, nustatanti antrąjį orientacinių profesinio poveikio ribinių verčių sąrašą, įgyvendinant Tarybos direktyvą 98/24/EB, ir iš dalies keičianti Direktyvas 91/322/EEB ir 2000/39/EB. 4) 2009 m. gruodžio 17 d. Komisijos direktyva 2009/161/ES, kuria sudaromas trečiasis orientacinių profesinio poveikio ribinių verčių sąrašas, įgyvendinant Tarybos direktyvą 98/24/EB, ir iš dalies keičiama Komisijos direktyva 2000/39/EB. 5) 2017 m. sausio 31 d. Komisijos direktyva (ES) 2017/164, kuria sudaromas ketvirtasis orientacinių profesinio poveikio ribinių verčių sąrašas pagal Tarybos direktyvą 98/24/EB ir iš dalies keičiamos Komisijos direktyvos 91/322/EEB, 2000/39/EB ir 2009/161/ES. 6) Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (toliau – DSS), 18 straipsnio 2 dalis. 7) Lietuvos higienos norma HN 23:2011 „Cheminių medžiagų profesinio poveikio ribiniai dydžiai. Matavimo ir poveikio vertinimo bendrieji reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. V-824/A1-389.

1 žingsnis. Į Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1 eilutę įrašomas teisės akto pavadinimai ir straipsniai kuriuose nustatytas reikalavimas. Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1 eilutėje įrašomi teisės aktų pavadinimai ir jų sutrumpinimai, jei reikia. Tokiu būdu išvengiama išlaidų skaičiavimo dubliavimo.

2 žingsnis. Įvertinama, ar šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir ar norint jį įgyvendinti ūkio subjektas patirs išlaidas: nustatoma, kad šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir sukels išlaidas, nes reikės atlikti veiksmus, kurių nesant įpareigojimui nereikėtų atlikti. Įpareigojimas suformuluojamas kaip minėtuose teisės aktuose įtvirtinta nuostata „Pareiga užtikrinti, kad naudojant chemines medžiagas ir preparatus bei biologines medžiagas nebūtų viršijamos jų koncentracijos ribinės vertės (dydžiai)“. Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1.1. eilutėje įrašomi teisės aktų straipsniai ir punktai, kuriuose nustatomas įpareigojimas, bei įpareigojimas.

3 žingsnis. Nustatoma įpareigojimo kilmė - ES, kadangi įpareigojimas kyla iš ES teisės, o nacionaliniuose teisės aktuose vykdymo būdų nustatymas yra deleguotas valstybei narei ES teisės aktu. Kilmė įrašoma Metodikos 2 priedo 4 stulpelio 1.1. eilutėje.

4 žingsnis. Tikslinės grupės nustatymas.

Tiksline grupe laikomas 651 ūkio subjektas, teikęs metines ataskaitas apie chemines medžiagas į AIVIKS informacinę sistemą. Tikslinės grupės skaičius įrašomas Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutėje.

5 žingsnis. Veiksmų nustatymas.

Nustatomi įpareigojimo veiksmai:

- 1.1.1. Išsiaiškinti taikomus pavojingų cheminių medžiagų bei preparatų ir biologinių medžiagų koncentracijos ribines vertes (dydžius) darbo aplinkos ore.
- 1.1.2. Organizuoti darbą ir pasirinkti bei taikyti technologijas, įsigyti ir taikyti technines apsaugos priemones, kad nebūtų viršijamos pavojingų cheminių medžiagų bei preparatų ir biologinių medžiagų koncentracijos ribinės vertės (dydžiai) darbo aplinkos ore.

Veiksmai įrašomi Metodikos 2 priedo 2 stulpelio atitinkamai 1.1.1. ir 1.1.2. eilutėse.

6 žingsnis. Kiekvienas veiksmas įvertinamas pagal išlaidų kategorijas.

Įvertinama, ar įpareigojimas sukelia Prisitaikymo išlaidas (arba ir administracinės naštos išlaidas, jei tirama kartu). Kadangi įpareigojimo esmė įsitikinti (patikrinti) ribines vertes, tai tam reikės ir darbuotojų, investicijų į įrangą, užtikrinančių, kad tos vertės nebūtų viršijamos, todėl įpareigojimas sukels tik Prisitaikymo išlaidas, kurios ir skaičiuojamos toliau.

Nustatomos išlaidų kategorijos kiekvienam veiksmui:

Veiksmas 1. išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Veiksmas 2. Išlaidos darbuotojams (D), išlaidos investicijoms (I), išlaidos medžiagoms (M), pridėtinės išlaidos (O).

Toliau skaičiuojamos išlaidos pagal kiekvieną veiksmą.

Išlaidų darbuotojams skaičiavimas.

Įvertinama kiekvieno veiksmo atlikimo trukmė valandomis, t.y. kiek reikėtų laiko tik tiriamam veiksmui atlikti (veiksmui 1 – 4 val., veiksmui 2 - trukmė veiksmui 40 val., ir 4 val. mokymai (2 darbuotojai, vienas iš jų atsakingas už darbo organizavimą ir kontrolę bei technologas, po 4 val., ir vienas mokymus vedantis darbuotojas (gamybos vadovas), pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis imama vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė su visais mokesčiais Eur/val. (valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginama iš 1,31 koeficiento, nes prie darbuotojo darbo užmokesčio pridedami darbdavio už darbuotoją mokami mokesčiai Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Sodrai mokamų mokesčių – socialinio draudimo mokestis, privalomojo sveikatos draudimo ir darbdavio įmoka į Garantinį fondą – tarifų suma, t.y. 31 proc. nuo darbo užmokesčio bruto: vidutinis įkainis bruto chemijos pramonėje 7,81 Eur/val. (Lietuvos statistikos departamentas, 2017 II ketv.) padaugintas iš 1,31 koeficiento lygus darbuotojo įkainiui su visais mokesčiais 10,23 Eur/ val.).

Kiekvieno veiksmo išlaidų darbuotojams reikšmės (D) įrašomos Metodikos 2 priedo 6 stulpelyje pagal atitinkamo veiksmo eilutę – 1.1.1 arba 1.1.2.

Atskirai suskaičiuojamos išlaidos darbo užmokesčiui (DU, pildoma pagalbinė Metodikos 3 priedo 1 lentelė), kur darbuotojai įrašomi Metodikos 3 priedo 1 lentelės 2 stulpelyje, darbuotojų skaičius - Metodikos 3 priedo 1 lentelės 3 stulpelyje, darbuotojo vidutinis valandinis įkainis su visais mokesčiais įrašomas Metodikos 3 priedo 1 lentelės 4 stulpelyje, veiksmui vykdyti skirtas darbuotojo laikas įrašomas Metodikos 3 priedo 1 lentelės 5 stulpelyje, veiksmo vykdymo dažnis per metus - Metodikos 3 priedo 1 lentelės 6 stulpelyje ir suskaičiuojamos viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur (3*4*4*6), kurios įrašomos Metodikos 3 priedo 1 lentelės 7 stulpelyje

Atskirai suskaičiuojamos išlaidos mokymams (pildomos pagalbinės Metodikos 3 priedo 2 – apmokomų darbuotojų išlaidos ir 3 lentelės - mokymus vedančių darbuotojų išlaidos):

Apmokomų darbuotojų grupė įrašoma Metodikos 3 priedo 2 lentelės 2 stulpelyje, darbuotojų grupėje skaičius - Metodikos 3 priedo 2 lentelės 3 stulpelyje, darbuotojų vidutinis valandinis įkainis Eur/ val. - Metodikos 3 priedo 2 lentelės 4 stulpelyje, mokymų trukmė valandomis - Metodikos 3 priedo 2 lentelės 5 stulpelyje, mokymų vykdymo dažnis per metus - Metodikos 3 priedo 2 lentelės 6 stulpelyje ir apskaičiuojamos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų išlaidos (3*4*5*6) bei apmokomų darbuotojų išlaidos (A) įrašomos Metodikos 3 priedo 2 lentelės 7 stulpelyje.

Mokymus vedantis darbuotojas įrašomas Metodikos 3 priedo 3 lentelės 2 stulpelyje, mokymus vedančių darbuotojų skaičius įrašomas Metodikos 3 priedo 3 lentelės 3 stulpelyje, mokymus vedančių darbuotojų vidutinis valandinis įkainis įrašomas Metodikos 3 priedo 3 lentelės 4 stulpelyje, mokymų trukmė valandomis - Metodikos 3 priedo 3 lentelės 6 stulpelyje ir apskaičiuojamos mokymus vedančių darbuotojų išlaidos (3*4*5*6) bei mokymus vedančių darbuotojų išlaidos (L) įrašomos Metodikos 3 priedo 3 lentelės 7 stulpelyje.

Tuomet duomenys iš Metodikos 3 priedo 1, 2 ir 3 lentelių suvedami į Metodikos 3 priedo 4 lentelę, kur pateikiamos visos išlaidos darbuotojams: išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU) suvedamos į Metodikos 3 priedo 4 lentelės 2 stulpelį, išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A) - į Metodikos 3 priedo 4 lentelės 3 stulpelį, išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, (L) - į Metodikos 3 priedo 4 lentelės 4 stulpelį, apskaičiuojamos išlaidos mokymo priemonėms, kurios skaičiuojamos kaip 5

proc. nuo mokymuose dalyvaujančių darbuotojų išlaidų ir įrašomos į Metodikos 3 priedo 4 lentelės 5 stulpelį, ir apskaičiuojamos išlaidos darbuotojams (D) (2+3+4+5) ir įrašomos į Metodikos 3 priedo 4 lentelės 6 stulpelį bei Metodikos 2 priedo 6 stulpelį.

Išlaidos investicijoms (I) (patalpos, įrenginiai, kontrolės ir stebėsenos sistemos, ir pan.). Įvertinamos pradinės investicijos, kurios naudojamos ir tiriamam įpareigojimui vykdyti, duomenys imami iš interviu arba naudojami jau atliktų vertinimų duomenys, kur nustatytos tokiems poreikiams naudojamos įrangos ir priemonių išlaidos (nebūtinai iš to paties sektoriaus). Kadangi paminėti įrenginiai ir priemonės naudojami ne tik šiam įpareigojimui vykdyti, todėl įpareigojimo veiksmui atlikti priskiriama tik tam tikra dalis, išreiškiama kaip tam tikras procentas nuo visos investicijų sumos (pvz., duomenys apie priskirtiną dalį procentais gauti iš apklausų, interviu ir pan.). Tokia įranga ir priemonės paprastai naudojamos dėl keliems tikslams (įpareigojimams įgyvendinti), o jų dalis, naudojama įpareigojimo veiksmui vykdyti, skiriasi. Todėl pirmiausia apskaičiuojama kiekvieno objekto vertė, kuri gali būti priskirta tiriamam įpareigojimo veiksmui atlikti pagal skirtingus objektus:

- Pastatas, kurio vertė 200.000 Eur, naudojamas kaip 0,1 proc. nuo pastato vertės ir sudaro 200 Eur.
- Įrenginiai, kurių vertė 300.000 Eur, naudojami kaip 0,2 proc. nuo įrenginių vertės ir sudaro 600 Eur.
- Gamybos ir kontrolės priemonės (naudojamos gamybos procese ir kaip matavimo priemonės), kurių vertė 200.000 Eur, naudojami 0,2 proc. nuo priemonių vertės 400 Eur.
- Programinė įranga ir stebėjimo sistemos, kurių vertė 10.000 Eur, naudojamos kaip 0,5 proc. nuo jų vertės, ir sudaro 50 Eur.

Iš viso išlaidos pradinėms investicijoms sudaro įpareigojimo veiksmui naudojamų investicijų objektų verčių suma: 200 Eur (pastatas) +600 Eur (įrenginiai) + 400 Eur (gamybos ir kontrolės priemonės) + 50 Eur (programinė įranga, stebėjimo sistemos), kas sudaro 1250 Eur.

Palaikymo išlaidos (P) skaičiuojamos kaip 20 proc. nuo išlaidų investicijoms arba 250 Eur/ metus, ši suma pridedama prie išlaidų investicijoms sumos, kas iš viso sudaro 1500 Eur. Ši suma (I) įrašoma Metodikos 2 priedo 7 stulpelio 1.1.2. eilutėje.

Išlaidos medžiagoms (M) – jų dydis nustatomas iš interviu, apklausų arba imami duomenys iš kitų, jau atliktų vertinimų. Šias medžiagas daugiausiai sudarys reagentai detektoriams, dezinfekcinės medžiagos, smulkios sunaudojamos kaip medžiagos prekės bei gamyboje naudojamos medžiagos proceso kontrolei užtikrinti. Didžioji dalis šių medžiagų bus naudojama reguliariai (po 50 Eur/ mėn., kas sudaro 600 Eur), o dalis bus naudojama kaip dezinfekcinė medžiaga ar reagentas, naudojama vienkartinio atveju tik jei gamybos procese gaminamoje produkcijoje viršijamos ribinės vertės, kas sudarytų 100 Eur, iš viso išlaidos medžiagoms (M) - 700 Eur/ metus. Įrašoma Metodikos 2 priedo 8 stulpelio 1.1.2. eilutėje.

Pridėtinės išlaidos (O) skaičiuojamos kaip 20 proc. nuo visų kitų išlaidų sumos – (D)+(I)+(M) ir įrašoma Metodikos 2 priedo 10 stulpelio 1.1.2. eilutėje.

7 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas vienam tipiniam ūkio subjektui.

Suskaičiuojama konkrečiam veiksmui atlikti reikalingų išlaidų suma, kuri lygi (D)+(I)+(M)+(E)+(O). Šiuo konkrečiu atveju skaičiuojamos Prisitaikymo išlaidos pagal kiekvieną veiksmą, t.y. šiuo atveju sudedamos išlaidos darbuotojams, išlaidos investicijoms, išlaidos medžiagoms ir pridėtinės išlaidos pagal kiekvieną veiksmą, o gautos reikšmės įrašomos atitinkamai Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.2. eilutėse pagal atitinkamą veiksmą

Išlaidų skaičiavimui siūloma naudoti parengta ir prie Gairių pridedama skaičiuokle, kuri automatiškai skaičiuoja pridėtines išlaidas, tarpines ir galutines sumas.

8 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas tikslinei grupei.

Susumuojamos įpareigojimo vykdymo kiekvieno veiksmo išlaidos, įrašomos Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.2. eilutėse, susumuojamos ir padauginamos iš tikslinės grupės dydžio (T), nurodyto Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutėje. Išlaidų skaičiavimas pateikiamas lentelėse žemiau (**Lentelė 4**):

Lentelė 4. Antro pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai

Metodikos 2 priedas. Galiojančiu teisės aktu sukeliamų prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita.

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	1) 1991 m. gegužės 29 d. Komisijos direktyva 91/322/EEB dėl orientacinių ribinių verčių nustatymo įgyvendinant Tarybos direktyvą 80/1107/EEB dėl darbuotojų apsaugos nuo pavojingo cheminių, fizinių ir biologinių veiksmų poveikio darbe. 2) 2000 m. birželio 8 d. Komisijos direktyva 2000/39/EB, nustatanti pirmąjį orientacinių profesinio poveikio ribinių dydžių sąrašą, įgyvendinant Tarybos direktyvą 98/24/EB dėl darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos nuo rizikos, susijusios su cheminiais veiksniais darbe. 3) 2006 m. vasario 7 d. Komisijos direktyva 2006/15/EB, nustatanti antrąjį orientacinių profesinio poveikio ribinių verčių sąrašą, įgyvendinant Tarybos direktyvą 98/24/EB, ir iš dalies keičianti Direktyvas 91/322/EEB ir 2000/39/EB. 4) 2009 m. gruodžio 17 d. Komisijos direktyva 2009/161/ES, kuria sudaromas trečiasis orientacinių profesinio poveikio ribinių verčių sąrašas, įgyvendinant Tarybos direktyvą 98/24/EB, ir iš dalies keičiama Komisijos direktyva 2000/39/EB. 5) 2017 m. sausio 31 d. Komisijos direktyva (ES) 2017/164, kuria sudaromas ketvirtasis orientacinių profesinio poveikio ribinių verčių sąrašas pagal Tarybos direktyvą 98/24/EB ir iš dalies keičiamos Komisijos direktyvos 91/322/EEB, 2000/39/EB ir 2009/161/ES. 6) Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (toliau – DSSĮ). 7) Lietuvos higienos norma HN 23:2011 „Cheminių medžiagų profesinio poveikio ribiniai dydžiai. Matavimo ir poveikio vertinimo bendrieji reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. rugšėjo 1 d. įsakymu Nr. V-824/A1-389										
1.1	Direktyvos ir DSSĮ 18 str. 2 d., įpareigojimas: užtikrinti, kad naudojant chemines medžiagas ir preparatus bei biologines medžiagas nebūtų viršijamos jų koncentracijos ribinės vertės (dydžiai)		ES	651							
1.1 .1.		1. Išsiaiškinti taikomus pavojingų cheminių medžiagų bei preparatų ir biologinių medžiagų koncentracijos ribines vertes (dydžius) darbo aplinkos ore			40,92	0	0	0	8,19	49,11	
1.1 .2.		2. Organizuoti darbą ir pasirinkti bei taikyti technologijas, įsigyti ir taikyti technines apsaugos priemones			536,05	1500	700	0	547,21	3283,26	

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (P), Eur, (5)*(11)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
											Viso prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą A	2.169.372,87
											Viso prisitaikymo išlaidų pagal galiojančią teisės aktą, Eur	2.169.372,87

Metodikos 3 priedo Lentelė 1. Darbuotojų darbo užmokesčio (DU) išlaidų apskaičiavimas.

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmai vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
Direktyvos ir DSSĮ 18 str. 2 d., įpareigojimas: užtikrinti, kad naudojant chemines medžiagas ir preparatus bei biologines medžiagas nebūtų viršijamos jų koncentracijos ribinės vertės (dydžiai)						
1. Išsiaiškinti taikomus pavojingų cheminių medžiagų bei preparatų ir biologinių medžiagų koncentracijos ribines vertes (dydžius) darbo aplinkos ore						
	Technologas	1	10,23	4	1	40,92
						Viso DU išlaidų veiksmui 1, Eur
						40,92
2. Organizuoti darbą ir pasirinkti bei taikyti technologijas, įsigyti ir taikyti technines apsaugos priemones						
	Technologas	1	10,23	40	1	409,2
						Viso DU išlaidų veiksmui 2, Eur
						409,2
						Viso DU išlaidų pagal įpareigojimą 1, Eur
						450,12

Metodikos 3 priedo Lentelė 2. Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidų (A) apskaičiavimas.

Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (A)	Apmokomų darbuotojų grupė	Darbuotojų grupėje skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis darbuotojų grupėje, Eur/val.	Mokymų trukmė, val.	Mokymų vykdymo dažnis per metus	Viso mokymuose dalyvaujančių darbuotojų išlaidų (A), Eur
1	2	3	4	5	6	7
<i>Direktyvos ir DSSJ 18 str. 2 d., įpareigojimas: užtikrinti, kad naudojant chemines medžiagas ir preparatus bei biologines medžiagas nebūtų viršijamos jų koncentracijos ribinės vertės (dydžiai)</i>						
2. Organizuoti darbą ir pasirinkti bei taikyti technologijas, įsigyti ir taikyti technines apsaugos priemones						
	Darbuotojas, atsakingas už darbo organizavimą ir kontrolę	1	10,23	4	1	40,92
	Technologas	1	10,23	4	1	40,92
Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal veiksmą 2						81,84

Metodikos 3 priedo Lentelė 3 Darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidų (L) apskaičiavimas.

Darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidos (L)	Mokymus vedantis darbuotojas	Mokymus vedančių darbuotojų skaičius, vnt.	Mokymus vedančio darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Mokymų trukmė, val.	Mokymų vykdymo dažnis per metus	Viso išlaidų mokymus vedantiems darbuotojams (L), Eur
1	2	3	4	5	6	7
<i>Direktyvos ir DSSJ 18 str. 2 d., įpareigojimas: užtikrinti, kad naudojant chemines medžiagas ir preparatus bei biologines medžiagas nebūtų viršijamos jų koncentracijos ribinės vertės (dydžiai)</i>						
2. Organizuoti darbą ir pasirinkti bei taikyti technologijas, įsigyti ir taikyti technines apsaugos priemones						
	Gamybos vadovas	1	10,23	4	1	40,92
Mokymus vedančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal veiksmą 1						40,92
Mokymus vedančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal įpareigojimą 1						40,92

Metodikos 3 priedo Lentelė 4. Išlaidų darbuotojams (D) apskaičiavimo suvestinė.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
Direktyvos ir DSSJ 18 str. 2 d., įpareigojimas: užtikrinti, kad naudojant chemines medžiagas ir preparatus bei biologines medžiagas nebūtų viršijamos jų koncentracijos ribinės vertės (dydžiai)					
1. Išsiaiškinti taikomus pavojingų cheminių medžiagų bei preparatų ir biologinių medžiagų koncentracijos ribines vertes (dydžius) darbo aplinkos ore	40,92	0	0	0	40,92
2. Organizuoti darbą ir pasirinkti bei taikyti technologijas, įsigyti ir taikyti technines apsaugos priemones	409,2	81,84	40,92	4,09	536,05
Išlaidos darbuotojams pagal įpareigojimą 1					576,97

Metodikos 3 priedo Lentelė 5. Išlaidų investicijoms (I) apskaičiavimas.

Įpareigojimai	Objektas	Materialios ir/ arba nematerialios investicijos (V), Eur	Palaikymo išlaidos Eur/ metus (P) (0,2*(3))	Išlaidos investicijoms (I), Eur
1	2	3	4	5
<i>Direktyvos ir DSSJ 18 str. 2 d., įpareigojimas: užtikrinti, kad naudojant chemines medžiagas ir preparatus bei biologines medžiagas nebūtų viršijamos jų koncentracijos ribinės vertės (dydžiai)</i>				
2. Organizuoti darbą ir pasirinkti bei taikyti technologijas, įsigyti ir taikyti technines apsaugos priemones				
	Pastatas	200	40	240
	Įrenginiai	600	120	720
	Gamybos ir kontrolės priemonės	400	80	480
	programinė įranga ir stebėjimo sistemos	50	10	60
Iš viso išlaidų investicijoms pagal veiksmą 2				1500

Metodikos 3 priedo Lentelė 6. Išlaidų medžiagoms (M) apskaičiavimas.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Medžiaga/ medžiagų grupė	Medžiagos kiekis / metus (svorio ar tūrio matais arba vienetais) (Q)	Medžiagos/ medžiagų grupės kaina už kiekio vienetą (K), (Eur už svorio ar tūrio matą arba vienetą), Eur/kiekio matą	Išlaidos medžiagoms (M), Eur
<i>Direktyvos ir DSSJ 18 str. 2 d., įpareigojimas: užtikrinti, kad naudojant chemines medžiagas ir preparatus bei biologines medžiagas nebūtų viršijamos jų koncentracijos ribinės vertės (dydžiai)</i>				
2. Organizuoti darbą ir pasirinkti bei taikyti technologijas, įsigyti ir taikyti technines apsaugos priemones				
	Reagentai, dezinfekcinės medžiagos, smulkios prekės	0	0	600
	Vienkartiniai reagentai	0	0	100
Iš viso išlaidų medžiagoms pagal veiksmą 2				700
Iš viso išlaidų medžiagoms pagal įpareigojimą 1				700

3 pavyzdys.

Teisės aktuose nustatytas reikalavimas „Pareiga saugoti informaciją cheminių medžiagų ar preparatų apskaitos dokumentus ūkio subjekto vadovo nustatyta tvarka, pagal LR dokumentų ir archyvų įstatymu nustatytus dokumentų saugojimo terminus ir ne mažiau kaip 10 metų po to, kai ūkio subjektas cheminę medžiagą ar preparatą paskutinį kartą įsigijo, pagamino, importavo, patiekė rinkai, eksportavo ar naudojo.“

Šis reikalavimas nustatytas tokiuose teisės aktuose: 1) REACH reglamento 31-36 str.; 2) CLP reglamento 49 str., 3) LR Cheminių medžiagų ir preparatų įstatymo (toliau - ChMPĮ) 14 str. 4) Atitinkamai ChMPĮ 14 str. įgyvendina keli poįstatyminiai teisės aktai (juose pateikiamos skirtingos nuorodos į reglamentus): (i) ChMPĮ 14 str. 1 d. – Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 12 d. įsakymas Nr. D1-462 „Dėl Duomenų ir informacijos apie Lietuvos Respublikoje gaminamas, importuojamas, platinamas, eksportuojamas ir profesionaliai naudojamas chemines medžiagas ir preparatus, jų savybes, galimą poveikį žmogaus sveikatai ir aplinkai teikimo, rinkimo, kaupimo bei tolesnio paskirstymo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Šio įsakymo pagrindas nurodomas REACH reglamentu; (ii) įgyvendina ChMPĮ 14 str. 2 d. - LR aplinkos ministro 2010 m. sausio 7 d. įsakymas Nr. D1-12 „Dėl Duomenų apie fluorintas šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir ozono sluoksnį ardančias medžiagas teikimo, surinkimo ir tvarkymo, šių dujų ar medžiagų turinčios įrangos ir sistemų apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo (Dėl Duomenų apie fluorintas šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir ozono sluoksnį ardančias medžiagas teikimo, surinkimo ir tvarkymo, šių dujų ar medžiagų turinčios įrangos apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo)“; (iii) įgyvendina ChMPĮ 3 d. - LR sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gruodžio 16 d. įsakymas Nr. V-1070 „Dėl informacijos apie tiekiamus rinkai ir naudojamus cheminius preparatus, kurie laikomi pavojingais dėl jų poveikio žmonių sveikatai ar dėl jų fizinio poveikio, panaudojimo apsinuodijimų prevencijai ir gydymui užtikrinti“. Šio įsakymo pagrindas nurodomas CLP reglamentu, tačiau jis nukreipia į AM įsakymą D1-462 (kurio pagrindas REACH reglamentu).

1 žingsnis. Į Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1 eilutę įrašomi teisės aktų pavadinimai, įskaitant jų sutrumpinimus, ir straipsniai, kuriuose nustatytas reikalavimas. Tokiu būdu išvengiama išlaidų skaičiavimo dubliavimo.

2 žingsnis. Įvertinama, šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir ar norint jį įgyvendinti ūkio subjektas patirs išlaidas: nustatoma, kad šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir sukels išlaidas, nes reikės atlikti veiksmus, kurių nesant įpareigojimui nereikėtų atlikti. Įpareigojimas suformuluojamas kaip minėtuose teisės aktuose įtvirtinta „Pareiga saugoti informaciją cheminių medžiagų ar preparatų apskaitos dokumentus ūkio subjekto vadovo nustatyta tvarka, pagal LR dokumentų ir archyvų įstatymu nustatytus dokumentų saugojimo terminus ir ne mažiau kaip 10 metų po to, kai ūkio subjektas cheminę medžiagą ar preparatą paskutinį kartą įsigijo, pagamino, importavo, patiekė rinkai, eksportavo ar naudojo.“

Kadangi įpareigojimas yra sutikrinti, sutvarkyti ir paruošti saugojimui dokumentus bei juos saugoti 10 metų, todėl įpareigojimas sukels Prisitaikymo išlaidas.

Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1.1. eilutėje įrašomi teisės aktų straipsniai ir punktai, kuriuose nustatomas įpareigojimas, bei įpareigojimas.

3 žingsnis. Įpareigojimo kilmės nustatymas.

Kilmė: ES, kadangi įpareigojimas kyla iš ES teisės, o nacionaliniuose teisės aktuose vykdymo būdų nustatymas yra deleguotas valstybei narei ES teisės aktu. Kilmė įrašoma Metodikos 2 priedo 4 stulpelio 1.1. eilutėje.

4 žingsnis. Tikslinės grupės nustatymas.

Tikslinė grupė: 651 ūkio subjektai, teikę metines ataskaitas apie chemines medžiagas į AIVIKS informacinę sistemą. Tikslinės grupės skaičius įrašomas Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutėje.

5 žingsnis. Nustatomi įpareigojimo veiksmai.

1.1. Saugoti cheminių medžiagų ar preparatų apskaitos dokumentus ūkio subjekto vadovo nustatyta tvarka, pagal LR Dokumentų ir archyvų įstatymu nustatytus dokumentų saugojimo terminus ir ne mažiau kaip 10 metų po to, kai ūkio subjektas cheminę medžiagą ar preparatą paskutinį kartą įsigijo, pagamino, importavo, patiekė rinkai, eksportavo ar naudojo.

1.2. Pateikti šią informaciją arba leisti su ja susipažinti kiekvienai tos valstybės narės, kurios teritorijoje jis įsisteigęs, kompetentingai institucijai ar ECHA prašymu.

Veiksmai įrašomi Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1.1 ir 1.1.2. eilutėse.

6 žingsnis. Kiekvienas veiksmas įvertinamas pagal išlaidų kategorijas.

Nustatomos išlaidų kategorijos kiekvienam veiksmui:

Veiksmas 1.1.1.: išlaidos darbuotojams (D), išlaidos investicijoms (I) arba, išlaidos archyvavimo (saugojimo) paslaugoms (E), pridėtinės išlaidos (O).

Veiksmas 1.1.2. išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Išlaidų skaičiavimas.

Įvertinama kiekvieno veiksmo atlikimo trukmė valandomis, t.y. kiek reikėtų laiko tik tiriamam veiksmui atlikti (veiksmai 1 – reikės 4 val. per metus - sutikrinimui, parengimui, inventorizavimui, suvedimui į stebėsenos sistemas, dokumentų parengimas saugojimui ir atidavimas saugoti, veiksmui 2 – 2 val. - patikrinimo ar informacijos surinkimo pagal pareikalavimą ir pateikimo trukmė), tuomet pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis imama vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė su visais mokesčiais Eur/val. (valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginama iš 1,31 koeficiento, nes prie darbuotojo darbo užmokesčio pridedami darbdavio už darbuotoją mokami mokesčiai Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Sodrai mokamų mokesčių – socialinio draudimo mokesčiai, privalomojo sveikatos draudimo ir darbdavio įmoka į Garantinį fondą – tarifų suma, t.y. 31 proc. nuo darbo užmokesčio bruto), nustatoma, kad šiam veiksmui atlikti užteks vieno darbuotojo, o mokymai šiuose veiksmuose nenumatomi. Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis imama vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė su visais mokesčiais Eur/val. (valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginama iš 1,31 koeficiento: vidutinis įkainis bruto chemijos pramonėje 7,81 Eur/val. (Lietuvos statistikos departamentas, 2017 II ketv.) padaugintas iš 1,31 koeficiento lygus darbuotojo įkainiui su visais mokesčiais 10,2311 Eur/ val.). Šiems veiksmams atlikti reikės vieno administracijos darbuotojo, veiksmus atlikti reikės kartą per metus.

Toliau apskaičiuojamos išlaidos darbo užmokesčiui pagal kiekvieną veiksmą - valandinis darbo įkainis su mokesčiais padaugintas iš vykdymo veiksmui atlikti skirto laiko valandomis padauginta iš darbuotojų skaičiaus ir padauginta iš vykdymo dažnio. Gauta reikšmė šiame etape neapvalinama. Tokiu būdu apskaičiuojamos išlaidos darbuotojams pagal visus nustatytus veiksmus.

Kiekvieno veiksmo išlaidų darbuotojams reikšmės (D) įrašomos Metodikos 2 priedo 6 stulpelyje pagal atitinkamo veiksmo eilutę 1.1.1 ir 1.1.2.

Išlaidos investicijoms (I) (skaičiuojama tik veiksmui 1) –

- saugojimo patalpos su saugojimo įranga, įrašomos Metodikos 3 priedo 5 lentelės 2 stulpelyje (1 m³ statybos ir įrengimo kaina 600 Eur be PVM, kiekvienų metų byloms skiriama po 0,5 kv. m saugojimo patalpų, duomenų šaltinis: www.sistela.lt), kurių vertė 300 Eur. Tačiau tik pusė tikslinės grupės pasirinks šį saugojimo būdą, todėl gauta vertė dalinama iš 2, o ši reikšmė 150 Eur įrašoma Metodikos 3 priedo 5 lentelės 3 stulpelyje eilutėje po veiksmo pavadinimo.
- Saugojimo priemonės įrašomos Metodikos 3 priedo 5 lentelės 2 stulpelyje (6 segtuvai dokumentams po 2,5 Eur), kurių vertė 15 Eur. Tačiau tik pusė tikslinės grupės pasirinks šį saugojimo būdą, todėl gauta vertė dalinama iš 2, o ši reikšmė 7,5 Eur įrašoma Metodikos 3 priedo 5 lentelės 3 stulpelyje eilutėje po eilutę „Saugojimo patalpos su saugojimo įranga“.

Palaikymo išlaidos (P) skaičiuojamos kaip 20 proc. nuo išlaidų investicijoms, ši suma pridedama prie išlaidų investicijoms sumos, kas iš viso sudaro 189 Eur. Ši suma (I) įrašoma Metodikos 2 priedo 7 stulpelio 1.1.2 eilutėje.

Išlaidos išorės paslaugoms (E)

Išlaidos archyvavimo (saugojimo) paslaugoms pagal saugomų dokumentų kiekį sudaro 120 Eur/metus, bet šį saugojimo būdą pasirinks tik pusė tikslinės grupės, todėl paslaugų suma dalijama iš 2, o išlaidos išorės

paslaugoms sudarys 120/2 kas yra 60 Eur. Ši suma (E) įrašoma Metodikos 2 priedo 9 stulpelio 1.1.1. eilutėje. Skaičiuojama tik veiksmui 1.

Pridėtinės išlaidos (O) - skaičiuojama kaip 20 proc. nuo visų veiksmo išlaidų sumos (D)+(I)+(E) pirmo veiksmo atveju arba nuo (D) antro veiksmo atveju. Gautos reikšmės atitinkamai įrašomos Metodikos 2 priedo 10 stulpelio 1.1.1. ir 1.1.2. eilutėse.

7 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas vienam tipiniam ūkio subjektui.

Suskačiuojama konkrečiam veiksmui atlikti reikalingų išlaidų suma, kuri bendru atveju lygi (D)+(I)+(M)+(E)+(O). Šiuo konkrečiu atveju skaičiuojamos Prisitaikymo išlaidos pagal kiekvieną veiksmą, t.y. šiuo atveju sudedamos išlaidos darbuotojams, išlaidos investicijoms, išlaidos paslaugoms ir pridėtinės išlaidos pagal kiekvieną veiksmą, o gautos reikšmės įrašomos atitinkamai Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.2. eilutėse pagal atitinkamą veiksmą

8 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas tikslinei grupei.

Susumuojamos įpareigojimo vykdymo kiekvieno veiksmo išlaidos, įrašomos Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.2. eilutėse, susumuojamos ir padauginamos iš tikslinės grupės dydžio (T), nurodyto Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutėje. Išlaidų skaičiavimas pateikiamas lentelėse žemiau (**Lentelė 5**).

Lentelė 5. Trečio pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai

Metodikos 2 priedas. Galiojančiu teisės aktu sukeliamų prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita.

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	<i>Cheminių medžiagų ir preparatų įstatymas (ChMPJ) 14 str. 1 d. – Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 12 d. įsakymas Nr. D1-462 Dėl Duomenų ir informacijos apie Lietuvos Respublikoje gaminamas, importuojamas, platinamas, eksportuojamas ir profesionaliai naudojamas chemines medžiagas ir preparatus, jų savybes, galimą poveikį žmogaus sveikatai ir aplinkai teikimo, rinkimo, kaupimo bei tolesnio paskirstymo tvarkos aprašo patvirtinimo</i>										
1.1.	<i>ChMPJ) 14 str. 1 d., Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 12 d. įsakymas Nr. D1-462, įpareigojimas: Pareiga saugoti informaciją cheminių medžiagų ar preparatų apskaitos dokumentus ūkio subjekto vadovo nustatyta tvarka, pagal LR dokumentų ir archyvų įstatymu nustatytus dokumentų saugojimo terminus ir ne mažiau kaip 10 metų po to, kai ūkio subjektas cheminę medžiagą ar preparatą paskutinį kartą įsigijo, pagamino, importavo, patiekė rinkai, eksportavo ar naudojo.</i>		ES								
				651							

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.1.1.		1. 1.1. Saugoti cheminių medžiagų ar preparatų apskaitos dokumentus ūkio subjekto vadovo nustatyta tvarka, pagal LR Dokumentų ir archyvų įstatymu nustatytus dokumentų saugojimo terminus ir ne mažiau kaip 10 metų po to, kai ūkio subjektas cheminę medžiagą ar preparatą paskutinį kartą įsigijo, pagamino, importavo, patiekė rinkai, eksportavo ar naudojo			40,92	189	0	60	57,98	347,90	
1.1.2.		2. Pateikti šią informaciją arba leisti su ja susipažinti kiekvienai tos valstybės narės, kurios teritorijoje jis įsisteigęs, kompetentingai institucijai ar ECHA prašymu			20,46	0	0	0	4,09	24,56	
Viso prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą 1											242.466,25
Viso prisitaikymo išlaidų pagal galiojantį teisės aktą, Eur											242.466,25

Metodikos 3 priedo Lentelė 1. Darbuotojų darbo užmokesčio (DU) išlaidų apskaičiavimas.

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmai vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmai atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
ChMPĮ)14 str. 1 d., Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 12 d. įsakymas Nr. D1-462, įpareigojimas: Pareiga saugoti informaciją cheminių medžiagų ar preparatų apskaitos dokumentus ūkio subjekto vadovo nustatyta tvarka, pagal LR dokumentų ir archyvų įstatymu nustatytus dokumentų saugojimo terminus ir ne mažiau kaip 10 metų po to, kai ūkio subjektas cheminę medžiagą ar preparatą paskutinį kartą įsigijo, pagamino, importavo, patiekė rinkai, eksportavo ar naudojo.						
1. 1.1. Saugoti cheminių medžiagų ar preparatų apskaitos dokumentus ūkio subjekto vadovo nustatyta tvarka, pagal LR Dokumentų ir archyvų įstatymu nustatytus dokumentų saugojimo terminus ir ne mažiau kaip 10 metų po to, kai ūkio subjektas cheminę medžiagą ar preparatą paskutinį kartą įsigijo, pagamino, importavo, patiekė rinkai, eksportavo ar naudojo						
	Administracijos darbuotojas	1	10,23	4	1	40,92
Viso DU išlaidų veiksmui A1, Eur						40,92
2. Pateikti šią informaciją arba leisti su ja susipažinti kiekvienai tos valstybės narės, kurios teritorijoje jis įsisteigęs, kompetentingai institucijai ar ECHA prašymu						
	Administracijos darbuotojas	1	10,23	2	1	20,46
Viso DU išlaidų veiksmui A2, Eur						20,46
Viso DU išlaidų pagal įpareigojimą A, Eur						61,39

Metodikos 3 priedo Lentelė 4. Išlaidų darbuotojams (D) apskaičiavimo suvestinė.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
ChMPĮ)14 str. 1 d., Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 12 d. įsakymas Nr. D1-462, įpareigojimas: Pareiga saugoti informaciją cheminių medžiagų ar preparatų apskaitos dokumentus ūkio subjekto vadovo nustatyta tvarka, pagal LR dokumentų ir archyvų įstatymu nustatytus dokumentų saugojimo terminus ir ne mažiau kaip 10 metų po to, kai ūkio subjektas cheminę medžiagą ar preparatą paskutinį kartą įsigijo, pagamino, patiekė rinkai, eksportavo ar naudojo					
1. 1.1. Saugoti cheminių medžiagų ar preparatų apskaitos dokumentus ūkio subjekto vadovo nustatyta tvarka, pagal LR Dokumentų ir archyvų įstatymu nustatytus dokumentų saugojimo terminus ir ne mažiau kaip 10	40,92	0	0	0	40,92

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
metų po to, kai ūkio subjektas cheminę medžiagą ar preparatą paskutinį kartą įsigijo, pagamino, importavo, patiekė rinkai, eksportavo ar naudojo					
2. Pateikti šią informaciją arba leisti su ja susipažinti kiekvienai tos valstybės narės, kurios teritorijoje jis įsisteigęs, kompetentingai institucijai ar ECHA prašymu	20,46	0	0	0	20,46
Išlaidos darbuotojams pagal įpareigojimą A					61,39

Metodikos 3 priedo Lentelė 5. Išlaidų investicijoms (I) apskaičiavimas.

Įpareigojimai	Objektas	Materialios ir/ arba nematerialios investicijos (V), Eur	Palikymo išlaidos Eur/ metus (P) (0,2*(3))	Išlaidos investicijoms (I), Eur
1	2	3	4	5
<i>ChMPJ)14 str. 1 d., Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 12 d. įsakymas Nr. D1-462, įpareigojimas: Pareiga saugoti informaciją cheminių medžiagų ar preparatų apskaitos dokumentus ūkio subjekto vadovo nustatyta tvarka, pagal LR dokumentų ir archyvų įstatymu nustatytus dokumentų saugojimo terminus ir ne mažiau kaip 10 metų po to, kai ūkio subjektas cheminę medžiagą ar preparatą paskutinį kartą įsigijo, pagamino, importavo, patiekė rinkai, eksportavo ar naudojo.</i>				
1. 1.1. Saugoti cheminių medžiagų ar preparatų apskaitos dokumentus ūkio subjekto vadovo nustatyta tvarka, pagal LR Dokumentų ir archyvų įstatymu nustatytus dokumentų saugojimo terminus ir ne mažiau kaip 10 metų po to, kai ūkio subjektas cheminę medžiagą ar preparatą paskutinį kartą įsigijo, pagamino, importavo, patiekė rinkai, eksportavo ar naudojo				
	Saugojimo patalpos su saugojimo įranga	150	30	180
	Saugojimo priemonės	7,5	1,5	9
Iš viso išlaidų investicijoms pagal veiksmą 2				189

Metodikos 3 priedo Lentelė 7. Išlaidų iš išorės įsigyjamosioms paslaugoms (darbams) (E) apskaičiavimas.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Iš išorės įsigyjamos paslaugos (darbai)	Paslaugų (darbų) kaina (E), Eur
<i>ChMPJ)14 str. 1 d., Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 12 d. įsakymas Nr. D1-462, įpareigojimas: Pareiga saugoti informaciją cheminių medžiagų ar preparatų apskaitos dokumentus ūkio subjekto vadovo nustatyta tvarka, pagal LR dokumentų ir archyvų įstatymu nustatytus dokumentų saugojimo terminus ir ne mažiau kaip 10 metų po to, kai ūkio subjektas cheminę medžiagą ar preparatą paskutinį kartą įsigijo, pagamino, importavo, patiekė rinkai, eksportavo ar naudojo.</i>		
1. 1.1. Saugoti cheminių medžiagų ar preparatų apskaitos dokumentus ūkio subjekto vadovo nustatyta tvarka, pagal LR Dokumentų ir archyvų įstatymu nustatytus dokumentų saugojimo terminus ir ne mažiau kaip 10 metų po to, kai ūkio subjektas cheminę medžiagą ar preparatą paskutinį kartą įsigijo, pagamino, importavo, patiekė rinkai, eksportavo ar naudojo		

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Iš išorės įsigyjamos paslaugos (darbai)	Paslaugų (darbų) kaina (E), Eur
	Išlaidos archyvavimo (saugojimo) paslaugoms	60
Iš viso išlaidų iš išorės įsigyjamoms paslaugoms (darbams) pagal veiksmą 1		60

4 pavyzdys.

Teisės akte nustatytas reikalavimas „Važtaraščių duomenis į Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) i.VAZ posistemį mokesčių mokėtojai privalo teikti nuo 2016 m. spalio 1 d., vadovaujantis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2016 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. VA-36 patvirtintų Važtaraščių ir kitų krovinių gabenimo dokumentų duomenų teikimo taisyklių 4-10 punktais“

Šis reikalavimas nustatytas tokiaime teisės akte: Valstybinės mokesčių inspekcijos prie LR finansų ministerijos (VMI) 2016 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. VA-36 patvirtintos Važtaraščių ir kitų krovinių gabenimo dokumentų duomenų teikimo taisyklės, 4-10 punktai.

1 žingsnis. Į Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1 eilutę įrašomas teisės akto pavadinimas ir straipsnis, kuriame nustatytas reikalavimas.

2 žingsnis. Įvertinama, ar šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir ar norint jį įgyvendinti ūkio subjektas patirs išlaidas: nustatoma, kad šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir sukels išlaidas, nes reikės atlikti veiksmus, kurių nesant įpareigojimui nereikėtų atlikti. Įpareigojimas suformuluojamas kaip minėto teisės akto straipsnyje įtvirtinta nuostata dėl važtaraščio duomenų pildymo ir įrašoma Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1. eilutėje.

3 žingsnis. Nustatoma įpareigojimo kilmė – ji nacionalinė, nes įpareigojimą ir jo įgyvendinimo tvarką nustato nacionalinis teisės aktas. Nacionalinė įpareigojimo kilmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 4 stulpelio 1.1. eilutėje.

4 žingsnis. Tikslinės grupės nustatymas.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2016 m. veikiančių LR ūkio subjektų buvo 225.565. Duomenys įrašomi į Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1 eilutę.

5 žingsnis. Veiksmų nustatymas.

Nustatomi įpareigojimo vykdymui reikalingi veiksmai ir jie surašomi į Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1.1-1.1.4 eilutėse:

- 1.1.1. Veiksmas. Susipažinti su krovinių gabenimą reglamentuojančiais teisės aktais, įvertinti, ar vykdoma veikla atitinka visas sąlygas, kurioms esant privalu teikti važtaraščių duomenis į i.VAZ: kroviniai pakraunami ir gabenami kelių transporto priemonėmis tik LR teritorijoje, krovinio siuntėjas ir gavėjas yra ekonominę veiklą vykdančios fizinės arba juridinės asmuo, yra sukurti komerciniai santykiai tarp siuntėjo ir/ar gavėjo, ir/ar vežėjo, ir/ar vežimo organizatoriaus, ir/ar kito jų įgalioto asmens.
- 1.1.2. Veiksmas. Įvertinti, kokiomis priemonėmis patogiausia prisijungti prie i.MAS portalo (per išorines sistemas (e. bankininkystė, el. valdžios vartai, VMI priemonėmis, su el. parašu) ir apsispręsti, ar planuojama naudotis elektroninio važtaraščio išrašymo paslauga.
- 1.1.3. Veiksmas. Įvertinti išrašomų važtaraščių kiekius ir apsispręsti, koks važtaraščių duomenų teikimo būdas yra priimtinausias: teikti duomenis „online“ i.VAZ posistemyje; kelti rinkmeną portale – važtaraščių duomenų rinkmena iš anksto parengiama nuosavoje kompiuterių programoje ir rankiniu būdu įkeliama į i.VAZ posistemį; perduoti duomenis naudojantis tinklo paslaugomis – naudojantis žiniatinklio paslaugomis (angl. Webservice), duomenys iš mokesčių mokėtojo kompiuterių programos į i.VAZ posistemį bus perduodami automatiškai, be žmogaus įsikišimo.
- 1.1.4. Veiksmas. Pritaikyti savo kompiuterines sistemas duomenų kėlimo į i.VAZ funkcijai: arba savo kompiuterių programą suprogramuoti pagal VMI pateiktą i.VAZ duomenų rinkmenos XML struktūros aprašą, jei duomenys keliama iš anksto savo kompiuterinėse sistemose suformuotos rinkmenos, arba savo kompiuterių programą suprogramuoti pagal VMI pateiktą i.VAZ duomenų rinkmenos XML struktūros aprašą ne tik rinkmenai suformuoti, bet ir automatiniam šios rinkmenos persiuntimui į i.VAZ atlikti.

6 žingsnis. Kiekvienas veiksmas įvertinamas pagal išlaidų kategorijas

Įvertinama, kad įpareigojimas sukelia tik Prisitaikymo išlaidas.

Pagal veiksmo esmę nustatoma, kokių kategorijų išlaidas patirs ūkio subjektas, todėl kiekvienam vykdymo veiksmui išskiriamos tokios išlaidų kategorijos:

Veiksmas 1.1.1.: išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Veiksmas 1.1.2.: išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Veiksmas 1.1.3.: išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Veiksmas 1.1.4.: išlaidos darbuotojams (D), išlaidos išorės paslaugoms (E), pridėtinės išlaidos (O).

Toliau skaičiuojamos išlaidos pagal kiekvieną veiksmą.

Išlaidų darbuotojams skaičiavimas.

Ivertinama kiekvieno veiksmo atlikimo trukmė valandomis, t.y. kiek reikėtų laiko tik tiriamam veiksmui atlikti, tuomet pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis imama vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė su visais mokesčiais Eur/val. (valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginama iš 1,31 koeficiento, nes prie darbuotojo darbo užmokesčio pridedami darbdavio už darbuotoją mokami mokesčiai Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Sodrai mokamų mokesčių – socialinio draudimo mokestis, privalomojo sveikatos draudimo ir darbdavio įmoka į Garantinį fondą – tarifų suma, t.y. 31 proc. nuo darbo užmokesčio bruto), nustatoma, kad šiam veiksmui atlikti užteks vieno darbuotojo, o mokymai šiuose veiksmuose nenumatomi. Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis vidutinis valandinis darbo užmokestis bruto 6,47 Eur/ val. o su visais mokesčiais 6,47*1,31 ir sudaro 8,48 Eur/ val.

Veiksmams 1-3 atlikti skiriama po 0,2 val., veiksmui 4 – 1 val.

Kiekvieno veiksmo išlaidų darbuotojams reikšmės (D) įrašomos Metodikos 2 priedo 6 stulpelyje pagal atitinkamo veiksmo eilutę.

Skaičiuojant išlaidas darbuotojams siūloma pasinaudoti pagalbinėmis lentelėmis: duomenys iš Metodikos 3 priedo 1 lentelės įrašomi į Metodikos 2 priedo 6 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.4. eilutėse (Metodikos 3 priedo 2 ir 3 lentelės neaktualios, nes mokymai nebus vykdomi, o 4 lentelė šiuo atveju pakartotą 1 lentelėje gautas reikšmes).

Išlaidos išorės paslaugoms (pagal veiksmą 4).

Šias išlaidas sudaro duomenų rinkmenos parengimas, nuolatinės Webservice paslaugos, įrašoma į Metodikos 3 priedo 7 lentelės B stulpelio eilutę po veiksmo pavadinimu ir šios paslaugos vertė, kuri pagal paslaugų teikėjų interneto svetainėse skelbimas kainas (priklausomai nuo duomenų kiekio) sudaro 40 Eur/metus (<https://virtualierdve.lt/gsuite-kaina.html>). Ši reikšmė įrašoma į Metodikos 3 priedo C stulpelyje toje pačioje eilutėje. Paslaugų vertė įrašoma į Metodikos 2 priedo 9 stulpelio 1.1.4. eilutę

Pridėtinės išlaidos (O) skaičiuojamos kaip 20 proc. nuo išlaidų darbuotojams, investicijoms, medžiagoms ir išorės paslaugoms sumos ir gautas dydis (O) įrašomas į Metodikos 2 priedo 10 stulpelio atitinkamo veiksmo eilutę.

Išlaidų skaičiavimui siūloma naudotis parengta ir prie Gairių pridedama skaičiuokle, kuri automatiškai skaičiuoja pridėtines išlaidas, tarpines ir galutines sumas.

7 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas vienam tipiniam ūkio subjektui.

Suskačiuojama konkrečiam veiksmui atlikti reikalingų išlaidų suma, kuri bendru atveju lygi (D)+(I)+(M)+(E)+(O). Šiuo konkrečiu atveju skaičiuojamos Prisitaikymo išlaidos pagal kiekvieną veiksmą, o gautos reikšmės įrašomos atitinkamai Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.4. eilutėse pagal atitinkamą veiksmą

8 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas tikslinei grupei.

Susumuojamos įpareigojimo vykdymo kiekvieno veiksmo išlaidos, įrašomos Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.4. eilutėse, susumuojamos ir padauginamos iš tikslinės grupės dydžio (T), nurodyto Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutėje. Išlaidų skaičiavimas pateikiamas lentelėse žemiau (Lentelė 6).

Lentelė 6. Ketvirto pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai

Metodikos 2 priedas. Galiojančiu teisės aktu sukeliamų prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita.

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	<i>Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2016 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. VA-36 patvirtintos Važtaraščių ir kitų krovinių gabenimo dokumentų duomenų teikimo taisyklės</i>											
1.1.	4-10 punktai, įpareigojimas: <i>Važtaraščių duomenis į Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) i.VAZ posistemį mokesčių mokėtojai privalo teikti nuo 2016 m. spalio 1 d.</i>		Nacionalinė	225565								
1.1.1.		1. Susipažinti su krovinių gabenimą reglamentuojančiais teisės aktais, įvertinti, ar vykdoma veikla atitinka visas sąlygas			1,7	0	0	0	0,34	2,04		
1.1.2.		2. Įvertinti, kokiomis priemonėmis patogiausia prisijungti prie i.MAS portalo (per išorines sistemas (e. bankininkystė, el. valdžios vartai, VMI priemonėmis, su el. parašu) ir apsispręsti, ar planuojama naudotis elektroninio važtaraščio išrašymo paslauga			1,7	0	0	0	0,34	2,04		
1.1.3.		3. Įvertinti išrašomų važtaraščių kiekius ir apsispręsti, koks važtaraščių duomenų teikimo būdas yra priimtinausias			1,7	0	0	0	0,34	2,04		
1.1.4.		4. Pritaikyti savo kompiuterines sistemas duomenų kėlimo į i.VAZ funkcijai			8,48	0	0	40	9,7	58,18	64,3	
					Viso prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą 1						14.503.829,50	
					Viso prisitaikymo išlaidų pagal galiojančią teisės aktą, Eur						14.503.829,50	

Metodikos 3 priedo Lentelė 1. Darbuotojų darbo užmokesčio (DU) išlaidų apskaičiavimas.

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmui vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
4-10 punktai, įpareigojimas: Važtaraščių duomenis į Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) i.VAZ posistemį mokesčių mokėtojai privalo teikti nuo 2016 m. spalio 1 d.						
1. Susipažinti su krovinių gabenimą reglamentuojančiais teisės aktais, įvertinti, ar vykdoma veikla atitinka visas sąlygas						
	Administracijos darbuotojas	1	8,48	0,2	1	1,7
Viso DU išlaidų veiksmui 1, Eur						1,7
2. Įvertinti, kokiomis priemonėmis patogiau prisijungti prie i.MAS portalo (per išorines sistemas (e. bankininkystė, el. valdžios vartai, VMI priemonėmis, su el. parašu) ir apsispręsti, ar planuojama naudotis elektroninio važtaraščio išrašymo paslauga						
	IT specialistas	1	8,48	0,2	1	1,7
Viso DU išlaidų veiksmui 2, Eur						1,7
3. Įvertinti išrašomų važtaraščių kiekius ir apsispręsti, koks važtaraščių duomenų teikimo būdas yra priimtinausias						
	Administracijos darbuotojas	1	8,48	0,2	1	1,7
Viso DU išlaidų veiksmui 3, Eur						1,7
4. Pritaikyti savo kompiuterines sistemas duomenų kėlimo į i.VAZ funkcijai						
	IT specialistas	1	8,48	1	1	8,48
Viso DU išlaidų veiksmui 4, Eur						8,48
Viso DU išlaidų pagal įpareigojimą 1, Eur						13,58

Metodikos 3 priedo Lentelė 4. Išlaidų darbuotojams (D) apskaičiavimo suvestinė.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
4-10 punktai, įpareigojimas: Važtaraščių duomenis į Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) i.VAZ posistemį mokesčių mokėtojai privalo teikti nuo 2016 m. spalio 1 d.					
1. Susipažinti su krovinių gabenimą reglamentuojančiais teisės aktais, įvertinti, ar vykdoma veikla atitinka visas sąlygas	1,7	0	0	0	1,7

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
2. Įvertinti, kokiomis priemonėmis patogiau prisijungti prie i.MAS portalo (per išorines sistemas (e. bankininkystė, el. valdžios vartai, VMI priemonėmis, su el. parašu) ir apsispręsti, ar planuojama naudotis elektroninio važtaraščio išrašymo paslauga	1,7	0	0	0	1,7
3. Įvertinti išrašomų važtaraščių kiekius ir apsispręsti, koks važtaraščių duomenų teikimo būdas yra priimtinausias	1,7	0	0	0	1,7
4. Pritaikyti savo kompiuterines sistemas duomenų kėlimo į i.VAZ funkcijai	8,48	0	0	0	8,48
Išlaidos darbuotojams pagal įpareigojimą 1					13,58

Metodikos 3 priedo Lentelė 7. Išlaidų iš išorės įsigyjamosioms paslaugoms (darbams) (E) apskaičiavimas.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Iš išorės įsigyjamos paslaugos (darbai)	Paslaugų (darbų) kaina (E), Eur
4-10 punktai, įpareigojimas: <i>Vāztarāščių duomenis į Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) i.VAZ posistemį mokesčių mokėtojai privalo teikti nuo 2016 m. spalio 1 d.</i>		
4. Pritaikyti savo kompiuterines sistemas duomenų kėlimo į i.VAZ funkcijai		
	Webservice paslaugos, duomenų rinkmena	40
Iš viso išlaidų iš išorės įsigyjamosioms paslaugoms (darbams) pagal veiksmą 4		40

5 pavyzdys.

Teisės akte nustatytas reikalavimas „Gauti statybą leidžiantį dokumentą“.

Šis reikalavimas nustatytas tokiaime teisės akte: LR Statybos įstatymas, 14 str. 4 dalis.

1 žingsnis. Į Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1 eilutę įrašomas teisės akto pavadinimas ir straipsnis, kuriame nustatytas reikalavimas.

2 žingsnis. Įvertinama, šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir ar norint jį įgyvendinti ūkio subjektas patirs išlaidas: nustatoma, kad šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir sukels išlaidas, nes reikės atlikti veiksmus, kurių nesant įpareigojimui nereikėtų atlikti. Įpareigojimas suformuluojamas kaip minėto teisės akto straipsnyje įtvirtintas reikalavimas ir įrašomas Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1. eilutėje.

3 žingsnis. Nustatoma įpareigojimo kilmė – ji nacionalinė, nes įpareigojimą ir jo įgyvendinimo tvarką nustato nacionalinis teisės aktas. Nacionalinė įpareigojimo kilmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 4 stulpelio 1.1. eilutėje.

4 žingsnis. Tikslinės grupės nustatymas.

Naujų negyvenamųjų pastatų statybą leidžiančių dokumentų skaičius 2016 m. 914 (Lietuvos statybų departamentas, LSD). Šią reikšmę įrašyti į Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutę.

5 žingsnis. Veiksmų nustatymas.

Nustatyti įpareigojimų veiksmus ir juos įrašyti į Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1.1.-1.1.5. eilutes:

- 1.1.1. Parengti statinio projektą ir jį suderinti su atitiktą vertinančiomis institucijomis, parengti ir pateikti statinio projekto ekspertizės aktą bei statinio projekto priėmimo–perdavimo aktą, pateikti statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo dokumento kopiją;
- 1.1.2. Gauti žemės sklypo bendraturčių rašytinį sutikimą, jeigu žemės sklypas jiems priklauso bendrosios nuosavybės teise, gauti ir pateikti sutartis, sutikimą ar susitarimą su žemės sklypo (teritorijos), gauti ir pateikti sutartis, sutikimą ar susitarimą su žemės sklypo (teritorijos) savininku, valdytoju ar servituto nustatymą patvirtinančius dokumentus, statybos techniniuose reglamentuose nurodytų subjektų rašytinius pritarimus statinio projektui, gretimo žemės sklypo savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimą dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą;
- 1.1.3. Atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą (toliau – PAV), galimybių poveikio visuomenės sveikatai vertinimą ir pateikti atrankos išvadą dėl PAV bei atsakingos institucijos sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių poveikio visuomenės sveikatai vertinimo požiūriu ir sanitarinės apsaugos zonos ribų nustatymo;
- 1.1.4. Parengti statinio kadastro duomenų bylą, sanitarinės apsaugos zonos ribų planą arba kitą brėžinį, kuriame pažymėtos sanitarinių apsaugos zonų ribos, objektų atnaujinimo (remonto) ilgalaikį ar metinį planą;
- 1.1.5. Parengti ir pateikti prašymą išduoti statybos leidimą.

Kiekvienas veiksmas įrašomas Metodikos 2 priedo 3 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.5 eilutėse.

6 žingsnis. Kiekvienas veiksmas įvertinamas pagal išlaidų kategorijas.

Pagal veiksmo esmę nustatoma, kokių kategorijų išlaidas patirs ūkio subjektas, todėl kiekvienam vykdymo veiksmui išskiriamos tokios išlaidų kategorijos:

- 1.1.1. Veiksmas. Darbuotojų išlaidos (D), išlaidos išorės paslaugoms (E), pridėtinės išlaidos (O).
- 1.1.2. Veiksmas. Darbuotojų išlaidos (D), išlaidos išorės paslaugoms (E), pridėtinės išlaidos (O).
- 1.1.3. Veiksmas. Darbuotojų išlaidos (D), išlaidos išorės paslaugoms (E), pridėtinės išlaidos (O).
- 1.1.4. Veiksmas. Darbuotojų išlaidos (D), išlaidos išorės paslaugoms (E), pridėtinės išlaidos (O).
- 1.1.5. Veiksmas. Darbuotojų išlaidos (D), pridėtinės išlaidos (O).

Išlaidų skaičiavimas.

Toliau skaičiuojamos išlaidos pagal kiekvieną veiksmą.

Išlaidų darbuotojams skaičiavimas.

Įvertinama kiekvieno veiksmo atlikimo trukmė valandomis, t.y. kiek reikėtų laiko tik tiriamam veiksmui atlikti: veiksmo 1 trukmė – 10 val., veiksmų 2 ir 3 – po 8 val., veiksmo 4 – 4 val., veiksmo 5 – 2 val.

Tuomet pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis imama vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė su visais mokesčiais Eur/val. (valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginama iš 1,31 koeficiento, nes prie darbuotojo darbo užmokesčio pridedami darbdavio už darbuotoją mokami mokesčiai Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Sodrai mokamų mokesčių – socialinio draudimo mokesčio, privalomojo sveikatos draudimo ir darbdavio įmoka į Garantinį fondą – tarifų suma, t.y. 31 proc. nuo darbo užmokesčio bruto), nustatoma, kad šiam veiksmui atlikti užteks vieno darbuotojo, o mokymai šiuose veiksmuose nenumatomi. Lietuvos statistikos departamento duomenimis vidutinis valandinis darbo užmokesčio bruto su statybų sektoriumi susijusiose srityse 4,6 Eur/ val. (LSD, 2017 m. II ketv.), o su visais mokesčiais - 4,6 Eur/ val.*1,31 ir yra 6,026 Eur/ val. Gauta reikšmė šiame etape neapvalinama. Tokiu būdu apskaičiuojamos išlaidos darbuotojams pagal visus nustatytus veiksmus.

Skaičiuojant išlaidas darbuotojams siūloma pasinaudoti pagalbinėmis lentelėmis: duomenys iš Metodikos 3 priedo 1 lentelės įrašomi į Metodikos 2 priedo 6 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.5. eilutėse (Metodikos 3 priedo 2 ir 3 lentelės neaktualios, nes mokymai nebus vykdomi, o 4 lentelė šiuo atveju pakartotų 1 lentelėje gautas reikšmes).

Išlaidos išorės paslaugoms.

Veiksmai 1 - išlaidų išorės paslaugoms (E) (projektavimas 300 m² x15 Eur/ m²=4500 Eur, ekspertizė 290 Eur, derinimas su institucijomis 200 Eur) vertė, kuri yra išvardintų paslaugų verčių suma, įrašyti į Metodikos 2 priedo 9 stulpelio 1.1.1. eilutę ir į Metodikos 3 priedo 7 lentelės 3 stulpelio atitinkamų paslaugų eilutę.

Veiksmai 2 - išlaidų išorės paslaugoms (E) (dokumentų gavimo, patvirtinimo paslaugos, 150 Eur) vertė, įrašoma į Metodikos 2 priedo 9 stulpelio 1.1.2. eilutę ir į Metodikos 3 priedo 7 lentelės 3 stulpelio atitinkamų paslaugų eilutę.

Veiksmai 3 – išlaidų išorės paslaugoms (E) (PAV parengimas, galimybių poveikio visuomenės sveikatai vertinimas ir atrankos išvados parengimas dėl PAV) vertė 7000 Eur įrašoma į Metodikos 2 priedo 9 stulpelio 1.1.3. eilutę ir į Metodikos 3 priedo 7 lentelės 3 stulpelio atitinkamų paslaugų eilutę.

Veiksmai 4 – išlaidų išorės paslaugoms (E) (statinio kadastro duomenų bylos sanitarinės apsaugos zonos ribų plano arba kito brėžinio, kuriame pažymėtos sanitarinių apsaugos zonų ribos, parengimas, objektų atnaujinimo (remonto) ilgalaikio ar metinio plano parengimas) vertė 400 Eur į Metodikos 2 priedo 9 stulpelio 1.1.4. eilutę ir į Metodikos 3 priedo 7 lentelės 3 stulpelio atitinkamų paslaugų eilutę.

7 žingsnis. Pristatymo išlaidų skaičiavimas vienam tipiniam ūkio subjektui

Suskaičiuojama konkrečiam veiksmui atlikti reikalingų išlaidų suma, kuri bendru atveju lygi (D)+(I)+(M)+(E)+(O), o gautos reikšmės įrašomos atitinkamai Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.5. eilutėse pagal atitinkamą veiksmą.

8 žingsnis. Pristatymo išlaidų skaičiavimas tikslinei grupei

Susumuojamos įpareigojimo vykdymo kiekvieno veiksmo išlaidos, įrašomos Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.5. eilutėse, susumuojamos ir padauginamos iš tikslinės grupės dydžio (T), nurodyto Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutėje. Išlaidų skaičiavimas pateikiamas lentelėse žemiau (Lentelė 7).

Lentelė 7. Penkto pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai

Metodikos 2 priedas. Galiojančiu teisės aktu sukeliamų prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita.

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (Pl), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	<i>LR statybos įstatymas</i>										
1.1.	<i>14 str. 4 dalis, įpareigojimas: gauti statybą leidžiantį dokumentą</i>		Nacionalinė	914							
1.1.1.		1. Parengti statinio projektą ir jį suderinti su atitiktą vertinančiomis institucijomis, parengti ir pateikti statinio projekto ekspertizės aktą bei statinio projekto priėmimo–perdavimo aktą, pateikti statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo dokumento kopiją			60,26	0	0	4990	1010,05	6060,31	
1.1.2.		2. Gauti žemės sklypo bendraturčių rašytinį sutikimą, jeigu žemės sklypas jiems priklauso bendrosios nuosavybės teise, gauti ir pateikti sutartis, sutikimą ar susitarimą su žemės sklypo (teritorijos), gauti ir pateikti sutartis, sutikimą ar susitarimą su žemės sklypo (teritorijos) savininku, valdytoju ar servituto nustatymą patvirtinančius dokumentus, statybos techniniuose reglamentuose nurodytų subjektų rašytinius pritarimus statinio projektui, gretimo žemės sklypo savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimą dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą			48,21	0	0	150	39,64	237,85	

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.1.3.		3. Atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą (toliau – PAV), galimybių poveikio visuomenės sveikatai vertinimą ir pateikti atrankos išvadą dėl PAV bei atsakingos institucijos sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių poveikio visuomenės sveikatai vertinimo požiūriu ir sanitarinės apsaugos zonos ribų nustatymo			48,21	0	0	7000	1409,64	8457,85	
1.1.4.		4. Parengti statinio kadastro duomenų bylą, sanitarinės apsaugos zonos ribų planą arba kitą brėžinį, kuriame pažymėtos sanitarinių apsaugos zonų ribos, objektų atnaujinimo (remonto) ilgalaikį ar metinį planą			24,10			400	84,82	508,92	
1.1.5.		5. Parengti ir pateikti prašymą išduoti statybos leidimą			12,05	0	0	0	2,41	14,46	
Viso prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą 1											13.965.362
Viso prisitaikymo išlaidų pagal galiojantį teisės aktą, Eur											13.965.362

Metodikos 3 priedo Lentelė 1. Darbuotojų darbo užmokesčio (DU) išlaidų apskaičiavimas.

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmui vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
14 str. 4 dalis, įpareigojimas: gauti statybą leidžiantį dokumentą						
1. Parengti statinio projektą ir jį suderinti su atitiktą vertinančiomis institucijomis, parengti ir pateikti statinio projekto ekspertizės aktą bei statinio projekto priėmimo–perdavimo aktą, pateikti statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo dokumento kopiją						

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmui vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
14 str. 4 dalis, įpareigojimas: gauti statybą leidžiantį dokumentą						
	Administracijos darbuotojas	1	6,026	10	1	60,26
Viso DU išlaidų veiksmui 1, Eur						60,26
2. Gauti žemės sklypo bendraturčių rašytinį sutikimą, jeigu žemės sklypas jiems priklauso bendrosios nuosavybės teise, gauti ir pateikti sutartis, sutikimą ar susitarimą su žemės sklypo (teritorijos), gauti ir pateikti sutartis, sutikimą ar susitarimą su žemės sklypo (teritorijos) savininku, valdytoju ar servituto nustatymą patvirtinančius dokumentus, statybos techniniuose reglamentuose nurodytų subjektų rašytinius pritarimus statinio projektui, gretimo žemės sklypo savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimą dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą						
	Administracijos darbuotojas	1	6,026	8	1	48,208
Viso DU išlaidų veiksmui 2, Eur						48,208
3. Atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą (toliau – PAV), galimybių poveikio visuomenės sveikatai vertinimą ir pateikti atrankos išvadą dėl PAV bei atsakingos institucijos sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių poveikio visuomenės sveikatai vertinimo požiūriu ir sanitarinės apsaugos zonos ribų nustatymo						
	Administracijos darbuotojas	1	6,026	8	1	48,208
Viso DU išlaidų veiksmui 3, Eur						48,208
4. Parengti statinio kadastro duomenų bylą, sanitarinės apsaugos zonos ribų planą arba kitą brėžinį, kuriame pažymėtos sanitarinių apsaugos zonų ribos, objektų atnaujinimo (remonto) ilgalaikį ar metinį planą						
	Administracijos darbuotojas	1	6,026	4	1	24,104
Viso DU išlaidų veiksmui 4, Eur						24,104
5. Parengti ir pateikti prašymą išduoti statybos leidimą						
	Administracijos darbuotojas	1	6,026	2	1	12,052
Viso DU išlaidų veiksmui 5, Eur						12,052
Viso DU išlaidų pagal įpareigojimą A, Eur						192,83

Metodikos 3 priedo Lentelė 4. Išlaidų darbuotojams (D) apskaičiavimo suvestinė.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
14 str. 4 dalis, įpareigojimas: gauti statybą leidžiantį dokumentą					
1. Parengti statinio projektą ir jį suderinti su atitiktą vertinančiomis institucijomis, parengti ir pateikti statinio projekto ekspertizės aktą bei statinio projekto priėmimo–perdavimo aktą, pateikti statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo dokumento kopiją	60,26	0	0	0	60,26
2. Gauti žemės sklypo bendraturčių rašytinį sutikimą, jeigu žemės sklypas jiems priklauso bendrosios nuosavybės teise, gauti ir pateikti sutartis, sutikimą ar susitarimą su žemės sklypo (teritorijos), gauti ir pateikti sutartis, sutikimą ar susitarimą su žemės sklypo (teritorijos) savininku, valdytoju ar servituto nustatymą patvirtinančius dokumentus, statybos techniniuose reglamentuose nurodytų subjektų rašytinius pritarimus statinio projektui, gretimo žemės sklypo savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimą dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą	48,208	0	0	0	48,208
3. Atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą (toliau – PAV), galimybių poveikio visuomenės sveikatai vertinimą ir pateikti atrankos išvadą dėl PAV bei atsakingos institucijos sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių poveikio visuomenės sveikatai vertinimo požiūriu ir sanitarinės apsaugos zonos ribų nustatymo	48,208	0	0	0	48,208
4. Parengti statinio kadastro duomenų bylą, sanitarinės apsaugos zonos ribų planą arba kitą brėžinį, kuriame pažymėtos sanitarinių apsaugos zonų ribos, objektų atnaujinimo (remonto) ilgalaikį ar metinį planą	24,104	0	0	0	24,104
5. Parengti ir pateikti prašymą išduoti statybos leidimą	12,052	0	0	0	12,052
Išlaidos darbuotojams pagal įpareigojimą A					192,83

Metodikos 3 priedo Lentelė 7. Išlaidų iš išorės įsigyjamosioms paslaugoms (darbams) (E) apskaičiavimas.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Iš išorės įsigyjamos paslaugos (darbai)	Paslaugų (darbų) kaina (E), Eur
14 str. 4 dalis, įpareigojimas: gauti statybą leidžiantį dokumentą		
1. Parengti statinio projektą ir jį suderinti su atitiktą vertinančiomis institucijomis, parengti ir pateikti statinio projekto ekspertizės aktą bei statinio projekto priėmimo–perdavimo aktą, pateikti statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo dokumento kopiją		
	projektavimas 300 m2 x15 Eur/ m2=4500 Eur	4500
	Ekspertizės paslaugos	290
	Derinimo su institucijomis paslaugos	200
	viso veiksmui 1	4990

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Iš išorės įsigyjamoms paslaugoms (darbai)	Paslaugų (darbų) kaina (E), Eur
14 str. 4 dalis, įpareigojimas: gauti statybą leidžiantį dokumentą		
2. Gauti žemės sklypo bendraturčių rašytinį sutikimą, jeigu žemės sklypas jiems priklauso bendrosios nuosavybės teise, gauti ir pateikti sutartis, sutikimą ar susitarimą su žemės sklypo (teritorijos), gauti ir pateikti sutartis, sutikimą ar susitarimą su žemės sklypo (teritorijos) savininku, valdytoju ar servituto nustatymą patvirtinančius dokumentus, statybos techniniuose reglamentuose nurodytų subjektų rašytinius pritarimus statinio projektui, gretimo žemės sklypo savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimą dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą		
	Dokumentų įsigijimo ir patirtinimo paslaugos	150
	viso veiksmui 2	150
3. Atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą (toliau – PAV), galimybių poveikio visuomenės sveikatai vertinimą ir pateikti atrankos išvadą dėl PAV bei atsakingos institucijos sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių poveikio visuomenės sveikatai vertinimo požiūriu ir sanitarinės apsaugos zonos ribų nustatymo		
	Poveikio vertinimų paslaugos	7000
	viso veiksmui 3	7000
4. Parengti statinio kadastro duomenų bylą, sanitarinės apsaugos zonos ribų planą arba kitą brėžinį, kuriame pažymėtos sanitarinių apsaugos zonų ribos, objektų atnaujinimo (remonto) ilgalaikį ar metinį planą		
	Kadastro ir susijusių dokumentų parengimo paslaugos	400
	viso veiksmui 4	400
Iš viso išlaidų iš išorės įsigyjamosioms paslaugoms (darbams) pagal įpareigojimą		12540

6 pavyzdys.

Teisės akte nustatytas įpareigojimas naudotojams vesti Perdirbtų šalutinių gyvūninių produktų, naudojamų kaip organinės trąšos ir dirvožemio savybes gerinančios medžiagos, apskaitos žurnalą.

Šis reikalavimas nustatytas tokiuose teisės aktuose: 1) Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 3D-23 „Dėl Valdymo reikalavimų nustatymo ir kontrolės institucijų, atsakingų už jų vykdymo kontrolę, paskyrimo“ 2) Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. balandžio 14 d. įsakymas Nr. 4-124 „Dėl Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento 2003/2003 dėl trąšų įgyvendinimo“.

1 žingsnis. Į Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1 eilutę įrašomas teisės akto pavadinimas ir straipsnis, kuriame nustatytas reikalavimas.

2 žingsnis. Įvertinama, šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir ar norint jį įgyvendinti ūkio subjektas patirs išlaidas: nustatoma, kad šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir sukels išlaidas, nes reikės atlikti veiksmus, kurių nesant įpareigojimui nereikėtų atlikti. Įpareigojimas suformuluojamas kaip minėto teisės akto straipsnyje įtvirtintas reikalavimas naudotojams vesti Perdirbtų šalutinių gyvūninių produktų, naudojamų kaip organinės trąšos ir dirvožemio savybes gerinančios medžiagos, apskaitos žurnalą ir įrašomas Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1. eilutėje

3 žingsnis. Nustatoma įpareigojimo kilmė – ji nacionalinė, nes įpareigojimą ir jo įgyvendinimo tvarką nustato nacionalinis teisės aktas. Nacionalinė įpareigojimo kilmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 4 stulpelio 1.1. eilutėje.

4 žingsnis. Tikslinės grupės nustatymas.

95.243, šaltinis - Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba. Tikslinės grupės dydis įrašomas į Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutę.

5 žingsnis. Veiksmų nustatymas.

Nustatyti įpareigojimo veiksmus ir įrašyti juos į Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1.1. eilutę.

Veiksmai:

1.1. Naudotojai veda Perdirbtų šalutinių gyvūninių produktų, naudojamų kaip organinės trąšos ir dirvožemio savybes gerinančios medžiagos, apskaitos žurnalą, nurodant perdirbtų šalutinių gyvūninių produktų, naudojamų kaip organinės trąšos ir dirvožemio savybes gerinančios medžiagos, kategoriją, kiekį, važtaraščio numerį, atvežimo į ūkį ir įterpimo datas, įterpimo būdą, žemės sklypo kadastrinį numerį ir plotą, pašarinių kultūrų rūšį, pirmo atrajotojų ganymo po PŠGP įterpimo datą, Žemės apsėjimo / apsodinimo pašarinėmis kultūromis po PŠGP įterpimo datą ir Pirmo žolinių pašarų nupjovimo po PŠGP įterpimo datą.

6 žingsnis. Kiekvienas veiksmas įvertinamas pagal išlaidų kategorijas.

Nustatomos išlaidų kategorijos pagal veiksmus:

Veiksmas 1.1. išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Šiuo atveju pagal Metodiką vertinamos administracinės naštos išlaidos, kurios taip pat gali būti vertinamos ir pagal AN metodiką.

Išlaidų skaičiavimas:

Išlaidų darbuotojams skaičiavimas.

Įvertinama kiekvieno veiksmo atlikimo trukmė valandomis, t.y. kiek reikėtų laiko tik tiriamam veiksmui atlikti, tuomet pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis imama vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė su visais mokesčiais Eur/val. (valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginama iš 1,31 koeficiento, nes prie darbuotojo darbo užmokesčio pridedami darbdavio už darbuotoją mokami mokesčiai Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Sodrai mokamų mokesčių – socialinio draudimo mokestis, privalomojo sveikatos draudimo ir darbdavio įmoka į Garantinį fondą – tarifų suma, t.y. 31 proc. nuo darbo užmokesčio bruto), nustatoma, kad šiam veiksmui atlikti užteks vieno darbuotojo, o mokymai šiuose veiksmuose nenumatomi.

Išlaidos darbuotojams (D) - veiksmo trukmė per metus – 0,5 val.(įrašoma Metodikos 3 priedo 1 lentelės 5 stulpelio 1.1.1 eilutėje), vidutinis valandinis darbo užmokestis bruto žemės ūkyje 4,41 Eur/ val., vidutinis valandinis įkainis su visais mokesčiais sudaro 4,41 Eur/Val. bruto padauginta iš 1,31 ir yra 5,78 Eur/ val. (įrašoma Metodikos 3 priedo 1 lentelės 4 stulpelio 1.1.1 eilutėje). Veiksmą atlieka vienas (įrašoma Metodikos 3 priedo 1 lentelės 3 stulpelio 1.1.1 eilutėje) darbuotojas (įrašoma Metodikos 3 priedo 1 lentelės 2 stulpelio 1.1.1 eilutėje) 8 kartus per metus (įrašoma Metodikos 3 priedo 1 lentelės 6 stulpelio 1.1.1 eilutėje). Šių reikšmių sandauga 3*4*5*6 (D) įrašoma į Metodikos 3 priedo 7 stulpelio 1.1.1. eilutę ir į 2 priedo 6 stulpelio 1.1. eilutę.

Pridėtinės išlaidos (O) skaičiuojamos kaip 20 proc. nuo išlaidų darbuotojams, o gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 10 stulpelio 1.1. eilutę.

Išlaidų skaičiavimui siūloma naudotis parengta ir prie Gairių pridedama skaičiuokle, kuri automatiškai skaičiuoja pridėtines išlaidas, tarpines ir galutines sumas.

7 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas vienam tipiniam ūkio subjektui

Suskaičiuojama konkrečiam veiksmui atlikti reikalingų išlaidų suma, kuri bendru atveju lygi (D)+(I)+(M)+(E)+(O). Šiuo konkrečiu atveju skaičiuojamos Prisitaikymo išlaidos ir administracinės naštos išlaidos pagal kiekvieną veiksmą, t.y. šiuo atveju sudedamos išlaidos darbuotojams, išlaidos investicijoms ir pridėtinės išlaidos pagal kiekvieną veiksmą, o gautos reikšmės įrašomos atitinkamai Metodikos 2 priedo 11 stulpelio 1.1.1.- eilutėje.

8 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas tikslinei grupei

Kadangi šio įpareigojimo atveju yra tik vienas veiksmas, tai jo išlaidos padauginamos iš tikslinės grupės dydžio (T),), nurodyto Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutėje, o gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 12 stulpelio eilutę po 1.1. eilute (Lentelė 8).

Lentelė 8. Šešto pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai

Metodikos 2 priedas. Galiojančiu teisės aktu sukeliama pritaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita.

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama pritaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama pritaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	1) Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. 3D-23 „Dėl Valdyto reikalavimų nustatymo ir kontrolės institucijų, atsakingų už jų vykdymo kontrolę, paskyrimo“ 2) Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. balandžio 14 d. įsakymas Nr. 4-124 „Dėl Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento 2003/2003 dėl trąšų įgyvendinimo“										
1.1.	Įpareigojimas naudotojams vesti Perdirbtų šalutinių gyvūninių produktų, naudojamų kaip organinės trąšos ir dirvožemio savybes gerinančios medžiagos, apskaitos žurnalą		Nacionalinė	95243							
1.1.1.		1. 1.1. Naudotojai veda Perdirbtų šalutinių gyvūninių produktų, naudojamų kaip organinės trąšos ir dirvožemio savybes gerinančios medžiagos, apskaitos žurnalą, suvedant fiksuojamus duomenis			23,12	0	0	0	4,62	27,74	
	Viso pritaikymo išlaidų pagal įpareigojimą 1										2.642.040,82
	Viso pritaikymo išlaidų pagal galiojantį teisės aktą, Eur										2.642.040,82

Metodikos 3 priedo Lentelė 1. Darbuotojų darbo užmokesčio (DU) išlaidų apskaičiavimas.

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmai vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmai atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
Įpareigojimas naudotojams vesti Perdirbtų šalutinių gyvūninių produktų, naudojamų kaip organinės trąšos ir dirvožemio savybes gerinančios medžiagos, apskaitos žurnalą						

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmui vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
1. 1.1. Naudotojai veda Perdirbtų šalutinių gyvūninių produktų, naudojamų kaip organinės trąšos ir dirvožemio savybes gerinančios medžiagos, apskaitos žurnalą, suvedant fiksuojamus duomenis						
	Ūkininkai, žemės ūkio bendrovių darbuotojai	1	5,78	0,5	8	23,12
Viso DU išlaidų veiksmui 1, Eur						23,12
Viso DU išlaidų pagal įpareigojimą A, Eur						23,12

Metodikos 3 priedo Lentelė 4. Išlaidų darbuotojams (D) apskaičiavimo suvestinė.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiu i (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
Įpareigojimas naudotojams vesti Perdirbtų šalutinių gyvūninių produktų, naudojamų kaip organinės trąšos ir dirvožemio savybes gerinančios medžiagos, apskaitos žurnalą					
1. 1.1. Naudotojai veda Perdirbtų šalutinių gyvūninių produktų, naudojamų kaip organinės trąšos ir dirvožemio savybes gerinančios medžiagos, apskaitos žurnalą, suvedant fiksuojamus duomenis	23,12	0	0	0	23,12
Išlaidos darbuotojams pagal įpareigojimą A					23,12

7 pavyzdys.

Teisės aktuose nustatytas reikalavimas „Pareiga gamintojui, importuotojui ir platintojui, jeigu reikia, pašalinti Elektros ir elektroninę įrangą (toliau – EEĮ) iš rinkos arba susigrąžinti EEĮ“.

Šis reikalavimas nustatytas tokiuose teisės aktuose. 1) 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/65/ES dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo elektros ir elektroninėje įrangoje apribojimo; 2) Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. spalio 8 d. įsakymas „Dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo ribojimo elektros ir elektroninėje įrangoje taisyklių patvirtinimo“.

1 žingsnis. Į Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1 eilutę įrašomas teisės akto pavadinimas ir straipsnis, kuriame nustatytas reikalavimas.

2 žingsnis. Įvertinama, šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir ar norint jį įgyvendinti ūkio subjektas patirs išlaidas: nustatoma, kad šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir sukels išlaidas, nes reikės atlikti veiksmus, kurių nesant įpareigojimui nereikėtų atlikti. Įpareigojimas suformuluojamas kaip minėto teisės akto straipsnyje įtvirtintas reikalavimas dėl EEĮ pašalinimo ir įrašomas Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1. eilutėje.

3 žingsnis. Nustatoma įpareigojimo kilmė – ES, nes įpareigojimas kyla iš ES teisės, o šalims narėms yra pavesta nustatyti vykdymo tvarką. ES įpareigojimo kilmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 4 stulpelio 1.1. eilutėje.

4 žingsnis. Tikslinės grupės nustatymas.

2461, e-ASTA registras ir Elektronikos ir elektros įrangos asociacija (nariai). Tikslinės grupės dydis įrašomas į Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutę.

5 žingsnis. Veiksmų nustatymas.

Nustatoma, kokius veiksmus reikės atlikti ūkio subjektui šiam įpareigojimui įgyvendinti. Nustatyti įpareigojimo veiksmai įrašomi į Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1.1.-1.1.5 eilutes:

1.1.1. Veiksmas. Sudaryti sąrašą reikalavimų neatitinkančių EEĮ ar jų sudėtinių dalių, įvertinti, ar gali būti taikomos ir kokios taisomosios priemonės ir priklausomai nuo priskirti susigrąžinamai ar pašalinamai EEĮ ar jų sudėtinėms dalims, sudaryti platintojų, kuriems pateikti tokie EEĮ, sąrašą.

1.1.2. Veiksmas. Organizuoti ir vykdyti reikalavimų neatitinkančių EEĮ ar jų sudėtinių dalių sugrąžinimą arba pašalinimą iš rinkos.

1.1.3. Veiksmas. Taisyti reikalavimų neatitinkančius EEĮ ar jų sudėtines dalis (arba pakeisti pastarąsias reikalavimus atitinkančiomis sudėtinėmis dalimis).

1.1.4. Veiksmas. Organizuoti ir vykdyti reikalavimų neatitinkančių EEĮ ar jų sudėtinių dalių, kurioms nebegali būti taikomos taisomosios priemonės, sutvarkymą.

1.1.5. Užfiksuoti įvykdytas korekcines priemones ir jų mastą.

6 žingsnis. Kiekvienas veiksmas įvertinamas pagal išlaidų kategorijas.

Pagal veiksmo esmę nustatoma, kokių kategorijų išlaidas patirs ūkio subjektas, todėl kiekvienam vykdymo veiksmui išskiriamos tokios išlaidų kategorijos:

1.1.1. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

1.1.2. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), išlaidos išorės paslaugoms (E), pridėtinės išlaidos (O).

1.1.3. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), išlaidos investicijoms (I), išlaidos medžiagoms (M), pridėtinės išlaidos (O).

1.1.4. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), išlaidos investicijoms (I), išlaidos medžiagoms (M), išlaidos išorės paslaugoms (E), pridėtinės išlaidos (O).

1.1.5. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Toliau skaičiuojamos išlaidos pagal kiekvieną veiksmą.

Išlaidų darbuotojams skaičiavimas.

Įvertinama kiekvieno veiksmo atlikimo trukmė valandomis, t.y. kiek reikėtų laiko tik tiriamam veiksmui atlikti, tuomet pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis imama vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė su visais mokesčiais Eur/val. (valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginama iš 1,31 koeficiento, nes prie darbuotojo darbo užmokesčio pridedami darbdavio už darbuotoją mokami mokesčiai Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Sodrai mokamų mokesčių – socialinio draudimo mokestis, privalomojo sveikatos draudimo ir darbdavio įmoka į Garantinį fondą – tarifų suma, t.y. 31 proc. nuo darbo užmokesčio bruto), nustatoma, kad šiam veiksmui atlikti užteks vieno darbuotojo, o mokymai šiuose veiksmuose nenumatomi. Vidutinis valandinis darbo užmokestis prekyboje 3,24 Eur/ val. bruto (Lietuvos statistikos departamentas), iš viso vidutinis valandinis įkainis su mokesčiais 3,24 Eur/ val.*1,31 ir yra 4,24 Eur/val.

Veiksmų trukmė – veiksmas 1 (parengimas ir atidavimas sutvarkyti EEJ, dokumentų sutvarkymas, tvarkytojų užsakymas) – 1 val., veiksmas 2 – 6 val., veiksmas 3 – 6 val. (prekių susigrąžinimui, dokumentavimui, transporto užsakymui, remonto darbams arba parengimas sugrąžinti gamintojui), veiksmas 4 – 2 val., veiksmas 5 – 0,2 val.

Toliau apskaičiuojamos darbdavio išlaidos darbo užmokesčiui vienam ūkio subjekto darbuotojui, kuris atliks šį veiksma - valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginta iš 1,31 koeficiento ir padauginta iš vykdymo veiksmui atlikti skirto laiko valandomis. Gauta reikšmė šiame etape neapvalinama. Tokiu būdu apskaičiuojamos išlaidos darbuotojams pagal visus nustatytus veiksmus.

Kiekvieno veiksmo išlaidų darbuotojams reikšmės (D) įrašomos Metodikos 2 priedo 6 stulpelyje pagal atitinkamo veiksmo eilutę.

Skaičiuojant išlaidas darbuotojams siūloma pasinaudoti pagalbinėmis lentelėmis: duomenys iš Metodikos 3 priedo 1 lentelės įrašomi į Metodikos 2 priedo 6 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.5. eilutėse (Metodikos 3 priedo 2 ir 3 lentelės neaktualios, nes mokymai nebus vykdomi, o 4 lentelė šiuo atveju pakartotų 1 lentelėje gautas reikšmes).

Išlaidos investicijoms.

Išlaidos investicijoms (I) (remonto įrankiai ir įranga) – 100 Eur, ši reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 7 stulpelio 1.1.3. eilutę ir įrašomos į Metodikos 3 priedo 5 lentelės 3 stulpelio atitinkamą eilutę.

Išlaidos investicijoms (I) (laikinas saugojimas patalpose iki sutvarkymo, tik veiksmui tenkanti investicijų dalis: 100.000 Eur pradinės investicijos į saugojimo patalpas, naudojama dalis veiksmui atlikti 0,05 proc. arba 100.000 Eur padauginta iš 0,0005) – 50 Eur, gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 7 stulpelio 1.1.4. eilutę.

Išlaidos medžiagoms.

Išlaidos medžiagoms (M) (sudėtinės dalys, smulkios prekės, sunaudojamos kaip medžiagos) – neišskiriama kaip atskiros medžiagos, turinčios kiekio vienetus, apytikriai sunaudojama medžiagų per metus už 60 Eur, ši reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 8 stulpelio 1.1.3. eilutę.

Išlaidos medžiagoms (M) (pakavimo/ transportavimo medžiagos) – 10 Eur, gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 8 stulpelio 1.1.4. eilutę.

Išlaidos išorės paslaugoms.

Paslaugos transportui (E) (veiksmui 2) – 100 Eur, jų reikšmė įrašomos į Metodikos 2 priedo 9 stulpelio 1.1.2. eilutę ir į įrašomos į Metodikos 3 priedo 7 lentelės 3 stulpelio atitinkamą eilutę.

Išlaidos išorės paslaugoms (E) (tvarkytojų paslaugos) – 10 Eur, gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 9 stulpelio 1.1.4. eilutę ir įrašomos į Metodikos 3 priedo 7 lentelės 3 stulpelio atitinkamą eilutę.

Kadangi pridėtinės išlaidos skaičiuojamos kaip 20 proc. nuo išlaidų darbuotojams, investicijoms, medžiagoms ir išorės paslaugoms sumos, o gautas dydis (O) įrašomas į Metodikos 2 priedo 10 stulpelio atitinkamo veiksmo eilutę.

Išlaidų skaičiavimui siūloma naudotis parengta ir prie Gairių pridedama skaičiuokle, kuri automatiškai skaičiuoja pridėtines išlaidas, tarpines ir galutines sumas.

7 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas vienam tipiniam ūkio subjektui

Suskaičiuojama konkrečiam veiksmui atlikti reikalingų išlaidų suma, kuri bendru atveju lygi $(D)+(I)+(M)+(E)+(O)$. Šiuo konkrečiu atveju skaičiuojamos Prisitaikymo išlaidos pagal kiekvieną veiksmą, o gautos reikšmės įrašomos atitinkamai Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.5. eilutėse pagal atitinkamą veiksmą

8 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas tikslinei grupei

Susumuojamos įpareigojimo vykdymo kiekvieno veiksmo išlaidos, įrašomos Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.5. eilutėse, susumuojamos ir padauginamos iš tikslinės grupės dydžio (T), nurodyto Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutėje. Išlaidų skaičiavimas pateikiamas lentelėse žemiau (Lentelė 9).

Lentelė 9. Septinto pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai

Metodikos 2 priedas. Galiojančiu teisės aktu sukeliamų prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita.

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagai (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	1) 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/65/ES dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo elektros ir elektroninėje įrangoje apribojimo; 2) Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. spalio 8 d. įsakymas „Dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo ribojimo elektros ir elektroninėje įrangoje taisyklių patvirtinimo“										
1.1.	Įpareigojimas „Pareiga gamintojui, importuotojui ir platintojui, jeigu reikia, pašalinti Elektros ir elektroninę įrangą (toliau – EEJ) iš rinkos arba susigrąžinti EEJ“		ES	2461							
1.1.1.		1. Sudaryti sąrašą reikalavimų neatitinkančių EEJ ar jų sudėtinių dalių, įvertinti, ar gali būti taikomos ir kokios taisomosios priemonės ir priklausomai nuo priskirti susigrąžinamai ar pašalinamai EEJ ar jų sudėtinėms dalims, sudaryti platintojų, kuriems pateikti tokie EEJ, sąrašą			4,24	0	0	0	0,85	5,09	
1.1.2.		2. Organizuoti ir vykdyti reikalavimų neatitinkančių EEJ ar jų sudėtinių dalių sugrąžinimą arba pašalinimą iš rinkos			25,44	0	0	100	25,09	150,53	
1.1.3.		3. Taisyti reikalavimų neatitinkančius EEJ ar jų sudėtines dalis (arba pakeisti pastarąsias reikalavimus atitinkančiomis sudėtinėmis dalimis)			25,44	120	60	0	41,09	246,53	

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.1.4.		4. Organizuoti ir vykdyti reikalavimų neatitinkančių EEĮ ar jų sudėtinių dalių, kurioms nebegali būti taikomos taisomosios priemonės, sutvarkymą			8,48	60	10	10	17,7	106,18	
1.1.5.		5. Užfiksuoti įvykdytas korekcines priemones ir jų mastą			0,85	0	0	0	0,17	1,02	
Viso prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą 1											1.253.510,35
Viso prisitaikymo išlaidų pagal galiojantį teisės aktą, Eur											1.253.510,35

Metodikos 3 priedo Lentelė 1. Darbuotojų darbo užmokesčio (DU) išlaidų apskaičiavimas.

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmui vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
Įpareigojimas „Pareiga gamintojui, importuotojui ir platintojui, jeigu reikia, pašalinti Elektros ir elektroninę įrangą (toliau – EEĮ) iš rinkos arba susigrąžinti EEĮ“						
1. Sudaryti sąrašą reikalavimų neatitinkančių EEĮ ar jų sudėtinių dalių, įvertinti, ar gali būti taikomos ir kokios taisomosios priemonės ir priklausomai nuo priskirti susigrąžinamai ar pašalinamai EEĮ ar jų sudėtinėms dalims, sudaryti platintojų, kuriems pateikti tokie EEĮ, sąrašą	Administracijos darbuotojas	1	4,24	1	1	4,24
Viso DU išlaidų veiksmui 1, Eur						4,24
2. Organizuoti ir vykdyti reikalavimų neatitinkančių EEĮ ar jų sudėtinių dalių sugrąžinimą arba pašalinimą iš rinkos						
	Administracijos darbuotojas	1	4,24	6	1	25,44
Viso DU išlaidų veiksmui 2, Eur						25,44

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmui vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
3. Taisyti reikalavimų neatitinkančius EEJ ar jų sudėtines dalis (arba pakeisti pastarąsias reikalavimus atitinkančiomis sudėtinėmis dalimis)						
	Administracijos darbuotojas	1	4,24	6	1	25,44
Viso DU išlaidų veiksmui 3, Eur						25,44
4. Organizuoti ir vykdyti reikalavimų neatitinkančių EEJ ar jų sudėtinę dalį, kurioms nebegali būti taikomos taisomosios priemonės, sutvarkymą						
	Administracijos darbuotojas	1	4,24	2	1	8,48
Viso DU išlaidų veiksmui 4, Eur						8,48
5. Užfiksuoti įvykdytas korekcines priemones ir jų mastą						
	Administracijos darbuotojas	1	4,24	0,2	1	0,85
Viso DU išlaidų veiksmui 5, Eur						0,85
Viso DU išlaidų pagal įpareigojimą 1, Eur						64,45

Metodikos 3 priedo Lentelė 4. Išlaidų darbuotojams (D) apskaičiavimo suvestinė.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
Įpareigojimas „Pareiga gamintojui, importuotojui ir platintojui, jeigu reikia, pašalinti Elektros ir elektroninę įrangą (toliau – EEJ) iš rinkos arba susigrąžinti EEJ“					
1. Sudaryti sąrašą reikalavimų neatitinkančių EEJ ar jų sudėtinę dalį, įvertinti, ar gali būti taikomos ir kokios taisomosios priemonės ir priklausomai nuo priskirti susigrąžinamai ar pašalinamai EEJ ar jų sudėtinėms dalims, sudaryti platintojų, kuriems pateikti tokie EEJ, sąrašą	4,24	0	0	0	4,24
2. Organizuoti ir vykdyti reikalavimų neatitinkančių EEJ ar jų sudėtinę dalį sugrąžinimą arba pašalinimą iš rinkos	25,46	0	0	0	25,44
3. Taisyti reikalavimų neatitinkančius EEJ ar jų sudėtines dalis (arba pakeisti pastarąsias reikalavimus atitinkančiomis sudėtinėmis dalimis)	25,46	0	0	0	25,44
4. Organizuoti ir vykdyti reikalavimų neatitinkančių EEJ ar jų sudėtinę dalį, kurioms nebegali būti taikomos taisomosios priemonės, sutvarkymą	8,49	0	0	0	8,48
5. Užfiksuoti įvykdytas korekcines priemones ir jų mastą	0,85	0	0	0	0,85

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
Išlaidos darbuotojams pagal įpareigojimą 1					64,45

Metodikos 3 priedo Lentelė 5. Išlaidų investicijoms (I) apskaičiavimas.

Įpareigojimai	Objektas	Materialios ir/ arba nematerialios investicijos (V), Eur	Palikymo išlaidos Eur/ metus (P) (0,2*(3))	Išlaidos investicijoms (I), Eur
1	2	3	4	5
<i>Įpareigojimas „Pareiga gamintojui, importuotojui ir platintojui, jeigu reikia, pašalinti Elektros ir elektroninę įrangą (toliau – EEI) iš rinkos arba susigrąžinti EEI“</i>				
3. Taisyti reikalavimų neatitinkančius EEI ar jų sudėtinės dalis (arba pakeisti pastarąsias reikalavimus atitinkančiomis sudėtinėmis dalimis)	Remonto įranga ir įrankiai (trumpalaikis turtas)	100	20	120
4. Organizuoti ir vykdyti reikalavimų neatitinkančių EEI ar jų sudėtinių dalių, kurioms nebegali būti taikomos taisomosios priemonės, sutvarkymą	Saugojimo patalpa	50	10	60
Išlaidos investicijoms pagal įpareigojimą 1				180

Metodikos 3 priedo Lentelė 6. Išlaidų medžiagoms (M) apskaičiavimas.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Medžiaga/ medžiagų grupė	Medžiagos kiekis / metus (svorio ar tūrio matais arba vienetais) (Q)	Medžiagos/ medžiagų grupės kaina už kiekio vienetą (K), (Eur už svorio ar tūrio matą arba vienetą), Eur/kiekio matą	Išlaidos medžiagoms (M), Eur
<i>Įpareigojimas „Pareiga gamintojui, importuotojui ir platintojui, jeigu reikia, pašalinti Elektros ir elektroninę įrangą (toliau – EEI) iš rinkos arba susigrąžinti EEI“</i>				
3. Taisyti reikalavimų neatitinkančius EEI ar jų sudėtinės dalis (arba pakeisti pastarąsias reikalavimus atitinkančiomis sudėtinėmis dalimis)	Sudėtinės dalys, smulkios prekės, sunaudojamos kaip medžiagos	0	0	60
Iš viso išlaidų medžiagoms pagal veiksmą 3				60
4. Organizuoti ir vykdyti reikalavimų neatitinkančių EEI ar jų sudėtinių dalių, kurioms nebegali būti taikomos taisomosios priemonės, sutvarkymą	Pakavimo/ transportavimo medžiagos	0	0	10
Iš viso išlaidų medžiagoms pagal veiksmą 4				10
Iš viso išlaidų medžiagoms pagal įpareigojimą A				70

Metodikos 3 priedo Lentelė 7. Išlaidų iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) (E) apskaičiavimas.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Iš išorės įsigyjamos paslaugos (darbai)	Paslaugų (darbų) kaina (E), Eur
<i>[įpareigojimas „Pareiga gamintojui, importuotojui ir platintojui, jeigu reikia, pašalinti Elektros ir elektroninę įrangą (toliau – EEI) iš rinkos arba susigrąžinti EEI“</i>		
2. Organizuoti ir vykdyti reikalavimų neatitinkančių EEI ar jų sudėtinių dalių sugrąžinimą arba pašalinimą iš rinkos		
	Paslaugos transportui	100
	viso veiksmui 1	100
4. Organizuoti ir vykdyti reikalavimų neatitinkančių EEI ar jų sudėtinių dalių, kurioms nebegali būti taikomos taisomosios priemonės, sutvarkymą		
	Tvarkytojų paslaugos	10
	viso veiksmui 2	10
	Iš viso išlaidų iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) pagal įpareigojimą 1	110

8 pavyzdys.

Teisės akte nustatytas įpareigojimas gamintojui nemokamai teikti medicinos darbuotojams (arba konkrečiam valdžios organui, kuriam valstybė narė pavedė teikti informaciją medicinos darbuotojams) ploviklių ingredientų duomenų lapą.

Šis reikalavimas nustatytas tokiaime teisės akte: 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 648/2004 dėl ploviklių (toliau – Ploviklių reglamentas), 9 str. 3 dalis.

1 žingsnis. Į Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1 eilutę įrašomas teisės akto pavadinimas ir straipsnis, kuriame nustatytas reikalavimas.

2 žingsnis. Įvertinama, ar šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir ar norint jį įgyvendinti ūkio subjektas patirs išlaidas: nustatoma, kad šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir sukels išlaidas, nes reikės atlikti veiksmus, kurių nesant įpareigojimui nereikėtų atlikti. Įpareigojimas suformuluojamas kaip minėto teisės akto straipsnyje įtvirtinta nuostata „Pareiga gamintojui nemokamai teikti medicinos darbuotojams (arba konkrečiam valdžios organui, kuriam valstybė narė pavedė teikti informaciją medicinos darbuotojams) ploviklių ingredientų duomenų lapą“ ir įrašomas Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1. eilutėje.

3 žingsnis. Nustatoma įpareigojimo kilmė ES, nes įpareigojimą ir jo įgyvendinimo tvarką nustato ES teisės aktas. ES įpareigojimo kilmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 4 stulpelio 1.1. eilutėje.

4 žingsnis. Tikslinės grupės nustatymas.

15 Lietuvos gamintojų, Lietuvos chemijos pramonės įmonių asociacijos duomenys (LCHPIA). Tikslinės grupės dydis įrašomas į Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutę.

5 žingsnis. Veiksmų nustatymas.

Nustatoma, kokius veiksmus reikės atlikti ūkio subjektui šiam įpareigojimui įgyvendinti, įpareigojimo veiksmai įrašomi į Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1.1.-1.1.3. eilutes.

Veiksmai:

- 1.1. Nustatyti ingredientų procentinę masę ploviklyje pagal Ploviklių reglamento VII priedo C dalies reikalavimus.
- 1.2. Parengti Ploviklių reglamento VII priedo C dalyje nustatytą ingredientų duomenų lapą: ingredientų duomenų lape nurodyti ploviklio ir gamintojo pavadinimus, išvardinti visus ingredientus mažėjančia masės dalies tvarka.
- 1.3. Gamintojai gavę prašymą, nedelsdami ir nemokamai bet kokiems medicinos darbuotojams arba konkrečiam valdžios organui, kuriam valstybė narė pavedė teikti informaciją medicinos darbuotojams pateikia Ploviklių reglamento VII priedo C dalyje nustatytą ingredientų duomenų lapą.

6 žingsnis. Kiekvienas veiksmas įvertinamas pagal išlaidų kategorijas.

Įvertinti, ar įpareigojimas sukelia tik Prisitaikymo išlaidas, ar ir administracinę naštą (jei tiriama pagal Metodiką) pagal kiekvieną veiksmą, kuriuos turi atlikti ūkio subjektas įgyvendindamas tiriamą įpareigojimą: nustatyta, kad tarp veiksmų bus toks, kuris skirtas informacinio įpareigojimo vykdymui (trečias veiksmas), todėl įpareigojimas sukels Prisitaikymo ir administracinės naštos išlaidas. Administracinės naštos išlaidos gali būti vertinamos pagal Metodiką ir įtraukiamos į vertinimą, t.y. informacinio įpareigojimo išlaidos nevertinamos pagal AN metodiką, nebent taip reikalaujama įvertinti.

Pagal veiksmo esmę nustatoma, kokių kategorijų išlaidas patirs ūkio subjektas, todėl kiekvienam vykdymo veiksmui išskiriamos tokios išlaidų kategorijos:

- 1.1. Veiksmas: išlaidos darbuotojams (D), išlaidos investicijoms (I), išlaidos medžiagoms (M), pridėtinės išlaidos (O).
- 1.2. Veiksmas: išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).
- 1.3. Veiksmas: išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Toliau skaičiuojamos išlaidos pagal kiekvieną veiksmą.

Išlaidų darbuotojams skaičiavimas.

Įvertinama kiekvieno veiksmo atlikimo trukmė valandomis, t.y. kiek reikėtų laiko tik tiriamam veiksmui atlikti, tuomet pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis imama vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė su visais mokesčiais Eur/val. (valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginama iš 1,31 koeficiento, nes prie darbuotojo darbo užmokesčio pridedami darbdavio už darbuotoją mokami mokesčiai Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Sodrai mokamų mokesčių – socialinio draudimo mokestis, privalomojo sveikatos draudimo ir darbdavio įmoka į Garantinį fondą – tarifų suma, t.y. 31 proc. nuo darbo užmokesčio bruto), nustatoma, kad šiam veiksmui atlikti užteks vieno darbuotojo, o mokymai šiuose veiksmuose nenumatomi. Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis vidutinis valandinis darbo užmokestis bruto chemijos produktų gamybos subsektoriuje yra 5,96 Eur/ val., tuomet vidutinis valandinis darbo įkainis su visais mokesčiais bus 5,96 Eur/ val. padauginta iš 1,31 ir yra 7,81 Eur/val.

Toliau apskaičiuojamos darbdavio išlaidos darbo užmokesčiui vienam ūkio subjekto darbuotojui, kuris atliks šį veiksma – valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginta iš 1,31 koeficiento ir padauginta iš vykdymo veiksmui atlikti skirto laiko valandomis. Gauta reikšmė šiame etape neapvalinama. Tokiu būdu apskaičiuojamos išlaidos darbuotojams pagal visus nustatytus veiksmus.

Kiekvieno veiksmo išlaidų darbuotojams reikšmės (D) įrašomos Metodikos 2 priedo 6 stulpelyje pagal atitinkamo veiksmo eilutę.

Skaičiuojant išlaidas darbuotojams siūloma pasinaudoti pagalbinėmis lentelėmis: duomenys iš Metodikos 3 priedo 1 lentelės įrašomi į Metodikos 2 priedo 6 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.3. eilutėse (Metodikos 3 priedo 2 ir 3 lentelės neaktualios, nes mokymai nebus vykdomi, o 4 lentelė šiuo atveju pakartotą 1 lentelėje gautas reikšmes).

Nustatoma trukmė veiksmams: veiksmui 1 – 2 val., pasikartojimo dažnis 52 kartai per metus, veiksmui 2 – 0,5 val., pasikartojimo dažnis 52 kartai, veiksmui 3 – 0,1 kartą per metus.

Išlaidos investicijoms.

Išlaidos investicijoms (I) – kaip 2 proc. nuo technologinių įrenginių, skirtų koncentracijai nustatyti, vertės (duomenys surenkami interviu būdu arba pagal analogiškos įrangos kainas) taikant pro rata principą nuo 200.000 Eur, viso 4.000 Eur. Gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 7 stulpelio 1.1.1. eilutę.

Išlaidos medžiagoms (M) (medžiagos bandiniams ir reagentai) – 120 Eur (pagal interviu duomenis). Gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 8 stulpelio 1.1.1. eilutę.

Kadangi pridėtinės išlaidos skaičiuojamos kaip išlaidų darbuotojams, investicijoms, medžiagoms ir išorės paslaugoms sumos 20 proc. ir gautas dydis (O) įrašomas į Metodikos 2 priedo 10 stulpelio atitinkamo veiksmo eilutę.

Išlaidų skaičiavimui siūloma naudotis parengta ir prie Gairių pridedama skaičiuokle, kuri automatiškai skaičiuoja pridėtines išlaidas, tarpines ir galutines sumas.

7 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas vienam tipiniam ūkio subjektui

Suskaičiuojama konkrečiam veiksmui atlikti reikalingų išlaidų suma, kuri bendru atveju lygi $(D)+(I)+(M)+(E)+(O)$. Šiuo konkrečiu atveju skaičiuojamos Prisitaikymo išlaidos ir administracinės naštos išlaidos pagal kiekvieną veiksma, t.y. šiuo atveju sudedamos išlaidos darbuotojams, išlaidos investicijoms, išlaidos medžiagoms ir pridėtinės išlaidos pagal kiekvieną veiksma, o gautos reikšmės įrašomos atitinkamai Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.3. eilutėse pagal atitinkamą veiksma

8 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas tikslinei grupei

Susumuojamos įpareigojimo vykdymo kiekvieno veiksmo išlaidos, įrašomos Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.3. eilutėse, susumuojamos ir padauginamos iš tikslinės grupės dydžio (T), nurodyto Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutėje. Išlaidų skaičiavimas pateikiamas lentelėse žemiau (Lentelė 10).

Lentelė 10. Aštunto pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai

Metodikos 2 priedas. Galiojančiu teisės aktu sukeliamų prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita.

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagai (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 648/2004 dėl ploviklių										
1.1.	9 str. 3 dalis ir įpareigojimas: Įpareigojimas gamintojui nemokamai teikti medicinos darbuotojams (arba konkrečiam valdžios organui, kuriam valstybė narė pavedė teikti informaciją medicinos darbuotojams) ploviklių ingredientų duomenų lapą		ES	15							
1.1.1.		1. Nustatyti ingredientų procentinę masę ploviklyje pagal Ploviklių reglamento VII priedo C dalies reikalavimus			812,24	4800	120	0	1146,44	6878,68	
1.1.2.		2. Parengti Ploviklių reglamento VII priedo C dalyje nustatytą ingredientų duomenų lapą: ingredientų duomenų lape nurodyti ploviklio ir gamintojo pavadinimus, išvardinti visus ingredientus mažėjančia masės dalies tvarka			203,06	0	0	0	40,61	243,67	
1.1.3.		3. Bet kokiems medicinos darbuotojams arba konkrečiam valdžios organui, kuriam valstybė narė pavedė teikti informaciją medicinos darbuotojams pateikia Ploviklių reglamento VII priedo C dalyje nustatytą ingredientų duomenų lapą			0,78	0	0	0	0,16	0,94	
	Viso prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą 1										106.849,35
	Viso prisitaikymo išlaidų pagal galiojančią teisės aktą, Eur										106.849,35

Metodikos 3 priedo Lentelė 1. Darbuotojų darbo užmokesčio (DU) išlaidų apskaičiavimas.

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmui vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
9 str. 3 dalis ir įpareigojimas: Įpareigojimas gamintojui nemokamai teikti medicinos darbuotojams (arba konkrečiam valdžios organui, kuriam valstybė narė pavedė teikti informaciją medicinos darbuotojams) ploviklių ingredientų duomenų lapą						
1. Nustatyti ingredientų procentinę masę ploviklyje pagal Ploviklių reglamento VII priedo C dalies reikalavimus						
	Gamybos darbuotojas	1	7,81	2	52	812,24
Viso DU išlaidų veiksmui 1, Eur						812,24
2. Parengti Ploviklių reglamento VII priedo C dalyje nustatytą ingredientų duomenų lapą: ingredientų duomenų lape nurodyti ploviklio ir gamintojo pavadinimus, išvardinti visus ingredientus mažėjančia masės dalies tvarka						
	Administracijos darbuotojas	1	7,81	0,5	52	203,06
Viso DU išlaidų veiksmui 2, Eur						203,06
3. Bet kokiems medicinos darbuotojams arba konkrečiam valdžios organui, kuriam valstybė narė pavedė teikti informaciją medicinos darbuotojams pateikia Ploviklių reglamento VII priedo C dalyje nustatytą ingredientų duomenų lapą						
	Administracijos darbuotojas	1	7,81	0,1	1	0,78
Viso DU išlaidų veiksmui 3, Eur						0,78
Viso DU išlaidų pagal įpareigojimą 1, Eur						1016,08

Metodikos 3 priedo Lentelė 4. Išlaidų darbuotojams (D) apskaičiavimo suvestinė.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
9 str. 3 dalis ir įpareigojimas: Įpareigojimas gamintojui nemokamai teikti medicinos darbuotojams (arba konkrečiam valdžios organui, kuriam valstybė narė pavedė teikti informaciją medicinos darbuotojams) ploviklių ingredientų duomenų lapą					
1. Nustatyti ingredientų procentinę masę ploviklyje pagal Ploviklių reglamento VII priedo C dalies reikalavimus	812,24	0	0	0	812,24

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
2. Parengti Ploviklių reglamento VII priedo C dalyje nustatytą ingredientų duomenų lapą: ingredientų duomenų lape nurodyti ploviklio ir gamintojo pavadinimus, išvardinti visus ingredientus mažėjančia masės dalies tvarka	203,06	0	0	0	203,06
3. Bet kokiems medicinos darbuotojams arba konkrečiam valdžios organui, kuriam valstybė narė pavedė teikti informaciją medicinos darbuotojams pateikia Ploviklių reglamento VII priedo C dalyje nustatytą ingredientų duomenų lapą	0,78	0	0	0	0,78
Išlaidos darbuotojams pagal įpareigojimą 1					1016,08

Metodikos 3 priedo Lentelė 5. Išlaidų investicijoms (I) apskaičiavimas.

Įpareigojimai	Objektas	Materialios ir/ arba nematerialios investicijos (V), Eur	Palaikymo išlaidos Eur/ metus (P) (0,2*(3))	Išlaidos investicijoms (I), Eur
1	2	3	4	5
<i>9 str. 3 dalis ir įpareigojimas: Įpareigojimas gamintojui nemokamai teikti medicinos darbuotojams (arba konkrečiam valdžios organui, kuriam valstybė narė pavedė teikti informaciją medicinos darbuotojams) ploviklių ingredientų duomenų lapą</i>				
1. Nustatyti ingredientų procentinę masę ploviklyje pagal Ploviklių reglamento VII priedo C dalies reikalavimus	Technologinių įrenginių, skirtų koncentracijai nustatyti, dalis	4000	800	4800
Iš viso išlaidų investicijoms pagal veiksmą 1				4800

Metodikos 3 priedo Lentelė 6. Išlaidų medžiagoms (M) apskaičiavimas.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Medžiaga/ medžiagų grupė	Medžiagos kiekis / metus (svorio ar tūrio matais arba vienetais) (K)	Medžiagos/ medžiagų grupės kaina už kiekio vienetą (E), (Eur už svorio ar tūrio matą arba vienetą), Eur/kiekio matą	Išlaidos medžiagoms (M), Eur
<i>9 str. 3 dalis ir įpareigojimas: Įpareigojimas gamintojui nemokamai teikti medicinos darbuotojams (arba konkrečiam valdžios organui, kuriam valstybė narė pavedė teikti informaciją medicinos darbuotojams) ploviklių ingredientų duomenų lapą</i>				
1. Nustatyti ingredientų procentinę masę ploviklyje pagal Ploviklių reglamento VII priedo C dalies reikalavimus	Medžiagos bandiniams ir reagentai	0	0	120

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Medžiaga/ medžiagų grupė	Medžiagos kiekis / metus (svorio ar tūrio matais arba vienetais) (K)	Medžiagos/ medžiagų grupės kaina už kiekio vienetą (E), (Eur už svorio ar tūrio matą arba vienetą), Eur/kiekio matą	Išlaidos medžiagoms (M), Eur
			Iš viso išlaidų medžiagoms pagal veiksmą 1	120
			Iš viso išlaidų medžiagoms pagal įpareigojimą 1	120

9 pavyzdys.

Teisės akte nustatytas reikalavimas „Pareiga registruoti veiklos vietą“.

Šis reikalavimas nustatytas tokiuose teisės aktuose: 1) Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) kontrolės įstatymas. 2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimas Nr. 221 „Dėl Veiklos, susijusios su narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), licencijavimo, vietos registravimo, importo ir eksporto leidimų išdavimo ir šios veiklos priežiūros ir kontrolės vykdymo taisyklių patvirtinimo“. Įrašyti į Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1 eilutę teisės aktų pavadinimus.

1 žingsnis. Į Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1 eilutę įrašomi teisės aktų pavadinimai ir straipsniai, kuriuose nustatytas reikalavimas.

2 žingsnis. Įvertinama, ar šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir ar norint jį įgyvendinti ūkio subjektas patirs išlaidas: nustatoma, kad šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir sukels išlaidas, nes reikės atlikti veiksmus, kurių nesant įpareigojimui nereikėtų atlikti. Įpareigojimas suformuluojamas kaip minėto teisės akto straipsnyje įtvirtintas reikalavimas „Pareiga registruoti veiklos vietą“ ir įrašomas Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1. eilutėje.

3 žingsnis. Nustatoma įpareigojimo kilmė – ji nacionalinė, nes įpareigojimą ir jo įgyvendinimo tvarką nustato nacionaliniai teisės aktai. Nacionalinė įpareigojimo kilmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 4 stulpelio 1.1. eilutėje.

4 žingsnis. Tikslinės grupės nustatymas.

17, Licencijų informacinė sistema LIS. Įrašoma į Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutę.

5 žingsnis. Veiksmų nustatymas.

Nustatomi įpareigojimo veiksmai ir įrašomi į Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1.1.-1.1.3. eilutes.

Veiksmai:

- 1.1. Registruoti ir atnaujinti kompetentingose institucijose adresus patalpų, kuriose jie gamina šias medžiagas arba kuriose jie jomis prekiauja, prieš pateikdami jas į rinką. Vaistinėms, veterinarijos vaistų vaistinėms, tam tikrų tipų valstybinėms institucijoms arba ginkluotosioms pajėgoms gali būti skirta speciali registracija. Tokia registracija laikoma galiojančia tik prekursorių naudojimui tų ūkio subjektų oficialių prievolių srityje. Gaunamas veiklos vietos registracijos pažymėjimas.
- 1.2. Įsigyti, pastatyti, pritaikyti ir įrengti patalpas, kuriose bus gaminama ar prekiaujama, pagal reikalavimus.
- 1.3. Įrengti priemonės apsaugoti nuo neteisėto paėmimo iš sandėliavimo, gamybos, gaminimo ir perdavimo vietų ir apsaugoti verslo patalpas;
- 1.4. Įregistruoti Nekilnojamojo daikto registre, parengti / gauti Nekilnojamojo daikto registro ir kadastro dokumentus (patalpų plano iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos ir pastato vidaus plotų eksplikavimo iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos);
- 1.5. Pasikeitus dokumentuose, kurie buvo pateikti licencijai, specialiajai licencijai, veiklos vietos registracijos pažymėjimui, veiklos vietos specialiajam registracijos pažymėjimui, importo, eksporto leidimui gauti, nurodytai informacijai, subjektai per 10 darbo dienų nuo informacijos pasikeitimo dienos pateikia patikslintą informaciją Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui.
- 1.6. Pateikti užpildytą Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento patvirtintos formos paraišką kartu su patalpų, kuriose subjektas versis veikla, susijusia su pirmos kategorijos narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), Nekilnojamojo daikto registro ir kadastro dokumentų (patalpų plano iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos ir pastato vidaus plotų eksplikavimo iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos) kopijas, patvirtintas subjekto, subjekto (juridinio asmens) vadovo ar jo įgalioto asmens parašu ir tikrumo žyma, subjekto atitikties pirmos kategorijos narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) saugojimo ir laikymo reikalavimams deklaraciją pagal Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento patvirtintą formą.

Kiekvienas veiksmas įrašomas Metodikos 2 priedo 3 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.6 eilutėse.

6 žingsnis. Kiekvienas veiksmas įvertinamas pagal išlaidų kategorijas.

Nustatomos išlaidų kategorijos pagal veiksmus:

- 1.1. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), išlaidos išorės paslaugoms (E), pridėtinės išlaidos (O).
- 1.2. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), išlaidos investicijoms (I), išlaidos išorės paslaugoms (E), pridėtinės išlaidos (O).
- 1.3. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), išlaidos investicijoms (I), pridėtinės išlaidos (O).
- 1.4. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), išlaidos išorės paslaugoms (E), pridėtinės išlaidos (O).
- 1.5. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).
- 1.6. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), išlaidos išorės paslaugoms (I), pridėtinės išlaidos (O).

Toliau skaičiuojamos išlaidos pagal kiekvieną veiksmą.

Išlaidų darbuotojams skaičiavimas.

Įvertinama kiekvieno veiksmo atlikimo trukmė valandomis, t.y. kiek reikėtų laiko tik tiriamam veiksmui atlikti, tuomet pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis imama vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė su visais mokesčiais Eur/val. (valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginama iš 1,31 koeficiento, nes prie darbuotojo darbo užmokesčio pridedami darbdavio už darbuotoją mokami mokesčiai Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Sodrai mokamų mokesčių – socialinio draudimo mokestis, privalomojo sveikatos draudimo ir darbdavio įmoka į Garantinį fondą – tarifų suma, t.y. 31 proc. nuo darbo užmokesčio bruto), nustatoma, kad šiam veiksmui atlikti užteks vieno darbuotojo, o mokymai šiuose veiksmuose nenumatomi. Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis vidutinis valandinis darbo užmokestis buitinės chemijos subsektoriuje 8,16 Eur/ val. bruto, vidutinis valandinis įkainis su visais mokesčiais yra 8,16 Eur/ val. padauginta iš 1,31 ir yra 10,69 Eur/ val.

Toliau apskaičiuojamos darbdavio išlaidos darbo užmokesčiui vienam ūkio subjekto darbuotojui, kuris atliks šį veiksmą - valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginta iš 1,31 koeficiento ir padauginta iš vykdymo veiksmui atlikti skirto laiko valandomis. Gauta reikšmė šiame etape neapvalinama. Tokiu būdu apskaičiuojamos išlaidos darbuotojams pagal visus nustatytus veiksmus.

Veiksmų trukmė: veiksmas 1 – 6 val., veiksmas 2 – 30 val., veiksmas 3 – 240 val., veiksmas 4 – 30 val., veiksmas 5 – 1 val., veiksmas 6 – 2 val.

Kiekvieno veiksmo išlaidų darbuotojams reikšmės (D) įrašomos Metodikos 2 priedo 6 stulpelyje pagal atitinkamo veiksmo eilutę.

Skaičiuojant išlaidas darbuotojams siūloma pasinaudoti pagalbinėmis lentelėmis: duomenys iš Metodikos 3 priedo 1 lentelės įrašomi į Metodikos 2 priedo 6 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.6. eilutėse (Metodikos 3 priedo 2 ir 3 lentelės neaktualios, nes mokymai nebus vykdomi, o 4 lentelė šiuo atveju pakartotų 1 lentelėje gautas reikšmes).

Išlaidos investicijoms (I) (patalpos ir įrengimai) 80 000 Eur (pagal interviu duomenis), gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 7 stulpelio 1.1.2. eilutę.

Išlaidos investicijoms (I) (apsaugos konstrukcijos, priemonės) 13600 Eur (interviu duomenys), gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 7 stulpelio 1.1.3. eilutę.

Išlaidos išorės paslaugoms.

Išlaidos išorės paslaugoms (E) (registracijos paslaugos) pagal veiksmą 1– 250 Eur, gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 9 stulpelio 1.1.1. eilutę.

Išlaidos išorės paslaugoms (E) (pripažinimas tinkamomis įgaliotos institucijos ir akredituojančiosios institucijos) 2400 Eur (interviu duomenys), gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 9 stulpelio 1.1.2. eilutę.

Išlaidos išorės paslaugoms (E) (registracijos išlaidos, VĮ Registrų centras duomenys) – 200 Eur, gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 9 stulpelio 1.1.4. eilutę.

Išlaidos išorės paslaugoms (E) – 200 Eur (registracijos išrašų paslaugos, šaltinis, VĮ Registrų centras), gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 9 stulpelio 1.1.6. eilutę.

Pridėtinės išlaidos skaičiuojamos kaip 20 proc. nuo išlaidų darbuotojams, investicijoms, medžiagoms ir išorės paslaugoms sumos ir gautas dydis (O) įrašomas į Metodikos 2 priedo 10 stulpelio atitinkamo veiksmo eilutę.

Išlaidų skaičiavimui siūloma naudotis parengta ir prie Gairių pridedama skaičiuokle, kuri automatiškai skaičiuoja pridėtines išlaidas, tarpines ir galutines sumas.

7 žingsnis. Pristatymo išlaidų skaičiavimas vienam tipiniam ūkio subjektui

Suskaičiuojama konkrečiam veiksmui atlikti reikalingų išlaidų suma, kuri bendru atveju lygi $(D)+(I)+(M)+(E)+(O)$. Šiuo konkrečiu atveju skaičiuojamos Pristatymo išlaidos ir administracinės naštos išlaidos pagal kiekvieną veiksmą, t.y. šiuo atveju sudedamos išlaidos darbuotojams, išlaidos investicijoms ir pridėtinės išlaidos pagal kiekvieną veiksmą, o gautos reikšmės įrašomos atitinkamai Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.6. eilutėse pagal atitinkamą veiksmą

8 žingsnis. Pristatymo išlaidų skaičiavimas tikslinei grupei

Susumuojamos įpareigojimo vykdymo kiekvieno veiksmo išlaidos, įrašomos Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.6. eilutėse, susumuojamos ir padauginamos iš tikslinės grupės dydžio (T), nurodyto Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutėje. Išlaidų skaičiavimas pateikiamas lentelėse žemiau (Lentelė 11).

Lentelė 11. Devinto pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai

Metodikos 2 priedas. Galiojančiu teisės aktu sukeliamų prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita.

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	1) Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) kontrolės įstatymas. 2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimas Nr. 221 „Dėl Veiklos, susijusios su narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), licencijavimo, vietos registravimo, importo ir eksporto leidimų išdavimo ir šios veiklos priežiūros ir kontrolės vykdymo taisyklių patvirtinimo“										
1.1.	Pareiga registruoti veiklos vietą		Nacionalinė	17							
1.1.1.		1. Registruoti ir atnaujinti kompetentingose institucijose adresus patalpų, kuriose jie gamina šias medžiagas arba kuriose jie jomis prekiauja, prieš pateikdami jas į rinką. Vaistinėms, veterinarijos vaistų vaistinėms, tam tikrų tipų valstybinėms institucijoms arba ginkluotosioms pajėgoms gali būti skirta speciali registracija. Tokia registracija laikoma galiojančia tik prekursorių naudojimui tų ūkio subjektų oficialių prievolių srityje. Gaunamas veiklos vietos registracijos pažymėjimas.			64,14	0	0	250	62,83	376,97	
1.1.2.		2. Įsigyti, pastatyti, pritaikyti ir įrengti patalpas, kuriose bus gaminama ar prekiaujama, pagal reikalavimus			320,70	96000	0	2400	19744,14	118464,84	
1.1.3.		3. Įrengti priemonės apsaugoti nuo neteisėto paėmimo iš sandėliavimo, gamybos, gaminimo ir perdavimo vietų ir apsaugoti verslo patalpas			2565,60	16320	0	0	3777,12	22662,72	

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.1.4.		4. Įregistruoti Nekilnojamojo daikto registre, parengti / gauti Nekilnojamojo daikto registro ir kadastro dokumentus (patalpų plano iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos ir pastato vidaus plotų eksplikavimo iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos).			320,70	0	0	200	104,14	624,84	
1.1.5.		5. Pasikeitus dokumentuose, kurie buvo pateikti licencijai, specialiajai licencijai, veiklos vietos registracijos pažymėjimui, veiklos vietos specialiajam registracijos pažymėjimui, importo, eksporto leidimui gauti, nurodytai informacijai, subjektai per 10 darbo dienų nuo informacijos pasikeitimo dienos pateikia patikslintą informaciją Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui			10,69	0	0	0	2,14	12,83	

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.1.6.		6. Pateikti užpildytą Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento patvirtintos formos paraišką kartu su patalpų, kuriose subjektas versis veikla, susijusia su pirmos kategorijos narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), Nekilnojamojo daikto registro ir kadastro dokumentų (patalpų plano iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos ir pastato vidaus plotų eksplikavimo iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos) kopijas, patvirtintas subjekto, subjekto (juridinio asmens)			21,38	0	0	200	44,28	265,66	
Viso prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą 1											2.420.933,62
Viso prisitaikymo išlaidų pagal galiojantį teisės aktą, Eur											2.420.933,62

Metodikos 3 priedo Lentelė 1. Darbuotojų darbo užmokesčio (DU) išlaidų apskaičiavimas.

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmai vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmai atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
Pareiga registruoti veiklos vietą						
1. Registruoti ir atnaujinti kompetentingose institucijose adresus patalpų, kuriose jie gamina šias medžiagas arba kuriose jie jomis prekiauja, prieš pateikdami jas į rinką. Vaistinėms, veterinarijos vaistų vaistinėms, tam tikrų tipų valstybinėms institucijoms arba ginkluotosioms pajėgoms gali būti skirta						

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmui vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
speciali registracija. Tokia registracija laikoma galiojančia tik prekursorių naudojimui tų ūkio subjektų oficialių prievolių srityje. Gaunamas veiklos vietos registracijos pažymėjimas.						
	Administracijos darbuotojas	1	10,69	6	1	64,14
Viso DU išlaidų veiksmui 1, Eur						64,14
2. Įsigyti, pastatyti, pritaikyti ir įrengti patalpas, kuriose bus gaminama ar prekiaujama, pagal reikalavimus						
	Administracijos darbuotojas	1	10,69	30	1	320,70
Viso DU išlaidų veiksmui 2, Eur						320,70
3. Įrengti priemonės apsaugoti nuo neteisėto paėmimo iš sandėliavimo, gamybos, gaminimo ir perdavimo vietų ir apsaugoti verslo patalpas						
	Administracijos darbuotojas	1	10,69	240	1	2565,60
Viso DU išlaidų veiksmui 3, Eur						2565,60
4. Įregistruoti Nekilnojamojo daikto registre, parengti / gauti Nekilnojamojo daikto registro ir kadastro dokumentus (patalpų plano iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos ir pastato vidaus plotų eksplikavimo iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos).						
	Administracijos darbuotojas	1	10,69	30	1	320,70
Viso DU išlaidų veiksmui 4, Eur						320,70
5. Pasikeitus dokumentuose, kurie buvo pateikti licencijai, specialiajai licencijai, veiklos vietos registracijos pažymėjimui, veiklos vietos specialiajam registracijos pažymėjimui, importo, eksporto leidimui gauti, nurodytai informacijai, subjektai per 10 darbo dienų nuo informacijos pasikeitimo dienos pateikia patikslintą informaciją Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui						
	Administracijos darbuotojas	1	10,69	1	1	10,69
Viso DU išlaidų veiksmui 5, Eur						10,69
6. Pateikti užpildytą Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento patvirtintos formos paraišką kartu su patalpų, kuriose subjektas versis veikla, susijusia su pirmos kategorijos narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), Nekilnojamojo daikto registro ir kadastro dokumentų (patalpų plano iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos ir pastato vidaus plotų eksplikavimo iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos) kopijas, patvirtintas subjekto, subjekto (juridinio asmens)						
	Administracijos darbuotojas	1	10,69	2	1	21,38
Viso DU išlaidų veiksmui 6, Eur						21,38

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmui vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
Viso DU išlaidų pagal įpareigojimą 1, Eur						3303,21

Metodikos 3 priedo Lentelė 4. Išlaidų darbuotojams (D) apskaičiavimo suvestinė.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
Pareiga registruoti veiklos vietą					
1. Registruoti ir atnaujinti kompetentingose institucijose adresus patalpų, kuriose jie gamina šias medžiagas arba kuriose jie jomis prekiauja, prieš pateikdami jas į rinką. Vaistinėms, veterinarijos vaistų vaistinėms, tam tikrų tipų valstybinėms institucijoms arba ginkluotosioms pajėgoms gali būti skirta speciali registracija. Tokia registracija laikoma galiojančia tik prekursorių naudojimui tų ūkio subjektų oficialių prievolių srityje. Gaunamas veiklos vietos registracijos pažymėjimas.	64,14	0	0	0	64,14
2. Įsigyti, pastatyti, pritaikyti ir įrengti patalpas, kuriose bus gaminama ar prekiaujama, pagal reikalavimus	320,70	0	0	0	320,70
3. Įrengti priemonės apsaugoti nuo neteisėto paėmimo iš sandėliavimo, gamybos, gaminimo ir perdirbimo vietų ir apsaugoti verslo patalpas	2565,60	0	0	0	2565,60
4. Įregistruoti Nekilnojamojo daikto registre, parengti / gauti Nekilnojamojo daikto registro ir kadastro dokumentus (patalpų plano iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos ir pastato vidaus plotų eksplikavimo iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos).	320,70	0	0	0	320,70
5. Pasikeitus dokumentuose, kurie buvo pateikti licencijai, specialiajai licencijai, veiklos vietos registracijos pažymėjimui, veiklos vietos specialiajam registracijos pažymėjimui, importo, eksporto leidimui gauti, nurodytai informacijai, subjektai per 10 darbo dienų nuo informacijos pasikeitimo dienos pateikia patikslintą informaciją Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui	10,69	0	0	0	10,69
6. Pateikti užpildytą Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento patvirtintos formos paraišką kartu su patalpų, kuriose subjektas versis veikla, susijusia su pirmos kategorijos narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), Nekilnojamojo daikto registro ir kadastro dokumentų (patalpų plano iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos ir pastato vidaus plotų eksplikavimo iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos) kopijas, patvirtintas subjekto, subjekto (juridinio asmens)	21,38	0	0	0	21,38
Išlaidos darbuotojams pagal įpareigojimą 1					3303,21

Metodikos 3 priedo Lentelė 5. Išlaidų investicijoms (I) apskaičiavimas.

Įpareigojimai	Objektas	Materialios ir/ arba nematerialios investicijos (V), Eur	Palaikymo išlaidos Eur/ metus (P) (0,2*(3))	Išlaidos investicijoms (I), Eur
1	2	3	4	5
<i>Pareiga registruoti veiklos vietą</i>				
2. Įsigyti, pastatyti, pritaikyti ir įrengti patalpas, kuriose bus gaminama ar prekiaujama, pagal reikalavimus	Patalpos	80000	16000	96000
3. Įrengti priemonės apsaugoti nuo neteisėto paėmimo iš sandėliavimo, gamybos, gaminimo ir perdirbimo vietų ir apsaugoti verslo patalpas	Įranga nuo įsilaužimo ir neteisėto patekimo	13600	2720	16320
Iš viso išlaidų investicijoms pagal įpareigojimą				112.320

Metodikos 3 priedo Lentelė 7. Išlaidų iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) (E) apskaičiavimas.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Iš išorės įsigyjamos paslaugos (darbai)	Paslaugų (darbų) kaina (E), Eur
<i>Pareiga registruoti veiklos vietą</i>		
1. Registruoti ir atnaujinti kompetentingose institucijose adresus patalpų, kuriose jie gamina šias medžiagas arba kuriose jie jomis prekiauja, prieš pateikdami jas į rinką. Vaistinėms, veterinarijos vaistų vaistinėms, tam tikrų tipų valstybinėms institucijoms arba ginkluotosioms pajėgoms gali būti skirta speciali registracija. Tokia registracija laikoma galiojančia tik prekursorių naudojimui tų ūkio subjektų oficialių prievolių srityje. Gaunamas veiklos vietos registracijos pažymėjimas.	Registracijos paslaugos	250
2. Įsigyti, pastatyti, pritaikyti ir įrengti patalpas, kuriose bus gaminama ar prekiaujama, pagal reikalavimus	Pripažinimas tinkamomis įgaliotos institucijos ir akredituojančios institucijos	2400
4. Įregistruoti Nekilnojamojo daikto registre, parengti / gauti Nekilnojamojo daikto registro ir kadastro dokumentus (patalpų plano iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos ir pastato vidaus plotų eksplikavimo iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos).	Registracijos išlaidos	200
6. Pateikti užpildytą Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento patvirtintos formos paraišką kartu su patalpų, kuriose subjektas versis veikla, susijusia su pirmos kategorijos narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), Nekilnojamojo daikto registro ir kadastro dokumentų (patalpų plano iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos ir pastato vidaus plotų eksplikavimo iš nekilnojamojo turto objekto kadastrinių matavimų bylos) kopijas, patvirtintas subjekto, subjekto (juridinio asmens)	Registracijos išrašų paslaugos	200
Iš viso išlaidų iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) pagal įpareigojimą		3050

10 pavyzdys.

Teisės akte nustatytas reikalavimas, kad Gamybinės paskirties objektuose, kuriuose nuolat dirba >50 darbuotojų, turi būti sudarytos priešgaisrinės techninės komisijos (rizikos valdymo grupės), kurios kontroliuotų objekto priešgaisrinę būklę bei imtųsi priemonių priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti, organizuotas valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymas priešgaisrinės saugos klausimais.

Šis reikalavimas nustatytas tokiaime teisės akte: Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymas, 13 str., 4 papunktis.

1 žingsnis. Į Metodikos 2 priedo 2 stulpelio 1 eilutę įrašomas teisės akto pavadinimas ir straipsnis, kuriame nustatytas reikalavimas.

2 žingsnis. Įvertinama, ar šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir ar norint jį įgyvendinti ūkio subjektas patirs išlaidas: nustatoma, kad šis įpareigojimas taikomas ūkio subjektams ir sukels išlaidas, nes reikės atlikti veiksmus, kurių nesant įpareigojimui nereikėtų atlikti. Įpareigojimas suformuluojamas kaip minėto teisės akto straipsnyje įtvirtintas reikalavimas „Gamybinės paskirties objektuose, kuriuose nuolat dirba >50 darbuotojų, turi būti sudarytos priešgaisrinės techninės komisijos (rizikos valdymo grupės), kurios kontroliuotų objekto priešgaisrinę būklę bei imtųsi priemonių priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti, organizuotas valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymas priešgaisrinės saugos klausimais“ ir įrašomas Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1. eilutėje.

3 žingsnis. Nustatoma įpareigojimo kilmė – ji nacionalinė, nes įpareigojimą ir jo įgyvendinimo tvarką nustato nacionalinis teisės aktas. Nacionalinė įpareigojimo kilmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 4 stulpelio 1.1. eilutėje.

4 žingsnis. Tikslinės grupės nustatymas.

Tikslinė grupė: 836, Lietuvos statistikos departamentas – įmonių skaičius, kuriose dirba virš 50 darbuotojų, - 836 įmonių, darbuotojų skaičius, dirbančių įmonėse, kurios turi virš 50 darbuotojų, - 139701 darbuotojas, apskaičiuojamas vidutinis tokiose įmonėse dirbančiųjų skaičius – 167 darbuotojai, t.y. kuriuos reikės apmokyti. Vertinamos tik apdirbamosios gamybos įmonės, kuriose dirba virš 50 darbuotojų. Įrašoma į Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutę.

5 žingsnis. Veiksmų nustatymas.

Nustatoma, kokius veiksmus reikės atlikti ūkio subjektui šiam įpareigojimui įgyvendinti. Nustatyti įpareigojimo veiksmai įrašomi į Metodikos 2 priedo 3 stulpelio 1.1.1.-1.1.3. eilutes.

Veiksmai:

- 1.1.1. Sudaryti nuolat veikiančią Komisiją objekto kontrolei vykdyti;
- 1.1.2. Parengti ir taikyti priemones priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti;
- 1.1.3. Apmokyti įmonės darbuotojus.

6 žingsnis. Kiekvienas veiksmas įvertinamas pagal išlaidų kategorijas.

Pagal veiksmo esmę nustatoma, kokių kategorijų išlaidas patirs ūkio subjektas, todėl kiekvienam vykdymo veiksmui išskiriamos tokios išlaidų kategorijos:

- 1.1. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).
- 1.2. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), išlaidos investicijoms (I), išlaidos medžiagoms (M), pridėtinės išlaidos (O).
- 1.3. Veiksmas. Išlaidos darbuotojams (D), pridėtinės išlaidos (O).

Toliau skaičiuojamos išlaidos pagal kiekvieną veiksmą.

Išlaidų darbuotojams skaičiavimas.

Įvertinama kiekvieno veiksmo atlikimo trukmė valandomis, t.y. kiek reikėtų laiko tik tiriamam veiksmui atlikti, tuomet pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis imama vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė su visais mokesčiais Eur/val. (valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginama iš

1,31 koeficiento, nes prie darbuotojo darbo užmokesčio pridedami darbdavio už darbuotoją mokami mokesčiai Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Sodrai mokamų mokesčių – socialinio draudimo mokestis, privalomojo sveikatos draudimo ir darbdavio įmoka į Garantinį fondą – tarifų suma, t.y. 31 proc. nuo darbo užmokesčio bruto). Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis vidutinis valandinis darbo užmokestis bruto apdirbamojoje gamyboje 4,97 Eur/val., o vidutinis valandinis darbo įkainis su visais mokesčiais 6,51 Eur/ val.

Veiksmo 1 trukmė - 6 val. (Komisijoje dirbs bent 3 darbuotojai po 2 val. per mėn., viso 72 val.), veiksmo 2 – 36 val.

Taip pat veiksmas 3 - apmokyti darbuotojus. Apmokomų darbuotojų skaičius 167, 2 instruktoriai, mokymų trukmė 2 val., viso darbuotojų apmokymams skirtas laikas yra: 167 darbuotojai mokosi 2 val., per kurias mokamas darbo užmokestis, iš viso apmokomiems darbuotojams skiriama 334 val. darbo laiko, 2 lektorai (įmonės darbuotojai, vedantys mokymus) 2 val. mokymams vesti skiria 2*2 val. arba 4 val. darbo laiko. Kadangi ir apmokomų, ir mokymus vedančių darbuotojų valandinis darbo užmokestis tas pats, tai galima iš karto skaičiuoti bendrai mokymams skiriamo darbo laiko trukmę - 338 val.

Toliau apskaičiuojamos darbdavio išlaidos darbo užmokesčiui vienam ūkio subjekto darbuotojui, kuris atliks šį veiksma - valandinio darbo užmokesčio bruto reikšmė padauginta iš 1,31 koeficiento ir padauginta iš vykdymo veiksmui atlikti skirto laiko valandomis. Gauta reikšmė šiame etape neapvalinama. Tokiu būdu apskaičiuojamos išlaidos darbuotojams pagal visus nustatytus veiksmus.

Kiekvieno veiksmo išlaidų darbuotojams reikšmės (D) įrašomos Metodikos 2 priedo 6 stulpelyje pagal atitinkamo veiksmo eilutę.

Išlaidos investicijoms (I).

Išlaidos investicijoms (I) (patalpų pritaikymas, priešgaisrinės priemonės, gesinimo įranga, įspėjamieji ženklai) 2.000 Eur (pagal interviu duomenis), gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 7 stulpelio 1.1.2. eilutę.

Išlaidos medžiagoms (M).

Išlaidos medžiagoms (M) (sorbentai, gesinimo medžiagos, izoliacinės medžiagos ir pan.) 240 Eur (interviu duomenys), gauta reikšmė įrašoma į Metodikos 2 priedo 9 stulpelio 1.1.2. eilutę.

Pridėtinės išlaidos skaičiuojamos kaip 20 proc. nuo išlaidų darbuotojams, investicijoms, medžiagoms ir išorės paslaugoms sumos ir gautas dydis (O) įrašomas į Metodikos 2 priedo 10 stulpelio atitinkamo veiksmo eilutę.

Išlaidų skaičiavimui siūloma naudotis parengta ir prie Gairių pridedama skaičiuokle, kuri automatiškai skaičiuoja pridėtines išlaidas, tarpines ir galutines sumas.

7 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas vienam tipiniam ūkio subjektui

Suskaičiuojama konkrečiam veiksmui atlikti reikalingų išlaidų suma, kuri bendru atveju lygi (D)+(I)+(M)+(E)+(O). Šiuo konkrečiu atveju skaičiuojamos Prisitaikymo išlaidos ir administracinės naštos išlaidos pagal kiekvieną veiksma, t.y. šiuo atveju sudedamos išlaidos darbuotojams, išlaidos investicijoms ir pridėtinės išlaidos pagal kiekvieną veiksma, o gautos reikšmės įrašomos atitinkamai Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.3. eilutėse pagal atitinkamą veiksma

8 žingsnis. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas tikslinei grupei

Susumuojamos įpareigojimo vykdymo kiekvieno veiksmo išlaidos, įrašomos Metodikos 2 priedo 11 stulpelio atitinkamai 1.1.1.-1.1.3. eilutėse, susumuojamos ir padauginamos iš tikslinės grupės dydžio (T), nurodyto Metodikos 2 priedo 5 stulpelio 1.1. eilutėje. Išlaidų skaičiavimas pateikiamas lentelėse žemiau (Lentelė 12).

Lentelė 12. Dešimto pavyzdžio ataskaita ir tarpiniai skaičiavimai

Metodikos 2 priedas. Galiojančiu teisės aktu sukeliamų prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita.

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur, (5)*(11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	<i>Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymas, 13 str., 4 papunktis.</i>										
1.1.	<i>Gamybinės paskirties objektuose, kuriuose nuolat dirba >50 darbuotojų, turi būti sudarytos priešgaisrinės techninės komisijos (rizikos valdymo grupės), kurios kontroliuotų objekto priešgaisrinę būklę bei imtųsi priemonių priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti, organizuotas valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymas priešgaisrinės saugos klausimais</i>		Nacionalinė	836							
1.1.1.		1. Sudaryti nuolat veikiančią Komisiją objekto kontrolei vykdyti			468,72	0	0	0	93,74	562,46	
1.1.2.		2. Parengti ir taikyti priemones priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti			234,36	2400	240	0	574,87	3449,23	
1.1.3.		3. Apmokyti įmonės darbuotojus			2310,40	0	0	0	462,08	2772,48	6784,17
					Viso prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą 1						5.671.566,12
					Viso prisitaikymo išlaidų pagal galiojančią teisės aktą, Eur						5.671.566,12

Metodikos 3 priedo Lentelė 1. Darbuotojų darbo užmokesčio (DU) išlaidų apskaičiavimas.

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmui vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
1	2	3	4	5	6	7
Gamybinės paskirties objektuose, kuriuose nuolat dirba >50 darbuotojų, turi būti sudarytos priešgaisrinės techninės komisijos (rizikos valdymo grupės), kurios kontroliuotų objekto priešgaisrinę būklę bei imtųsi priemonių priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti, organizuotas valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymas priešgaisrinės saugos klausimais						
1. Sudaryti nuolat veikiančią Komisiją objekto kontrolei vykdyti						
	Administracijos darbuotojas	3	6,51	2	12	468,72
Viso DU išlaidų veiksmui 1, Eur						468,72
2. Parengti ir taikyti priemones priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti						
	Administracijos darbuotojas	3	6,51	12	1	234,36
Viso DU išlaidų veiksmui 2, Eur						234,36
Viso DU išlaidų pagal įpareigojimą 1, Eur						703,08

Metodikos 3 priedo Lentelė 2. Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidų (A) apskaičiavimas.

Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (A)	Apmokomų darbuotojų grupė	Darbuotojų grupėje skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis darbuotojų grupėje, Eur/val.	Mokymų trukmė, val.	Mokymų vykdymo dažnis per metus	Viso mokymuose dalyvaujančių darbuotojų išlaidų (A), Eur
1	2	3	4	5	6	7
Gamybinės paskirties objektuose, kuriuose nuolat dirba >50 darbuotojų, turi būti sudarytos priešgaisrinės techninės komisijos (rizikos valdymo grupės), kurios kontroliuotų objekto priešgaisrinę būklę bei imtųsi priemonių priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti, organizuotas valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymas priešgaisrinės saugos klausimais						
3. Apmokyti įmonės darbuotojus						
	Įmonės darbuotojai	167	6,51	2	1	2174,34
Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal veiksmą A1						2174,34

Metodikos 3 priedo Lentelė 3. Darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidų (L) apskaičiavimas.

Darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidos (L)	Mokymus vedantis darbuotojas	Mokymus vedančių darbuotojų skaičius, vnt.	Mokymus vedančio darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Mokymų trukmė, val.	Mokymų vykdymo dažnis per metus	Viso išlaidų mokymus vedantiems darbuotojams (L), Eur
1	2	3	4	5	6	7
<i>Gamybinės paskirties objektuose, kuriuose nuolat dirba >50 darbuotojų, turi būti sudarytos priešgaisrinės techninės komisijos (rizikos valdymo grupės), kurios kontroliuotų objekto priešgaisrinę būklę bei imtųsi priemonių priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti, organizuotas valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymas priešgaisrinės saugos klausimais</i>						
3. Apmokyti įmonės darbuotojus						
	Instruktoriai	2	6,51	2	1	26,04

Metodikos 3 priedo Lentelė 4. Išlaidų darbuotojams (D) apskaičiavimo suvestinė.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
1	2	3	4	5	6
<i>Gamybinės paskirties objektuose, kuriuose nuolat dirba >50 darbuotojų, turi būti sudarytos priešgaisrinės techninės komisijos (rizikos valdymo grupės), kurios kontroliuotų objekto priešgaisrinę būklę bei imtųsi priemonių priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti, organizuotas valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymas priešgaisrinės saugos klausimais</i>					
1. Sudaryti nuolat veikiančią Komisiją objekto kontrolei vykdyti	468,72	0	0	0	468,72
2. Parengti ir taikyti priemones priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti	234,36	0	0	0	234,36
3. Apmokyti įmonės darbuotojus	0	2174,34	26,04	110,02	2310,40
Išlaidos darbuotojams pagal įpareigojimą 1					3013,48

Metodikos 3 priedo Lentelė 5. Išlaidų investicijoms (I) apskaičiavimas.

Įpareigojimai	Objektas	Materialios ir/ arba nematerialios investicijos (V), Eur	Palaikymo išlaidos Eur/ metus (P) (0,2*(3))	Išlaidos investicijoms (I), Eur
1	2	3	4	5
<i>Gamybinės paskirties objektuose, kuriuose nuolat dirba >50 darbuotojų, turi būti sudarytos priešgaisrinės techninės komisijos (rizikos valdymo grupės), kurios kontroliuotų objekto priešgaisrinę būklę bei imtųsi priemonių priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti, organizuotas valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymas priešgaisrinės saugos klausimais</i>				

Įpareigojimai	Objektas	Materialios ir/ arba nematerialios investicijos (V), Eur	Palaikymo išlaidos Eur/ metus (P) (0,2*(3))	Išlaidos investicijoms (I), Eur
2. Parengti ir taikyti priemones priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti				
	Patalpų pritaikymas, priešgaisrinės priemonės, gesinimo įranga, įspėjamieji ženklai)	2000	400	2400
Iš viso išlaidų investicijoms pagal įpareigojimą				2.400,00

Metodikos 3 priedo Lentelė 6. Išlaidų medžiagoms M) apskaičiavimas.

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Medžiaga/ medžiagų grupė	Medžiagos kiekis / metus (svorio ar tūrio matais arba vienetais) (Q)	Medžiagos/ medžiagų grupės kaina už kiekio vienetą (K), (Eur už svorio ar tūrio matą arba vienetą), Eur/kiekio matą	Išlaidos medžiagoms (M), Eur
<i>Gamybinės paskirties objektuose, kuriuose nuolat dirba >50 darbuotojų, turi būti sudarytos priešgaisrinės techninės komisijos (rizikos valdymo grupės), kurios kontroliuotų objekto priešgaisrinę būklę bei imtųsi priemonių priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti, organizuotas valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymas priešgaisrinės saugos klausimais</i>				
2. Parengti ir taikyti priemones priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti				
	Medžiagos, sorbentai, gesinimo medžiagos, izoliacinės medžiagos ir pan.	0	0	240
Iš viso išlaidų medžiagoms pagal veiksmą 2				240
Iš viso išlaidų medžiagoms pagal įpareigojimą 1				240

PRISITAIKYMO IŠLAIDŲ ŪKIO SUBJEKTAMS VERTINIMO PINIGINE IŠRAIŠKA METODIKA

Paslaugos teiktos įgyvendinant projektą „Teisinio reguliavimo tinkamumo patikros“ 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ Nr. 10.1.4-ESFA-V-921 priemonės „Geresnio reglamentavimo diegimas ir verslo priežiūros sistemos tobulinimas“ lėšomis.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

2018 m. vasario 6 d.

Vilnius

Metodikos rengėjai:

Advokatų kontora TGS Baltic

ir

UAB „EKONOMINĖS KONSULTACIJOS IR TYRIMAI“

Projekto vadovas – Edmundas Piesarskas

Projekto koordinatė, teisės ekspertė – dr. Danguolė Bublienė (ekspertė iki 2017 m. lapkričio 6 d.)

Teisės srities ekspertė – Daiva Dumčiuvienė

Ekonomikos srities ekspertas – Darius Dulskis

Chemijos srities ekspertas – dr. Giedrius Mažūnaitis

Metodika parengta pagal tarp Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos ir advokatų kontoros TGS Baltic bei UAB „EKONOMINĖS KONSULTACIJOS IR TYRIMAI“, veikiančių 2016 m. rugpjūčio 4 d. jungtinės sutarties pagrindu, 2017 m. kovo 8 d. sudarytą Teisinio reguliavimo tinkamumo patikros Chemijos srityje atlikimo ir reguliavimo naštos ūkio subjektams vertinimo ir mažinimo bei kitų susijusių paslaugų viešojo pirkimo sutartį Nr. 8-42.

PRISITAIKYMO IŠLAIDŲ ŪKIO SUBJEKTAMS VERTINIMO PINIGINE IŠRAIŠKA METODIKA

I. Bendrosios nuostatos

1. Pristatymo išlaidų ūkio subjektams (toliau – Pristatymo išlaidos) vertinimo pinigine išraiška metodika (toliau – Metodika) nustato ūkio subjektų patiriamų išlaidų, atsirandančių dėl teisės aktų projektuose nustatytų (*ex-ante* vertinimas) ar teisės aktuose nustatytų (*ex-post* vertinimas) įpareigojimų vykdymo, vertinimo pinigine išraiška principus ir tvarką.

2. Pristatymo išlaidų ūkio subjektams vertinimo pinigine išraiška tikslas - objektyviai ir kiekybiškai pamatuoti Pristatymo išlaidų našą ūkio subjektams, Pristatymo išlaidų pokytį, sudaryti galimybes nustatyti reguliavimo naštos mažinimo tikslus, juos matuoti, palyginti ir vykdyti nustatytų teisinio reguliavimo tikslų įgyvendinimo pažangos stebėseną.

3. Šią Metodiką galima taikyti apskaičiuojant Pristatymo išlaidas ir administracinę našą. Jeigu vertinamas informacinis įpareigojimas, kuris sukelia tik administracinę našą ūkio subjektams, taikoma Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos patvirtinimo“. Kitais atvejais, įpareigojimų sukeliama reguliavimo našta (Pristatymo išlaidos ir administracinė našta), skaičiuojama pagal šią Metodiką, administracinę našą nustatant pagal Metodikos 6.1, 6.4 ir 6.5 punktuose numatytas išlaidas.

4. Metodikoje naudojamos sąvokos:

4.1. **Administracinė našta ūkio subjektams** (toliau – administracinė našta) – išlaidos, kurias patiria ar gali patirti ūkio subjektai, vykdydami teisės aktuose ar teisės aktų projektuose nustatytus informacinius įpareigojimus.

4.2. **Pristatymo išlaidos** – išlaidos, kurias tiesiogiai patiria ūkio subjektai privalomai įgyvendindami teisės aktų projektuose ar teisės aktuose nustatytus įpareigojimus ir kurių nepatirtų, jei nebūtų taikomas įpareigojimas.

4.3. **Informacinis įpareigojimas ūkio subjektams** (toliau – informacinis įpareigojimas) – teisės akte ar teisės akto projekte nustatytas įpareigojimas pateikti ministerijoms, įstaigoms prie ministerijų, kitoms ministerijoms pavaldžioms valstybės institucijoms, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaigoms ir kitoms Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingoms valstybės institucijoms arba jų įgaliotiems asmenims informaciją apie savo veiklą arba gaminius arba kitą teisės akte ar teisės akto projekte nustatytą informaciją; tokią informaciją kaupti, saugoti ir pateikti institucijų ar jų įgalioto asmens reikalavimu, pateikti tokią informaciją tretiesiems asmenims.

4.4. **Informacinio įpareigojimo vykdymo veiksmas** (toliau – informacinio įpareigojimo veiksmas) – veiksmas, kurį turi atlikti ūkio subjekto darbuotojai arba samdomi konsultantai, vykdydami informacinį įpareigojimą. Informacinio įpareigojimo vykdymo veiksmo atveju skaičiuojamos tik darbuotojų išlaidos ir/arba išorinių paslaugų išlaidos ir pridėtinės išlaidos.

4.5. **Įpareigojimas ūkio subjektams** (toliau – įpareigojimas) – teisės akto projekte ar teisės akte nustatytas tiesioginis reikalavimas ūkio subjektui ar jo vykdomai veiklai, kurio vykdymas ūkio subjektui sukelia Pristatymo išlaidas.

4.6. **Tikslinė grupė** – ūkio subjektai, privalantys vykdyti įpareigojimą, kurio Pristatymo išlaidos vertinamos. Tikslinės grupės dydis išreiškiamas ūkio subjektų skaičiumi.

4.7. **Tipinis ūkio subjektas** – tai tikslinės grupės normaliai (įprastai) efektyviai veikiantis ūkio subjektas, vykdamas ekonominę veiklą rinkos sąlygomis ir įgyvendinantis įpareigojimus verslo praktikoje pagrįstais kaštais, vengiantis neefektyvumo. Tipinis ūkio subjektas nėra statistiškai vidutinis ūkio subjektas. Ūkio subjektai, veikiantys valstybės reguliuojamoje rinkoje, užimantys monopolinę ar oligopolinę padėtį rinkoje ir turintys galimybę veikti neefektyviai, nelaikomi tipiniais ūkio subjektais, nebent Pristatymo išlaidų vertinimo tikslu specialiai būtų įtraukiami į tiriamų ūkio subjektų ratą.

4.8. **Ūkio subjektas** - įmonės, jų junginiai (asociacijos, susivienijimai, konsorciumai ir panašiai), įstaigos ar organizacijos arba kiti juridiniai ar fiziniai asmenys ar kitos organizacijos, juridinių asmenų ar kitų organizacijų filialai, kurie vykdo ar gali vykdyti ūkinę veiklą Lietuvos Respublikoje.

4.9. **Įpareigojimo vykdymo veiksmas (toliau – veiksmas)** – veiksmas, kurį turi atlikti ūkio subjektas, įgyvendinamas ar vykdydamas įpareigojimą.

II. Prisitaikymo išlaidų kategorijos

5. Prisitaikymo išlaidos nustatomos pagal išlaidų kategorijas.
6. Prisitaikymo išlaidų kategorijos yra šios:
  - 6.1. išlaidos darbuotojams (žymima raide D Metodikos 1 ir 2 prieduose);
  - 6.2. išlaidos investicijoms (žymima raide I Metodikos 1 ir 2 prieduose);
  - 6.3. išlaidos medžiagoms (žymima raide M Metodikos 1 ir 2 prieduose);
  - 6.4. išlaidos išorės paslaugoms (darbams) įsigyti (žymima raide E Metodikos 1 ir 2 prieduose);
  - 6.5. pridėtinės išlaidos (žymima raide O Metodikos 1 ir 2 prieduose).

III. Prisitaikymo išlaidų vertinimo žingsniai

7. Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas susideda iš tokių žingsnių:

7.1. **1 žingsnis:** nustatomi pasirinktą tiriamą sritį reglamentuojantys teisės aktai, nustatantys įpareigojimus ūkio subjektams, arba teisės aktų projektai, nustatantys įpareigojimus. Gali būti vertinami tiek visi tam tikro sektoriaus teisės aktai, sukeltantys Prisitaikymo išlaidas, tiek atskiri teisės aktai, tiek vienas teisės aktas ar vieno teisės akto tam tikras (-i) įpareigojimas (-ai);

7.2. **2 žingsnis:** nustatoma, kokie įpareigojimai ūkio subjektams yra nustatyti teisės akte (-uose) arba teisės akto projekte (-uose) – sudaromas įpareigojimų sąrašas. Pavyzdinis įpareigojimų sąrašas:

7.2.1. turėti ar gauti leidimą/licenciją veiklai;

7.2.2. ženklinti CE ženklu;

7.2.3. teikti ataskaitas, deklaracijas;

7.3. **3 žingsnis:** nustatoma įpareigojimo kilmė - tarptautinis teisės aktas, Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktas, Lietuvos Respublikos (toliau – LR) teisės aktas, lemiantis atitinkamo įpareigojimo įtvirtinimą teisės akte ar teisės akto projekte;

7.4. **4 žingsnis:** nustatoma įpareigojimo tikslinė grupė - ūkio subjektų, kuriems taikomas įpareigojimas, skaičius (populiacija);

7.5. **5 žingsnis:** nustatomi įpareigojimo vykdymo veiksmai, kurie turi būti atliekami vykdant kiekvieną įpareigojimą. Pavyzdinis veiksmų sąrašas

7.5.1. *įpareigojimui turėti/ gauti leidimą/ licenciją:*

7.5.1.1. pritaikyti patalpas pagal reikalavimus;

7.5.1.2. įrengti specialią kondicionavimo/ vėdinimo sistemą;

7.5.1.3. testuoti nepriklausomoje/ akredituotoje laboratorijoje;

7.5.1.4. atlikti gaminio kokybės/ sudėties/ savybių bandymus ar tyrimus;

7.5.1.5. įsirengti patalpas dokumentų saugojimui;

7.5.1.6. turėti programinę įrangą technologinio proceso valdymui ir kontrolei bei specialiai produktų/ proceso/ darbuotojų apskaitai;

7.5.1.7. nustatyti periodu apmokyti ar atestuoti darbuotojus pagal licencijos ar specialiuosius profesijos reikalavimus;

7.5.1.8. įsigyti, gaminti ar naudoti medžiagas, atitinkančias nustatytus reikalavimus;

7.5.1.9. sudaryti evakuacijos, avarijų prevencijos ir avarijos padarinių šalinimo planus;

7.5.1.10. apmokyti darbuotojus dirbti su specialiais įrenginiais, įranga ar technikos priemonėmis;

7.5.1.11. nustatyti ūkio subjekto pranešimų apie įvykius tvarką ir paskirti atsakingus asmenis bei juos instruktuoti;

7.5.1.12. pateikti informaciją visuomenei ar tam tikrai visuomenės daliai;

7.5.1.13. parengti ir pateikti prašymą, paraišką gauti leidimą, licenciją;

7.5.1.14. bendradarbiauti su institucijomis, šioms atliekant ūkio subjektų priežiūros ir kontrolės veiksmus;

7.5.2. *įpareigojimui ženklinti CE ženklu:*

7.5.2.1. susipažinti su reikalavimais gaminiui, gamybos procesui ir tiekimui į rinką, siekiant paženklinti gaminį CE ženklu;

7.5.2.2. tinkamai suprojektuoti gaminį;

7.5.2.3. organizuoti gamybos procesą taip, kad gaminyje paminėtų medžiagų kiekiai neviršytų nustatytų normų arba jų nebūtų;

7.5.2.4. pritaikyti patalpas pagal reikalavimus;

7.5.2.5. įsigyti ir sumontuoti įrangą ir įrenginius gamybai, sandėliavimui ir paskirstymui, patalpų, saugojimo ir vidaus kontrolei ir darbų saugai, kad gaminys būtų gaminamas pagal nustatytus reikalavimus;

7.5.2.6. įsigyti įrangą medžiagų ir gaminių specialiajai apskaitai;

7.5.2.7. atlikti tyrimus dėl minėtų medžiagų kiekio gaminyje (vidinės kontrolės procedūra);

7.5.2.8. parengti vidinės kontrolės atitikties rezultatą – techninį atitikties dokumentą;

7.5.2.9. atlikti atitikties vertinimo procedūrą atitikties vertinimo įstaigoje;

7.5.2.10. parengti ES atitikties deklaraciją;

7.5.2.11. įsigyti ženklavimo maketavimo paslaugas arba ženklavimo maketavimą atlikti ūkio subjekto darbuotojams;

7.5.2.12. įsigyti arba pritaikyti ženklavimui skirtą įrangą;

7.5.2.13. įsigyti ženklavimo medžiagas;

7.5.2.14. apmokyti darbuotojus ženklinti;

7.5.2.15. atlikti ženklavimo maketavimo, spausdinimo ir gaminio ženklavimo veiksmus;

7.5.2.16. patikrinti, ar visi gaminiai paženklinėti teisingai ir atitinka visus gaminio pažymėto CE ženklu reikalavimus ir yra visi reikalaujami techniniai dokumentai bei atitikties deklaracija;

7.5.3. įpareigojimui teikti ataskaitas, deklaracijas:

7.5.3.1. susipažinimas su informaciniu įpareigojimu;

7.5.3.2. ūkio subjekto darbuotojų supažindinimas su informaciniu įpareigojimu;

7.5.3.3. aktualios informacijos rinkimas iš esamų duomenų;

7.5.3.4. esamų duomenų tikslinimas;

7.5.3.5. naujų duomenų kūrimas;

7.5.3.6. informacinės medžiagos rengimas;

7.5.3.7. formų ir lentelių pildymas;

7.5.3.8. ataskaitų, deklaracijų spausdinimas, kopijavimas arba skanavimas arba duomenų suvedimas online informacinėje sistemoje teikimas;

7.5.3.9. ataskaitų, deklaracijų spausdinimas ir siuntimas atitinkamoms institucijoms;

7.5.3.10. informacijos sisteminimas, saugojimas;

7.6. 6 žingsnis: kiekvienas veiksmas įvertinamas pagal Pristatymo išlaidų kategorijas, nurodytas Metodikos 6 punkte, t. y. įvertinama, kokios išlaidos bus patiriamos vykdant konkretų veiksmą, ir sudaromas kiekvieno veiksmo išlaidų kategorijų sąrašas. Tuomet skaičiuojamos išlaidos pagal kiekvieną veiksmui nustatytą išlaidų kategoriją taip:

7.6.1. *nustatomos ir apskaičiuojamos „Išlaidos darbuotojams (D)“.* Išlaidos darbuotojams apima išlaidas tik tiems darbuotojams, kurie yra tiesiogiai įtraukti į įpareigojimo vykdymą ir tik tokia apimtimi, kiek reikia įpareigojimui vykdyti. Ūkio subjekto administracijos funkcijas atliekančių darbuotojų darbo išlaidos ir įpareigojimus vykdančių darbuotojų išlaidos darbo vietai įtraukiamos į pridėtines išlaidas. Išlaidas darbuotojams sudaro:

7.6.1.1. darbuotojo darbo užmokestis ir privalomi darbuotojo ir darbdavio mokami mokesčiai (gyventojų pajamų, socialinio draudimo, privalomojo sveikatos draudimo, darbdavio įmoka į Garantinį fondą) (kartu – darbo užmokestis, DU);

7.6.1.2. mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (A);

7.6.1.3. darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidos (L);

7.6.1.4. išlaidos mokymo priemonėms (PR).

7.6.2. išlaidos darbuotojams (D) skaičiuojamos taip:

7.6.2.1. darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU) apskaičiuojamos sudauginus darbuotojo vidutinį valandinį darbo įkainį, Eur/ val., veiksmui vykdyti darbuotojo skirtą laiką, val., veiksmo atlikimo dažnį per vienerius kalendorinius metus ir veiksmą atliekančių darbuotojų skaičių (Metodikos 3 priedas, Lentelė 1);

7.6.2.2. mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (A) apskaičiuojamos sudauginus apmokamų darbuotojų skaičių, darbuotojo vidutinį valandinį darbo įkainį, Eur/ val., mokymų trukmę val. ir mokymų vykdymo dažnį per vienerius kalendorinius metus (Metodikos 3 priedas, Lentelė 2). Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų skaičius gali būti susijęs su naujai priimamais/ perkeliamais į kitas pareigas darbuotojais, su darbuotojais, kuriems suteikiama ar patvirtinama kita kvalifikacinė klasė/ kategorija/ suteikiama speciali licencija/ leidimas dirbti ar vykdyti tam tikrą veiklą/pažymėjimas/ sertifikatas/ atestatas. Jei mokymai privalomi ne kasmet, pvz., kas 2 metus, tai privalomų mokymų vykdymo dažnis per vienerius kalendorinius metus bus 0,5.

7.6.2.3. darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidos (L) apskaičiuojamos sudauginus mokymus vedančių darbuotojų skaičių, mokymus vedančio darbuotojo vidutinį valandinį darbo įkainį, Eur/ val., mokymų trukmę val. ir mokymų vykdymo dažnį per vienerius kalendorinius metus (Metodikos 3 priedas, Lentelė

3). Jei mokymus veda ne ūkio subjekto darbuotojai, iš išorės samdomi lektoriai, tai šios išlaidos neskaičiuojamos, o skaičiuojama pagal išlaidų kategoriją iš išorės įsigijamos paslaugos;

7.6.2.4. Išlaidos mokymo priemonėms (PR) apskaičiuojamos kaip 5 proc. nuo mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidų (A).

7.6.3. apskaičiavus aukščiau minėtas išlaidų darbuotojams (D) dedamąsias, šios išlaidos susumuojamos (Metodikos 3 priedas, Lentelė 4);

7.6.4. *nustatomos ir apskaičiuojamos „Išlaidos investicijoms (I)“*. Išlaidos investicijoms apima tik išlaidas į įpareigojimo vykdymui reikalingus pastatus, statinius, žemę, įrangą, įrenginius ir tik tokia apimtimi, kiek reikia įpareigojimui vykdyti. Išlaidos investicijoms apima materialaus ir/arba nematerialaus turto įsigijimą, nuomą, statybą, rekonstrukciją, kurios metu padidinama turto vertė ar bet kurį kitą esamo materialaus ar nematerialaus turto vertės padidinimą. Išlaidas investicijoms sudaro:

7.6.4.1. materialių ir/ arba nematerialių investicijų (V) suma;

7.6.4.2. materialių ir/ arba nematerialių investicijų sukurto turto palaikymo išlaidos (P). Jei teisės akte yra nustatomas įpareigojimas, susijęs su turto palaikymo išlaidomis, pvz., drausti turtą tam tikro draudimo rūšimi, tai tokios išlaidos priskiriamos prie išlaidų išorės paslaugoms.

7.6.5. išlaidos investicijoms (I) skaičiuojamos taip:

7.6.5.1. nustatomos materialių ir/ arba nematerialių (V) investicijų suma;

7.6.5.2. apskaičiuojamos turto palaikymo išlaidos (P), kurios skaičiuojamos kaip 20 proc. nuo materialių ir/ arba nematerialių (V) investicijų sumos.

7.6.6. Apskaičiuota materialių ir/ arba nematerialių (V) investicijų suma ir turto palaikymo išlaidos (P) susumuojamos (Metodikos 3 priedas, Lentelė 5). Jei sudėtinga atskirti išlaidas investicijoms dėl įpareigojimo vykdymo nuo kitų ūkio subjekto patirtų/ patiriamų išlaidų investicijoms, nesusijusioms su įpareigojimo vykdymu, nustatoma investicijų ar materialaus ar nematerialaus turto dalis procentais, naudojama įpareigojimo vykdymui, *pro rata* principu;

7.6.7. *nustatomos ir apskaičiuojamos „Išlaidos medžiagoms (M)“*. Išlaidas medžiagoms sudaro įpareigojimui vykdyti naudojamų medžiagų (pvz., sorbentų, dezinfekcinių medžiagų, įspėjamų ženklų ar lipdukų darbuotojų saugoje, emisijos kontrolės komponentų, medžiagų etiketėms ir pan.), ir/arba medžiagų, kurios pradedamos naudoti vietoj anksčiau naudotų medžiagų dėl įpareigojimo vykdymo (pvz., gamybos procese dėl įpareigojimo vykdymo privalomai naudotinos medžiagos ar medžiagos su tam tikromis charakteristikomis, reagentai, medžiagos, naudojamos technologiniuose procesuose, kurios pakeičia prieš tai naudotas medžiagas/ reagentus ir pan.), išlaidos;

7.6.8. išlaidos medžiagoms (M) skaičiuojamos taip: nustatomos įpareigojimui vykdyti reikalingos medžiagos pagal veiksmus, vidutiniškai per metus sunaudojami medžiagos kiekiai, medžiagos kiekio kaina (Metodikos 3 priedas, Lentelė 6). Kai neįmanoma ar sudėtinga nustatyti įpareigojimo (arba veiksmo) vykdymui reikalingo tikslaus sunaudojamo medžiagos kiekio, tuomet nustatomas atitinkamas procentas nuo visos medžiagos kiekio, kurį per metus sunaudoja ūkio subjektas. Kai neįmanoma ar sudėtinga nustatyti įpareigojimo (arba veiksmo) vykdymui visų reikalingų medžiagų sąrašą ir tikslus kiekvienos sunaudojamos medžiagos kiekius, tuomet medžiagos grupuojamos ir skaičiavimams naudojamas bendras medžiagų grupės kiekis.

7.7. *nustatomos ir apskaičiuojamos „Išlaidos paslaugoms (E)“*. Išlaidas paslaugoms (darbams) sudaro iš išorės įsigijamos paslaugos (darbai), kai šių veiksmų negali (neturi teisės) atlikti pats ūkio subjektas arba tikslinga įsigyti paslaugas iš išorės. Pavyzdinės iš išorės įsigijamų paslaugų (darbų) išlaidos:

7.7.1. išlaidos studijoms, tyrimams, analizėms;

7.7.2. išlaidos projektavimo darbams, kai jie atsieti nuo statybos ar rekonstrukcijos darbų;

7.7.3. išlaidos testavimui ar bandymams laboratorijoje ar kitomis sąlygomis;

7.7.4. kontrolės sistemų, kokybės valdymo sistemų įdiegimo išlaidos;

7.7.5. sertifikavimo, pasirengimo sertifikavimui, registravimui, autorizavimui paslaugų išlaidos;

7.7.6. informacinių sistemų audito išlaidos;

7.7.7. saugojimo ir (arba) archyvavimo išlaidos;

7.7.8. utilizavimo ir (arba) specialiųjų atliekų tvarkymo paslaugų išlaidos;

7.8. išlaidų paslaugoms (E) įsigijimo išlaidos apskaičiuojamos, nustatant įpareigojimo veiksmui vykdyti reikalingas paslaugas bei jų kainą (Metodikos 3 priedas, Lentelė 7). Jei paslaugos yra reguliarios, pvz., 2 kartai per metus, paslaugų metinės išlaidos skaičiuojamos paslaugos išlaidas padauginus iš 2. Jei paslaugos yra nuolatinės, pvz., saugojimo, archyvavimo ir pan., iš karto skaičiuojamos metinės išlaidos. Jei neįmanoma ar sudėtinga atskirti konkrečiam įpareigojimui vykdyti reikalingas paslaugų išlaidas, pvz., kokybės ar aplinkosaugos valdymo sistemų audito išlaidas, tokių išlaidų vertė nustatoma kaip dalis (procentais) nuo visos tokių paslaugų vertės.

7.9. *nustatomos ir apskaičiuojamos „Pridėtinės išlaidos (O)“*. Pridėtinės išlaidas sudaro įpareigojimo vykdymui reikalinga dalis visų ūkio subjekto pridėtinių išlaidų. Rekomenduojama taikyti 20 proc. pridėtinių išlaidų normą.

7.9.1. pridėtinės išlaidos (O) apskaičiuojamos kaip 20 proc. nuo išlaidų darbuotojams, išlaidų investicijoms, išlaidų medžiagoms ir išlaidų iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) sumos (atitinkamai Metodikos 1 arba 2 priedo lentelės 10 stulpelis).

7.10. **7 žingsnis:** suskaičiuojamos įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeltos Prisitaikymo išlaidos. Įpareigojimo Prisitaikymo išlaidos suskaičiuojamos pagal atskiras išlaidų kategorijas vienam tipiniam ūkio subjektui (žymima S raide Metodikos 1 ir 2 prieduose) ir atitinkamai įrašomos išlaidos pagal kategorijas suvestinėje lentelėje (Metodikos 1 ir 2 priedų 6-10 stulpeliuose). Šios išlaidos pagal kategorijas susumuojamos, o gauta suma rašoma prisitaikymo išlaidų suvestinėje lentelėje (Metodikos 1 ir 2 priedų 11 stulpelyje).

Vieno tipinio ūkio subjekto Prisitaikymo išlaidos apskaičiuojamos pagal formulę:

$$S_A = D_A + I_A + M_A + E_A + O_A,$$

čia:

S_A – įpareigojimo A sukeltos standartizuotos vieno tipinio ūkio subjekto Prisitaikymo išlaidos, Eur;

D_A – įpareigojimo A sukeltos vieno tipinio ūkio subjekto išlaidos darbuotojams, Eur;

I_A – įpareigojimo A sukeltos vieno tipinio ūkio subjekto investicijų išlaidos, Eur;

M_A – įpareigojimo A sukeltos vieno tipinio ūkio subjekto išlaidos medžiagoms, Eur;

E_A – įpareigojimo A sukeltos vieno tipinio ūkio subjekto išlaidos iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) įsigyti, Eur;

O_A – įpareigojimo A sukeltos vieno tipinio ūkio subjekto pridėtinės išlaidos, Eur.

7.11. **8 žingsnis:** suskaičiuojamos įpareigojimo tikslinei grupei sukeltos Prisitaikymo išlaidos:

7.11.1. įpareigojimo Prisitaikymo išlaidos vienam tipiniam ūkio subjektui (žymima S raide Metodikos 1 ir 2 prieduose) padauginamos iš tikslinės grupės ūkio subjektų skaičiaus (žymima T raide Metodikos 1 ir 2 prieduose).

Įpareigojimo sukeltos ūkio subjektams (visai tikslinei grupei) Prisitaikymo išlaidos apskaičiuojamos pagal formulę:

$$PI_A = S_A \times T_A,$$

čia:

PI_A – įpareigojimo A sukeltos ūkio subjektams Prisitaikymo išlaidos, Eur;

S_A – įpareigojimo A sukeltos standartizuotos vieno tipinio ūkio subjekto Prisitaikymo išlaidos, Eur;

T_A – įpareigojimo A tikslinės grupės dydis (ūkio subjektų skaičius), vnt.

7.11.2. suskaičiuojamos vieno teisės akto sukeltos Prisitaikymo išlaidos – susumuojamos visų to teisės akto įpareigojimų Prisitaikymo išlaidos;

Apskaičiuojama pagal formulę:

$$PI = \sum PI_n,$$

čia:

PI – teisės akto sukeltos ūkio subjektams Prisitaikymo išlaidos, Eur;

PI_n – konkretaus įpareigojimo sukeltos ūkio subjektams Prisitaikymo išlaidos, Eur.

7.11.3. jei skaičiuojamos Prisitaikymo išlaidos teisės akto projektui, kuriuo keičiami ar naikinami esami įpareigojimai, tai šios išlaidos skaičiuojamos kaip pokytis tarp teisės akto projekto galimų ūkio subjektams sukeltamų Prisitaikymo išlaidų ir galiojančio teisės akto ūkio subjektams sukeltamų Prisitaikymo išlaidų;

Apskaičiuojama pagal formulę:

$$PI^P = PI_{PR} - PI_G,$$

čia:

PI^P – teisės akto projekto sukeltas ūkio subjektams Prisitaikymo išlaidų pokytis, Eur;

PI_{PR} – teisės akto projekto galimos sukelti ūkio subjektams Prisitaikymo išlaidos, Eur;

PI_G – galiojančio teisės akto sukeltos ūkio subjektams Prisitaikymo išlaidos, Eur.

7.11.3.1. kai skirtumas tarp teisės akto projekto ir galiojančio teisės akto Prisitaikymo išlaidų yra neigiamas, ataskaitoje jis rašomas su minuso ženklu. Tokiu atveju laikoma, kad Prisitaikymo išlaidos ūkio subjektams sumažėjo;

7.11.3.2. jei teisės akto projektu planuojama nustatyti naujus įpareigojimus, galiojančio teisės akto ūkio subjektams sukeltos Prisitaikymo išlaidos laikomos lygios nuliui, o teisės akto projekto sukeltos ūkio subjektams Prisitaikymo išlaidų pokytis lygus teisės akto projekto galimos sukelti ūkio subjektams Prisitaikymo išlaidoms (PI_{PR}).

IV. Ataskaitos parengimas

8. Gauti Prisitaikymo išlaidų vertinimo pinigine išraiška duomenys apibendrinami, struktūruojami ir pagal juos parengiama ataskaita atitinkamai pagal Metodikos 1 priede nustatytą Teisės akto projektu sukeltamų Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitos formą arba Metodikos 2 priede nustatytą Galiojančiu teisės akto sukeltamų Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitos formą.

V. Duomenų surinkimas ir standartizavimas

9. Duomenis reikalingi Prisitaikymo išlaidoms apskaičiuoti gaunami taip:

9.1. surenkami viešai prieinami statistiniai duomenys ir kiti duomenys, nustatant tikslinių grupių dydį (ūkio subjektų skaičius sektoriuje, ūkio subjektų skaičius pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių, ūkio subjektų skaičius, teikiančių ataskaitas pagal įpareigojimus skaičius ir t.t.), vidutines statinių, įrangos, įrenginių, medžiagų, paslaugų (darbų) rinkos kainas, įkainius ar darbo užmokestį pagal (sub)sektorių ar pareigybes/profesijas atsižvelgiant į Prisitaikymo išlaidų kategorijas;

9.2. surenkami apklausos būdu, kuri gali būti vykdoma:

9.2.1. konsultuojantis (darbiniai susitikimai, darbo grupės, fokus grupės, ekspertų panelės) su suinteresuotų institucijų ir verslo asociacijų atstovais;

9.2.2. vykdant ūkio subjektų apklausas (4 priedas. Pavyzdinė apklausos anketa), kuriomis siekiama surinkti empirinius duomenis iš ūkio subjektų, patiriančių Prisitaikymo išlaidas dėl įpareigojimo taikymo. Duomenys renkami pagal tikslines grupes, iš karto struktūruojant duomenis pagal išlaidų kategorijas. Siekiant patikslinti atsakymus arba surinkti trūkstamą informaciją gali būti atliekami pakartotiniai interviu. Vykiant apklausą atsižvelgiama:

9.2.2.1. į įpareigojimų pobūdį – į ūkio subjektų interviu klausimyną atrenkami įpareigojimai. Tie įpareigojimai, kurie gali būti įvertinti kitais būdais (ne apklausos), neįtraukiami;

9.2.2.2. į Prisitaikymo išlaidų kategorijas – į klausimyną įtraukiamos tik įpareigojimo vykdymui reikalingos Prisitaikymo išlaidų kategorijos;

9.2.2.3. į tikslinės grupės dydį – jei tikslinė grupė didesnis, prioritetas paprastai teikiamas masiniam duomenų surinkimo būdui, pvz., elektroninė apklausa, klausimynų išsiuntimas elektroniniu paštu, jei tikslinė grupė mažesnė (iki 10 ūkio subjektų), prioritetas teikiamas tokiems duomenų surinkimo būdams kaip apklausa telefonu, interviu. Kai įpareigojimas taikomas didesniai ūkio subjektų ratui, naudojamas atsitiktinės atrankos metodas.

9.2.2.4. į surenkamų duomenų pobūdį – jei surenkami kiekybinio pobūdžio duomenys prašoma nurodyti arba konkrečias vertes arba vertes tam tikruose intervaluose, kad respondentas galėtų pateikti kuo tikslesnius ir išsamesnius duomenis. Jei duomenys kokybinio pobūdžio (surenkami pasiūlymai, rekomendacijos ar duomenys apie problemas, taikytus problemų sprendimo būdus, įpareigojimo įgyvendinimo būdus ir pan.) formuluojami labai konkretūs klausimai, skiriant pakankamai vietos (arba laiko) atsakymams pateikti;

9.2.2.5. į galimybę, esant poreikiui, papildomai klausimynus pasitikrinti (validuoti) ekspertinėse grupėse, sudarytose iš politiką formuojančių, įgyvendinančių institucijų, verslo asociacijų, nepriklausomų ekspertų;

9.2.2.6. į tinkamą respondentų atranką – kai atrenkami tik tipiniai ūkio subjektai, atranka vykdoma pagal tvarkaraštį ir iš anksto parengtą planą, nustatantį, kaip ir kiek bus atrinkta respondentų, kiek laiko užtruks apklausa, kokios institucijos padės įtraukti ūkio subjektus į apklausas (ypač jei jos vykdomos interviu būdu), kas vykdys apklausas ir koks apklausos būdas bus pasirinktas, apklausai pasirenkami ūkio subjekto darbuotojai, galintys atsakyti į su įpareigojimo vykdymu susijusius klausimus.

10. Gauti apklausų rezultatai standartizuojami pagal kiekvieną tikslinę grupę į vertinimą įtraukiant „normaliai efektyviai“ veikiančius ūkio subjektus, t. y. jei vieno ar dviejų ūkio subjekto duomenys ženkliai skiriasi (bent 3 kartus nuo artimiausios reikšmės), šių ūkio subjektų duomenys nevertinami, o iš likusių duomenų

išvedamas vidurkis. Jei tikslinė grupė maža (iki 10 ūkio subjektų), o duomenys labai skiriasi, patikslinant informaciją gali būti naudojamas ekspertinis vertinimas arba papildoma apklausa.

11. Vieno ūkio subjekto standartizuoti Prisitaikymo išlaidų duomenys pagal kiekvieną įpareigojimo tikslinę grupę, padauginami iš ūkio subjektų skaičius toje tikslinėje grupėje (atitinkamai Metodikos 1 arba 2 priedas, 12 stulpelis).

Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams
vertinimo pinigine išraiška metodikos
1 priedas

(Teisės akto projektu sukeltų Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitos forma)

(institucijos pavadinimas)

TEISĖS AKTO PROJEKTU SUKELIAMŲ PRISITAIKYMO IŠLAIDŲ ŪKIO SUBJEKTAMS APSKAIČIAVIMO ATASKAITA

Nr. _____
(data)

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis (-ai), punktas (-ai) ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagai (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) (E) (įsigyti, Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama Prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama Prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur ((5)*(11))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1.	<i>Galiojančio teisės akto, kurį numatoma keisti/naikinti, pavadinimas [arba rašoma „Netaikoma“, jei toliau vertinamos nauju teisės akto projektu sukeltos Prisitaikymo išlaidos]</i>										
1.1.	<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>			T _A							
1.1.1.		Veiksmas A1			D _{A1}	I _{A1}	M _{A1}	E _{A1}	O _{A1}	S _{A1} =D _{A1} + I _{A1} + M _{A1} + E _{A1} + O _{A1}	
1.1.2.		Veiksmas A2			D _{A2}	I _{A2}	M _{A2}	E _{A2}	O _{A2}	S _{A2} =D _{A2} + I _{A2} + M _{A2} + E _{A2} + O _{A2}	
...		...									
	Viso Prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą A										PI _A =(S _{A1} + S _{A2} +...) * T _A arba sPI _A
1.2.	<i>Straipsnis (-iai), punktas (-</i>			T _B							

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis (-ai), punktas (-ai) ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) (E) įsigyti, Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama Prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama Prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur ((5)*(11))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
	<i>ai) ir įpareigojimas</i>										
1.2.1.		Veiksmas B1			D _{B1}	I _{B1}	M _{B1}	E _{B1}	O _{B1}	S _{B1} =D _{B1} + I _{B1} + M _{B1} + E _{B1} + O _{B1}	
1.2.2.		Veiksmas B2			D _{B2}	I _{B2}	M _{B2}	E _{B2}	O _{B2}	S _{B2} =D _{B2} + I _{B2} + M _{B2} + E _{B2} + O _{B2}	
...		.....									
	Viso Prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą B										PI _B =(S _{B1} + S _{B2} +...) * T _B arba sPI _B
...											...
	Viso Prisitaikymo išlaidų pagal galiojantį teisės aktą, Eur										PI _G =PI _A + PI _B + ...
2.	<i>Teisės akto projekto, kuriuo numatoma keisti galiojantį teisės aktą, arba naujo teisės akto projekto pavadinimas</i>										
2.1.	<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>			T _A							
2.1.1.		Veiksmas A1			D _{A1}	I _{A1}	M _{A1}	E _{A1}	O _{A1}	S _{A1} =D _{A1} + I _{A1} + M _{A1} + E _{A1} + O _{A1}	
2.1.2.		Veiksmas A2			D _{A2}	I _{A2}	M _{A2}	E _{A2}	O _{A2}	S _{A2} =D _{A2} + I _{A2} + M _{A2} + E _{A2} + O _{A2}	
...		...									
	Viso Prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą A										PI _A =(S _{A1} + S _{A2} +...) * T _A arba sPI _A
2.2.	<i>Straipsnis (-iai), punktas (-</i>			T _B							

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis (-ai), punktas (-ai) ir įpareigojimas	Veiksmas	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagai (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) (E) įsigyti, Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama Prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama Prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur ((5)*(11))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
	<i>ai) ir įpareigojimas</i>										
2.2.1.		Veiksmas B1			D _{B1}	I _{B1}	M _{B1}	E _{B1}	O _{B1}	S _{B1} =D _{B1} + I _{B1} + M _{B1} + E _{B1} + O _{B1}	
2.2.2.		Veiksmas B2			D _{B2}	I _{B2}	M _{B2}	E _{B2}	O _{B2}	S _{B2} =D _{B2} + I _{B2} + M _{B2} + E _{B2} + O _{B2}	
...		...									
	Viso Prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą B										PI _B =(S _{B1} + S _{B2} +...) * T _B arba sPI _B
...											
	Viso Prisitaikymo išlaidų pagal teisės akto projektą, Eur										PI_{PR}=PI_A + PI_B + ...
	Teisės akto projektu numatomas sukelti Prisitaikymo išlaidų pokytis, Eur										PI^P= PI_{PR} - PI_G

Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams
vertinimo pinigine išraiška metodikos
2 priedas

(Galiojančių teisės aktu sukeliamų Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitos forma)

(institucijos pavadinimas)

GALIOJANČIU TEISĖS AKTU SUKELIAMŲ PRISITAIKYMO IŠLAIDŲ ŪKIO SUBJEKTAMS APSKAIČIAVIMO ATASKAITA

Nr. _____
(data)

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis (-ai), punktas (-ai) ir įpareigojimas	Veiksma s	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagai (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama Prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama Prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur ((5)*(11))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1.	<i>Tiriamo galiojančio teisės akto pavadinimas</i>										
1.1.	<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>			T _A							
1.1.1.		Veiksma s A1			D _{A1}	I _{A1}	M _{A1}	E _{A1}	O _{A1}	S _{A1} =D _{A1} + I _{A1} + M _{A1} + E _{A1} + O _{A1}	
1.1.2.		Veiksma s A2			D _{A2}	I _{A2}	M _{A2}	E _{A2}	O _{A2}	S _{A2} =D _{A2} + I _{A2} + M _{A2} + E _{A2} + O _{A2}	
...		...									
	Viso Prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą A										PI _A =(S _{A1} + S _{A2} +...)* T _A arba SPI _A
1.2.	<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>			T _B							
1.2.1.		Veiksma s B1			D _{B1}	I _{B1}	M _{B1}	E _{B1}	O _{B1}	S _{B1} =D _{B1} + I _{B1} + M _{B1} + E _{B1} + O _{B1}	
1.2.2.		Veiksma s B2			D _{B2}	I _{B2}	M _{B2}	E _{B2}	O _{B2}	S _{B2} =D _{B2} + I _{B2} + M _{B2} + E _{B2} + O _{B2}	
...		...									
	Viso Prisitaikymo išlaidų pagal įpareigojimą B										PI _B =(S _{B1} + S _{B2} +...)* T _B arba SPI _B

Eil. Nr.	Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis (-ai), punktas (-ai) ir įpareigojimas	Veiksma s	Kilmė (ES/ tarptautinė, nacionalinė)	Tikslinė grupė (T) (ūkio subjektų skaičius, vnt.)	Išlaidos darbuotojams (D), Eur	Išlaidos investicijoms (I), Eur	Išlaidos medžiagoms (M), Eur	Išlaidos paslaugoms (darbams) įsigyti (E), Eur,	Pridėtinės išlaidos (O), Eur (0,2*((6)+(7)+(8)+(9)))	Įpareigojimo tipiniam ūkio subjektui sukeliama Prisitaikymo išlaidų suma (S), Eur ((6)+(7)+(8)+(9)+(10))	Įpareigojimo tikslinei grupei sukeliama Prisitaikymo išlaidų suma (PI), Eur ((5)*(11))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
	...										...
	Viso Prisitaikymo išlaidų pagal galiojantį teisės aktą, Eur										PI_G=PI_A + PI_B + ...

Prisitaikymo išlaidų skaičiavimas tipiniam ūkio subjektui pagal išlaidų kategorijas

1. Išlaidos darbuotojams (D) (Lentelė 4) sudaro darbuotojų, dalyvaujančių įpareigojimo vykdyme, darbo užmokestis (DU), mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokestis (A), mokymus vedančių darbuotojų darbo užmokestis (L) ir išlaidos mokymo priemonėms (PR).

Darbuotojų darbo išlaidų apskaičiavimas:

- 1.1. Darbuotojų, dalyvaujančių įpareigojimo vykdyme, darbo užmokesčio (DU) išlaidų apskaičiavimas atliekamas taip (Lentelė 1):

Lentelė 1. Darbuotojų darbo užmokesčio (DU) išlaidų apskaičiavimas

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmai vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>						
Veiksmas A1						
	A1.1	1 _{A1.1}	2 _{A1.1}	3 _{A1.1}	4 _{A1.1}	$DU_{A1.1}=1_{A1.1} \cdot 2_{A1.1} \cdot 3_{A1.1} \cdot 4_{A1.1}$
	A1.2	1 _{A1.2}	2 _{A1.2}	3 _{A1.2}	4 _{A1.2}	$DU_{A1.2}=1_{A1.2} \cdot 2_{A1.2} \cdot 3_{A1.2} \cdot 4_{A1.2}$
	...	....	....	....	....	....
					Viso DU išlaidų veiksmui A1, Eur	$DU_{A1}= DU_{A1.1}+DU_{A1.2}+....$
Veiksmas A2						
	A2.1	1 _{A2.1}	2 _{A2.1}	3 _{A2.1}	4 _{A2.1}	$DU_{A2.1}=1_{A2.1} \cdot 2_{A2.1} \cdot 3_{A2.1} \cdot 4_{A2.1}$
	A2.2	1 _{A2.2}	2 _{A2.2}	3 _{A2.2}	4 _{A2.2}	$DU_{A2.2}=1_{A2.2} \cdot 2_{A2.2} \cdot 3_{A2.2} \cdot 4_{A2.2}$
	...	....	....	....	....	....
					Viso DU išlaidų veiksmui A2, Eur	$DU_{A2}= DU_{A2.1}+DU_{A2.2}+....$
					Viso DU išlaidų pagal įpareigojimą A, Eur	$DU_A=DU_{A1} +DU_{A2} + ...$
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>						
Veiksmas B1						
	B1.1	1 _{B1.1}	2 _{B1.1}	3 _{B1.1}	4 _{B1.1}	$DU_{B1.1}=1_{B1.1} \cdot 2_{B1.1} \cdot 3_{B1.1} \cdot 4_{B1.1}$
	B1.2	1 _{B1.2}	2 _{B1.2}	3 _{B1.2}	4 _{B1.2}	$DU_{B1.2}=1_{B1.2} \cdot 2_{B1.2} \cdot 3_{B1.2} \cdot 4_{B1.2}$
	...					....
					Viso DU išlaidų veiksmui B1, Eur	$DU_{B1}= DU_{B1.1}+DU_{B1.2}+....$
Veiksmas B2						
	B2.1	1 _{B2.1}	2 _{B2.1}	3 _{B2.1}	4 _{B2.1}	$DU_{B2.1}=1_{B2.1} \cdot 2_{B2.1} \cdot 3_{B2.1} \cdot 4_{B2.1}$

Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU)	Darbuotojas	Darbuotojų skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Veiksmai vykdyti skirtas darbuotojo laikas, val.	Veiksmo atlikimo dažnis per metus	Viso darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (DU), Eur
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	B2.2	1 _{B2.2}	2 _{B2.2}	3 _{B2.2}	4 _{B2.2}	$DU_{B2.2} = 1_{B2.2} \cdot 2_{B2.2} \cdot 3_{B2.2} \cdot 4_{B2.2}$
	...					....
Viso DU išlaidų veiksmui B2, Eur						$DU_{B2} = DU_{B2.1} + DU_{B2.2} + \dots$
Viso DU išlaidų pagal įpareigojimą B, Eur						$DU_B = DU_{B1} + DU_{B2} + \dots$
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>						

1.2. Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (A) apskaičiuojamos taip (Lentelė 2):

Lentelė 2. Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidų (A) apskaičiavimas

Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (A)	Apmokomų darbuotojų grupė	Darbuotojų grupėje skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis darbuotojų grupėje, Eur/val.	Mokymų trukmė, val.	Mokymų vykdymo dažnis per metus	Viso mokymuose dalyvaujančių darbuotojų išlaidų (A), Eur
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>						
Veiksmai A1						
	A1.1	1 _{A1.1}	2 _{A1.1}	3 _{A1.1}	4 _{A1.1}	$AA_{1.1} = 1_{A1.1} \cdot 2_{A1.1} \cdot 3_{A1.1} \cdot 4_{A1.1}$
	A1.2	1 _{A1.2}	2 _{A1.2}	3 _{A1.2}	4 _{A1.2}	$AA_{1.2} = 1_{A1.2} \cdot 2_{A1.2} \cdot 3_{A1.2} \cdot 4_{A1.2}$
	.....	.....	....	.....	.....	.....
Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal veiksmą A1						$AA_1 = AA_{1.1} + AA_{1.2} + \dots$
Veiksmai A2						
	A2.1	1 _{A2.1}	2 _{A2.1}	3 _{A2.1}	4 _{A2.1}	$AA_{2.1} = 1_{A2.1} \cdot 2_{A2.1} \cdot 3_{A2.1} \cdot 4_{A2.1}$
	A2.2	1 _{A2.2}	2 _{A2.2}	3 _{A2.2}	4 _{A2.2}	$AA_{2.2} = 1_{A2.2} \cdot 2_{A2.2} \cdot 3_{A2.2} \cdot 4_{A2.2}$
	.....	....	....	....	....	.....
Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal veiksmą A2						$AA_2 = AA_{2.1} + AA_{2.2} + \dots$
.....	.....					
Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal įpareigojimą A						$AA = AA_1 + AA_2 + \dots$
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>						

Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos (A)	Apmokomų darbuotojų grupė	Darbuotojų grupėje skaičius, vnt.	Darbuotojo vidutinis valandinis įkainis darbuotojų grupėje, Eur/val.	Mokymų trukmė, val.	Mokymų vykdymo dažnis per metus	Viso mokymuose dalyvaujančių darbuotojų išlaidų (A), Eur
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Veiksmas B1						
	B1.1	1 _{B1.1}	2 _{B1.1}	3 _{B1.1}	4 _{B1.1}	$A_{B1.1}=1_{B1.1} \cdot 2_{B1.1} \cdot 3_{B1.1} \cdot 4_{B1.1}$
	B1.2	1 _{B1.2}	2 _{B1.2}	3 _{B1.2}	4 _{B1.2}	$A_{B1.2}= 1_{B1.2} \cdot 2_{B1.2} \cdot 3_{B1.2} \cdot 4_{B1.2}$
	....	....	....	....	....	
Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal veiksmą B1						$A_{B1}= A_{B1.1}+ A_{B1.2}+...$
Veiksmas B2						
	B2.1	1 _{B2.1}	2 _{B2.1}	3 _{B2.1}	4 _{B2.1}	$A_{B2.1}=1_{B2.1} \cdot 2_{B2.1} \cdot 3_{B2.1} \cdot 4_{B2.1}$
	B2.2	1 _{B2.2}	2 _{B2.2}	3 _{B2.2}	4 _{B2.2}	$A_{B2.2}=1_{B2.2} \cdot 2_{B2.2} \cdot 3_{B2.2} \cdot 4_{B2.2}$
	...					
Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal veiksmą B2						$A_{B2}= A_{B2.1}+ A_{B2.2}+...$
....	....					
Mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal įpareigojimą B						$A_B= A_{B1}+ A_{B2}+ ...$
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>						

1.3. Darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidos (L) apskaičiuojamos taip (Lentelė 3):

Lentelė 3. Darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidų (L) apskaičiavimas

Darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidos (L)	Mokymus vedantis darbuotojas	Mokymus vedančių darbuotojų skaičius, vnt.	Mokymus vedančio darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Mokymų trukmė, val.	Mokymų vykdymo dažnis per metus	Viso išlaidų mokymus vedantiems darbuotojams (L), Eur
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>						
Veiksmas A1						
	A1.1	1 _{A1.1}	2 _{A1.1}	3 _{A1.1}	4 _{A1.1}	$L_{A1.1}=1_{A1.1} \cdot 2_{A1.1} \cdot 3_{A1.1} \cdot 4_{A1.1}$
	A1.2	1 _{A1.2}	2 _{A1.2}	3 _{A1.2}	4 _{A1.2}	$L_{A1.2}= 1_{A1.2} \cdot 2_{A1.2} \cdot 3_{A1.2} \cdot 4_{A1.2}$
	....					
Mokymus vedančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal veiksmą A1						$L_{A1}= L_{A1.1}+ L_{A1.2}+...$
Veiksmas A2						

Darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčio išlaidos (L)	Mokymus vedantis darbuotojas	Mokymus vedančių darbuotojų skaičius, vnt.	Mokymus vedančio darbuotojo vidutinis valandinis įkainis, Eur/val.	Mokymų trukmė, val.	Mokymų vykdymo dažnis per metus	Viso išlaidų mokymus vedantiems darbuotojams (L), Eur
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	A2.1	1 _{A2.1}	2 _{A2.1}	3 _{A2.1}	4 _{A2.1}	$L_{A2.1}=1_{A2.1} \cdot 2_{A2.1} \cdot 3_{A2.1} \cdot 4_{A2.1}$
	A2.2	1 _{A2.2}	2 _{A2.2}	3 _{A2.2}	4 _{A2.2}	$L_{A2.2}=1_{A2.2} \cdot 2_{A2.2} \cdot 3_{A2.2} \cdot 4_{A2.2}$
	...					
Mokymus vedančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal veiksmą A2						$L_{A2}=L_{A2.1}+L_{A2.2}+\dots$
....						
Mokymus vedančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal įpareigojimą A						$L_A=L_{A1}+L_{A2}+\dots$
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>						
Veiksmas B1						
	B1.1	1 _{B1.1}	2 _{B1.1}	3 _{B1.1}	4 _{B1.1}	$L_{B1.1}=1_{B1.1} \cdot 2_{B1.1} \cdot 3_{B1.1} \cdot 4_{B1.1}$
	B1.2	1 _{B1.2}	2 _{B1.2}	3 _{B1.2}	4 _{B1.2}	$L_{B1.2}=1_{B1.2} \cdot 2_{B1.2} \cdot 3_{B1.2} \cdot 4_{B1.2}$
	....					
Mokymus vedančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal veiksmą B1						$L_{B1}=L_{B1.1}+L_{B1.2}+\dots$
Veiksmas B2						
	B2.1	1 _{B2.1}	2 _{B2.1}	3 _{B2.1}	4 _{B2.1}	$L_{B2.1}=1_{B2.1} \cdot 2_{B2.1} \cdot 3_{B2.1} \cdot 4_{B2.1}$
	B2.2	1 _{B2.2}	2 _{B2.2}	3 _{B2.2}	4 _{B2.2}	$L_{B2.2}=1_{B2.2} \cdot 2_{B2.2} \cdot 3_{B2.2} \cdot 4_{B2.2}$
	....					
Mokymus vedančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal veiksmą B2						$L_{B2}=L_{B2.1}+L_{B2.2}+\dots$
.....						
Mokymus vedančių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos pagal įpareigojimą B						$L_B=L_{B1}+L_{B2}+\dots$
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>						

1.4. Viso bendros išlaidos darbuotojams (D) pateikiamos suvestinėje taip (Lentelė 4):

Lentelė 4. Išlaidų darbuotojams (D) apskaičiavimo suvestinė

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Išlaidos darbuotojų darbo užmokesčiui (DU), Eur	Išlaidos mokymuose dalyvaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui (A), Eur	Išlaidos darbuotojų, vedančių mokymus, darbo užmokesčiui (L), Eur	Išlaidos mokymo priemonėms (PR) (0,05*(3)), Eur	Išlaidos darbuotojams (D), Eur
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>					
Veiksmas A1	DU _{A1}	A _{A1}	L _{A1}	PR _{A1} =A _{A1} *0,05	D_{A1} =DU _{A1} + A _{A1} + L _{A1} + PR _{A1}
Veiksmas A2	DU _{A2}	A _{A2}	L _{A2}	PR _{A2} =A _{A2} *0,05	D_{A2} =DU _{A2} + A _{A2} + L _{A2} + PR _{A2}
...					...
Išlaidos darbuotojams pagal įpareigojimą A					D_A =D _{A1} + D _{A2} + ...
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>					
Veiksmas B1	DU _{B1}	A _{B1}	L _{B1}	PR _{B1} =A _{B1} *0,05	D_{B1} =DU _{B1} + A _{B1} + L _{B1} + PR _{B1}
Veiksmas B2	DU _{B2}	A _{B2}	L _{B2}	PR _{B2} =A _{B2} *0,05	D_{B2} =DU _{B2} + A _{B2} + L _{B2} + PR _{B2}
...					...
Išlaidos darbuotojams pagal įpareigojimą B					D_B =D _{B1} + D _{B2} + ...
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>					

2. Išlaidos investicijoms (I) apskaičiuojamos taip (Lentelė 5):

Lentelė 5. Išlaidų investicijoms (I) apskaičiavimas

Įpareigojimai	Objektas	Materialios ir/ arba nematerialios investicijos (V), Eur	Palaiikymo išlaidos Eur/ metus (P) (0,2*(3))	Išlaidos investicijoms (I), Eur
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>				
Veiksmas A1				
	A1.1	V _{A1.1}	P _{A1.1} = 0,2*V _{A1.1}	I _{A1.1} = V _{A1.1} + P _{A1.1}
	A1.2	V _{A1.2}	P _{A1.2} = 0,2*V _{A1.2}	I _{A1.2} = V _{A1.2} + P _{A1.2}
Iš viso išlaidų investicijoms pagal veiksma A1				I_{A1} = I _{A1.1} + I _{A1.2} +...
Veiksmas A2				

Įpareigojimai	Objektas	Materialios ir/ arba nematerialios investicijos (V), Eur	Palaiikymo išlaidos Eur/ metus (P) (0,2*(3))	Išlaidos investicijoms (I), Eur
	A2.1	$V_{A2.1}$	$P_{A2.1} = 0,2 * V_{A2.1}$	$I_{A2.1} = V_{A2.1} + P_{A2.1}$
	A2.2	$V_{A2.2}$	$P_{A2.2} = 0,2 * V_{A2.2}$	$I_{A2.2} = V_{A2.2} + P_{A2.2}$
	Iš viso išlaidų investicijoms pagal veiksmą A2			$I_{A2} = I_{A2.1} + I_{A2.2} + \dots$
...				...
Iš viso išlaidų investicijoms pagal įpareigojimą A				$I_A = I_{A1} + I_{A2} + \dots$
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>				
Veiksmas B1				
	B1.1	$V_{B1.1}$	$V_{B1.1} = 0,2 * V_{B1.1}$	$I_{B1.1} = V_{B1.1} + P_{B1.1}$
	B1.2	$V_{B1.2}$	$V_{B1.2} = 0,2 * V_{B1.2}$	$I_{B1.2} = V_{B1.2} + P_{B1.2}$
	Iš viso išlaidų investicijoms pagal veiksmą B1			$I_{B1} = I_{B1.1} + I_{B1.2} + \dots$
Veiksmas B2				
	B2.1	$V_{B2.1}$	$V_{B2.1} = 0,2 * V_{B2.1}$	$I_{B2.1} = V_{B2.1} + P_{B2.1}$
	B2.2	$V_{B2.2}$	$V_{B2.2} = 0,2 * V_{B2.2}$	$I_{B2.2} = V_{B2.2} + P_{B2.2}$
	Iš viso išlaidų investicijoms pagal veiksmą B2			$I_{B2} = I_{B2.1} + I_{B2.2} + \dots$
...				....
Iš viso išlaidų investicijoms pagal įpareigojimą B				$I_B = I_{B1} + I_{B2} + \dots$
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>	...			....

3. Išlaidos medžiagoms (M) apskaičiuojamos taip (Lentelė 6):

Lentelė 6. Išlaidų medžiagoms (M) apskaičiavimas

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Medžiaga/ medžiagų grupė	Medžiagos kiekis / metus (svorio ar tūrio matais arba vienetais) (Q)	Medžiagos/ medžiagų grupės kaina už kiekio vienetą (K), (Eur už svorio ar tūrio matą arba vienetą), Eur/kiekio matą	Išlaidos medžiagoms (M), Eur
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>				
Veiksmas A1				
	A1.1	$Q_{A1.1}$	$K_{A1.1}$	$M_{A1.1} = Q_{A1.1} * K_{A1.1}$
	A1.2	$Q_{A1.2}$	$K_{A1.2}$	$M_{A1.2} = Q_{A1.2} * K_{A1.2}$
	Iš viso išlaidų medžiagoms pagal veiksmą A1			$M_{A1} = M_{A1.1} + M_{A1.2} + \dots$

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Medžiaga/ medžiagų grupė	Medžiagos kiekis / metus (svorio ar tūrio matais arba vienetais) (Q)	Medžiagos/ medžiagų grupės kaina už kiekio vienetą (K), (Eur už svorio ar tūrio matą arba vienetą), Eur/kiekio matą	Išlaidos medžiagoms (M), Eur
Veiksmas A2				
	A2.1	Q _{A2.1}	K _{A2.1}	M _{A2.1} = Q _{A2.1} * K _{A2.1}
	A2.2	Q _{A2.2}	K _{A2.2}	M _{A2.2} = Q _{A2.2} * K _{A2.2}
	Iš viso išlaidų medžiagoms pagal veiksmą A2			M _{A2} = M _{A2.1} + M _{A2.2} + ...
	...			...
	Iš viso išlaidų medžiagoms pagal įpareigojimą A			M _A = M _{A1} + M _{A2} + ...
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>				
Veiksmas B1				
	B1.1	Q _{B1.1}	K _{B1.1}	M _{B1.1} = Q _{B1.1} * K _{B1.1}
	B1.2	Q _{B1.2}	K _{B1.2}	M _{B1.2} = Q _{B1.2} * K _{B1.2}
	Iš viso išlaidų medžiagoms pagal veiksmą B1			M _{B1} = M _{B1.1} + M _{B1.2} + ...
Veiksmas B2				
	B2.1	Q _{B2.1}	K _{B2.1}	M _{B2.1} = Q _{B2.1} * K _{B2.1}
	B2.2	Q _{B2.2}	K _{B2.2}	M _{B2.2} = Q _{B2.2} * K _{B2.2}
	Iš viso išlaidų medžiagoms pagal veiksmą B1			M _{B2} = M _{B2.1} + M _{B2.2} + ...
	...			....
	Iš viso išlaidų medžiagoms pagal įpareigojimą B			M _B = M _{B1} + M _{B2} + ...

4. Išlaidos iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) (E) apskaičiuojamos taip (Lentelė 7):

Lentelė 7. Išlaidų iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) (E) apskaičiavimas

Galiojančio teisės akto / teisės akto projekto straipsnis, punktas ir įpareigojimas	Iš išorės įsigyjamos paslaugos (darbai)	Paslaugų (darbų) kaina (E), Eur
(1)	(2)	(3)
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>		
Veiksmas A1		
	A1.1	E _{A1.1}
	A1.2	E _{A1.2}
	Iš viso išlaidų iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) pagal veiksmą A1	
	E _{A1} = E _{A1.1} + E _{A1.2} + ...	

Veiksmas A2		
	A2.1	$E_{A2.1}$
	A2.2	$E_{A2.2}$
	Iš viso išlaidų iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) pagal veiksmą A2	$E_{A2} = E_{A2.1} + E_{A2.2} + \dots$
	...	
	Iš viso išlaidų iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) pagal įpareigojimą A	$E_A = E_{A1} + E_{A2} + \dots$
<i>Straipsnis (-iai), punktas (-ai) ir įpareigojimas</i>		
Veiksmas B1		
	B1.1	$E_{B1.1}$
	B1.2	$E_{B1.2}$
	Iš viso išlaidų iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) pagal veiksmą B1	$E_{B1} = E_{B1.1} + E_{B1.2} + \dots$
Veiksmas B2		
	B2.1	$E_{B2.1}$
	B2.2	$E_{B2.2}$
	Iš viso išlaidų iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) pagal veiksmą B2	$E_{B2} = E_{B2.1} + E_{B2.2} + \dots$
	...	...
	Iš viso išlaidų iš išorės įsigyjamos paslaugoms (darbams) pagal įpareigojimą B	$E_B = E_{B1} + E_{B2} + \dots$

5. Pridėtinės išlaidos apskaičiuojamos kaip 20 proc. nuo išlaidų darbuotojams, investicijoms, medžiagoms, paslaugoms (darbams) įsigyti sumos (1 priedo 10 stulpelis ir 2 priedo 10 stulpelis).

Pavyzdinė apklausos anketa

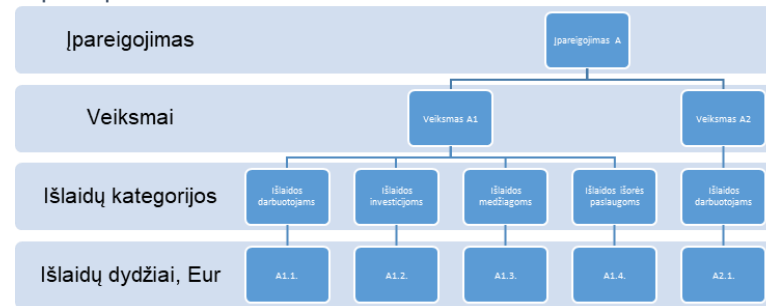
Naudojamos sąvokos:

Įpareigojimas ūkio subjektams (toliau – **įpareigojimas**) – teisės akto projekte ar teisės akte nustatytas tiesioginis reikalavimas ūkio subjektui ar jo vykdomai veiklai, kurio vykdymas ūkio subjektui sukelia Prisitaikymo išlaidas.

Įpareigojimo vykdymo veiksmas (toliau – **veiksmas**) – veiksmas, kurį turi atlikti ūkio subjektas įgyvendindamas ar vykdydamas įpareigojimą.

Principinė išlaidų nustatymo schema pateikiama žemiau (Paveikslas 1) [*rekomenduojama, bet neprivaloma pateikti respondentams*].

Paveikslas 1. Prisitaikymo išlaidų nustatymo principinė schema.

[Tiriamos teisės akto (teisės akto projekto) pavadinimas]

I. Išlaidų nustatymo dalis.

1. Prašome nurodyti, kurie iš žemiau pateiktų įpareigojimų aktualūs Jūsų įmonei/ organizacijai:

Įpareigojimas A [*įpareigojimo trumpas aprašymas*] - .

Įpareigojimas B [*įpareigojimo trumpas aprašymas*] - .

Įpareigojimas ... [*įpareigojimo trumpas aprašymas*] - .

...

Toliau pateikite atsakymus tik pagal Jūsų įmonei/ organizacijai aktualius įpareigojimus.

2. Prašome nurodyti veiksmus, kuriuos turite atlikti nurodytam įpareigojimui [*įpareigojimo pavadinimas ar numeris arba sutrumpinimas*] vykdyti/ įgyvendinti, ir pateikti trumpą veiksmo apibūdinimą, pvz., pritaikyti patalpas, įsigyti įrangą, surinkti informaciją, atlikti sertifikavimą įgaliotojoje įstaigoje, praeiti mokymo kursus ir įgyti kvalifikacijos pažymėjimą ir pan.:

Veiksmas A1 – _____ .

Veiksmas A2 – _____ .

Veiksmas A3 – _____ .

Veiksmas B1 – _____ .

Veiksmas ... – _____ .

[šis klausimas kartojamas kiekvienam veiksmui]

3. Prašome nurodyti, kokių kategorijų išlaidas patiriate atlikdami kiekvieną veiksmą:

Veiksmas A1: išlaidos darbuotojams , išlaidos investicijoms , išlaidos medžiagoms , išlaidos išorės paslaugoms .

Veiksmas A2: išlaidos darbuotojams , išlaidos investicijoms , išlaidos medžiagoms , išlaidos išorės paslaugoms .

Veiksmas A3: išlaidos darbuotojams , išlaidos investicijoms , išlaidos medžiagoms , išlaidos išorės paslaugoms .

Veiksmas B1: išlaidos darbuotojams , išlaidos investicijoms , išlaidos medžiagoms , išlaidos išorės paslaugoms .

Veiksmas ... : išlaidos darbuotojams , išlaidos investicijoms , išlaidos medžiagoms , išlaidos išorės paslaugoms .

[šis klausimas kartojamas kiekvienam veiksmui, kur aktualu]

Toliau prašome atsakyti tik į aktualius klausimus, skirtus išlaidų dydžiui pagal atskiras išlaidų kategorijas nustatyti.

4. Prašome atsakyti į klausimus, skirtus išlaidų darbuotojams dydžiui eurais/ per metus nustatyti (jei atliekant veiksmą patiriamos išlaidos darbuotojams):

4.1. Koks darbuotojas atlieka kiekvieną veiksmą (pvz., vyriausiais buhalteris, teisininkas, vadovas, vadybininkas, specialistas, projektų vadovas, administratorius, darbininkas, vairuotojas ir kitas):

_____?

4.2. Kokia yra nurodytą veiksmą atliekančio darbuotojo vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto bei valstybinio socialinio draudimo, privalomojo sveikatos draudimo įmokų ir darbdavio įmokų Privalomąjį garantinį fondą suma (supaprastintai valandinis darbo užmokestis bruto padaugintas iš 1,31): _____ Eur/val.?

4.3. Kiek šio darbuotojo laiko valandomis per metus skiriama veiksmui atlikti: _____, val.?

4.4. Kaip dažnai darbuotojas atlieka veiksmą: _____, kartai per metus?

4.5. Ar darbuotojai apmokomi, kaip atlikti veiksmą?

Taip Ne

Jei pažymėjote „Taip“, prašome nurodyti:

4.6. Kiek vidutiniškai darbuotojų apmokoma per metus: _____, vnt.?

4.7. Kokia mokymų trukmė valandomis per metus: _____, val.?

4.8. Kokia mokymuose dalyvaujančio darbuotojo vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto bei valstybinio socialinio draudimo, privalomojo sveikatos draudimo įmokų ir darbdavio įmokų Privalomąjį garantinį fondą suma (supaprastintai valandinis darbo užmokestis bruto padaugintas iš 1,31): _____, Eur/val.?

4.9. Ar mokymus veda įmonės/ organizacijos darbuotojas (-ai):

Taip Ne

Jei pažymėjote „Taip“, prašome nurodyti:

4.10. Kiek darbuotojų veda mokymus: _____, vnt.?

4.11. Kokia mokymus vedančio darbuotojo vidutinio valandinio darbo užmokesčio bruto bei valstybinio socialinio draudimo, privalomojo sveikatos draudimo įmokų ir darbdavio įmokų Privalomąjį garantinį fondą suma (supaprastintai valandinis darbo užmokestis bruto padaugintas iš 1,31): _____, Eur/val.?

[šiuose punktuose aktualūs klausimai kartojami kiekvienam veiksmui, kur aktualu]

5. Prašome atsakyti, kokie tiriamo veiksmo išlaidų investicijoms dydžiai eurais pagal atskirus investicijų objektus (vienkartinės išlaidos investicijoms įvertinamos nepriklausomai nuo laikotarpio, kada jos buvo patirtos):

Objektas 1 [apibūdinimas, pvz., pastatas]: _____ Eur [visa objekto vertė su projektavimu, statyba/ rekonstrukcija, remontu, techninės ir projektinės priežiūros išlaidomis ir pan.]

Objektas 2 [apibūdinimas, pvz., įrenginiai]: _____ Eur [visa objekto vertė su projektavimu, instaliavimu, testavimu, pridavimu eksploatacijai ir pan.]

Objektas ... [apibūdinimas]: _____ Eur

[šis klausimas kartojamas kiekvienam veiksmui, kur aktualu]

6. Prašome atsakyti, kokie tiriamo veiksmo išlaidų medžiagoms dydžiai eurais pagal atskiras medžiagas ar medžiagų grupes:

6.1. Kokios medžiagos ar medžiagų grupės naudojamos tiriamam veiksmui atlikti?

6.2. Kokie kiekvienos medžiagos ar medžiagų grupės kiekiai, matavimo vienetais (pvz., tonos, kg, l, m², m³), sunaudojami per metus tiriamam veiksmui atlikti?

6.3. Kokia matavimo vieneto kaina pagal kiekvieną medžiagą ar medžiagų grupę, Eur už matavimo vienetą?

6.4. Jei sudėtinga išskirti ir nustatyti medžiagų kiekius, naudojamus tik įpareigojimo veiksmui atlikti, prašome nurodyti, kiek vidutiniškai išlaidų medžiagoms per metus patiriama tiriamam veiksmui atlikti (įvertinama kaip dalis nuo visų išlaidų medžiagoms ir išreiškiama Eur):

_____ Eur/metus.

[šiuose punktuose aktualūs klausimai kartojami kiekvienam veiksmui, kur aktualu]

7. Prašome atsakyti, kokie tiriamo veiksmo išlaidų išorės paslaugoms dydžiai eurais:

7.1. Kokios veiksmui atlikti reikalingos paslaugos buvo /yra perkamos iš išorės:

7.2. Kokia tų paslaugų kaina eurais?

7.3. Ar šios paslaugos buvo skirtos tik veiksmui atlikti (pvz., akreditacijos, sertifikavimo, produkto dizaino, tyrimų, testavimo paslaugos ir pan.)?

Taip Ne tik

7.4. Jei atsakėte „Ne tik“, tuomet nurodykite, kokia dalimi išlaidų iš išorės paslaugoms įsigyti dalis tenka veiksmui atlikti, proc. (pvz., darbų saugos mokymų paslaugų išlaidos buvo skirtos ne tik tiriamo įpareigojimo veiksmui atlikti (sudarė 2 proc.), bet ir kitiems veiksmams ar kitų įpareigojimų veiksmams atlikti): _____ proc.

II. Kokybinio vertinimo dalis.

8. Kuriuos veiksmus vis tiek atliktumėte, jei taptų neprivalomais?
9. Kaip, Jūsų nuomone, būtų galima supaprastinti įpareigojimo vykdymą?
10. Kuriuos įpareigojimus, Jūsų nuomone, yra sunkiausia vykdyti/ įgyvendinti?
11. Kurie įpareigojimai, Jūsų nuomone, yra labiausiai erzinantys (kelia nepagrįstų nepatogumų) ir kodėl tokiais laikote?
12. Kurių įsipareigojimų būtų galima atsisakyti ir kodėl?
13. Ar galėtumėte pateikti pasiūlymų ar gerosios praktikos pavyzdžių, kaip veiksmingiau, greičiau ar patogiau vykdyti veiksmus, kaip kitaip galėtų būti įgyvendinamas teisės akte (teisės akto projekte) nustatytas reikalavimas ūkio subjektui?